

P IV 1399

Biblioteca Bucureștilor

12
Decembrie
2009

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREȘTI • ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARIȘTILOR DIN ROMÂNIA • DIRECTOR: FLORIN ROTARU

NIKOLA VAPŢAROV

1909-1942

100 de ani de la naştere

*„... O, cât urăsc himera!
Şi de-ai şti
cu câtă patimă iubesc viaţa!
Aici, ca să se facă-o dată zi
în stare-aş fi să sparg
cu capul
gheaţa...
Şi soarele pe orizontu-ntunecat
atunci
l-aş face iar
să strălucească.
Aripa-mi, chiar, de fluture delicat,
la para lui de-o fi
să se pîrlească,*

*eu nu voi blestema
nicicînd,
nicicînd –
oricum, tot trebuie să mori,
odată.
Dar azi să mori,
cînd vajnicul pămînt
de putregai se scutură,
cînd, iată,
din beznă milioanele învie,
acesta-i cîntec!
Asta-i poezie!“*

În româneşte de Victor Tulbure

Sumar

Răsfoiri

Mihai EMINESCU – Notițe bibliografice2

Centenar Eugen Ionescu

Pagini rupte din jurnal3

Eugen SIMION – Temele lui Eugen Ionescu8

BUCUREȘTII DE ALTĂDATĂ

Marian NENCESCU – „Legione Romena“ și împlinirea idealului Reîntregirii10

Scoala de Mică Chirurgie (II)12

Patrimoniu13

ISTORIA CĂRȚII

ION CREANGĂ – *OPERE* – EDIȚIA G.T. KIRILEANU14

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

Adela POPESCU – De profundis16

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC**Din viața Bibliotecii Metropolitane București**

Marian NENCESCU – Secvențe culturale18-21

Chantal STĂNESCU – Întâlnire internațională a cărții în România22

Raia ROGAC – Marea Unire: discuții și oportunități24

Poziția EBLIDA față de Acordul Google de digitizare a cărților25

Mauro GUERRINI, Giovanna FRIGIMELICA – Bibliotecile din Italia:
o succintă prezentare (II)27

Orizonturi

Ion CONSTANTIN

– Sesiunea științifică internațională *60 de ani de la înființarea
Catedrei de limbi și literaturi slave la Universitatea din București* 33

– Sesiunea de comunicări științifice *Spiritualitate bulgară
în context românesc (1869–2009)*34

Festivalul Național de Poezie „George Coșbuc”35

Catalog36

Repere

Gabriela TOMA – Ce este realitatea?38

Calendar39

Răsfoiri

Notițe bibliografice

Mihai EMINESCU

Ar fi cu cale ca cineva să facă odată limpede și în scris deosebirea între ceea ce, fără cuvânt, se numește național, și ceea ce, cu drept cuvânt, este în adevăr național în spiritul nostru. Din nenorocire, tot ce pîn-acum și-a însușit ca din senin și fără știrea lui Dumnezeu numirea de „național“, n-au fost decît lucruri primite de-a gata de la străini, cari nu numai că nu sînt răsărite nici din instinctele noastre, dar nici nu s-au asimilat cu judecata noastră. Memoria celor din urmă generații au fost încărcată cu atîtea mii de vorbe nouă și deșerte încît judecata nu mai juca nici un rol, ci, înlăturată cu totul, se slujește azi de clișeuri primite de-a dreptul de la străini, fără a se întreba dacă se potrivește sau nu cu noi. E ciudat că tocmai toate mijloacele de deznaționalizare pe cari, îndrăgind Apusul și pe apuseni, le-am introdus fără alegere la noi se bucură de epitetul uzurpat de „naționale“. Presa noastră – scrisă mare parte într-o limbă cosmopolită, lesne de învățat de către orice străin în cîteva zile – e o presă națională. Cu toate acestea lucrarea ei zilnică asupra înțelegerii poporului șterge pînă și rămășițele de originalitate ale graiului nostru străvechi. Dacă cineva compune arii europene cu totul în alt stil și-n alt spirit decît doina, hora și jocurile, el compune fără îndoială muzică „națională“, deși nimic în ea nu e național, nici arie, nici text, în cazurile cele mai multe nici numele compozitorului. Dacă, în sfîrșit, cineva strică o piesă franceză războtezînd numele personajelor și bătădărînd stilul – care rămîne străin cu toate trivialitățile cu care se presară – e autor național, a scris o piesă națională, a lucrat spre ridicarea teatrului național. Dacă deschidem ziare de științe naturale, de medicină, de ce-o fi, ne ia ochii lipsa de respect pentru limbă, primirea de termeni străini fără trebuință și numai din lene de-a căuta echivalentul românesc. Am văzut o carte intitulată *Despre cosmeticurile nuisibile sănătății*. Își poate închîpui fiecine în ce stare e amenințată s-ajungă limba prin preinșii oameni de știință.

Cauza pentru care s-a lățit atît de mult stricarea limbei încît astăzi gazetele și cărturarii scriu o păsărească neînțeleasă de popor, subțire și muieratică, e aceeași căreia peste tot îi datorim toate relele de cari suferim: politica. Uitînd cu totul că limba noastră e singura în Europa care se vorbește aproape în același chip în toate părțile locuite de români, uitînd că n-avem dialecte și că moldoveanul se-nțelege tot așa de bine cu crișanul ca și acesta cu oamenii lui Banatul Craiovei, politicilor noștri nu le era de-ajuns această dovadă și de unitate între noi și de deosebire către străini ci au căutat să ne silească să dovedim că fiecă vorbă e latină și că toți, fără osebite, ne coborîm de-a dreptul de la romani. De prisos era aceasta, pentru că nu originea face pe popor să fie trainic, ci munca lui proprie, fie cu mîna, fie cu mintea; primejdios era pentru că una – se zguduia unitatea preexistentă a poporului nostru, al doilea – limba păsărească, trebuind învățată, ca orice limbă străină, răpea timpul altor învățături folositoare, al treilea – pentru că în multe cazuri nici dascălul nu știa înțelesul cuvintelor nouă,

necum școlarul; și, în sfîrșit, pierderea cea mai mare era că întreaga comoară a limbei, ce sta din zicători, proverbe, inversiuni, adevă în fraze gata moștenite din neam în neam de la strămoși, se arunca în apă, pentru că-n ele erau și cuvinte de origine nelatină. Pare că cine știe ce nenorocire ar fi fost aceasta, pare că n-am trăit alături cu vecinii sute de ani și n-o să mai trăim, pare că se făcuse gaură-n ceri dac-am primit noi cîte ceva de la ei, ei de la noi.

În vremea noastră s-au făcut încercări de-a întemeia o nouă știință: psihologia etnică. Etnografia are de obiect descrierea, împărțea și spița de înrudire a popoarelor. Ca atare, se ține, de-o parte de istorie și geografie, de alta de anatomie și fiziologie. În partea geografică studiază distribuția popoarelor pe glob, natura locuitorilor oricărei țări, datini și obicei, limbă și religie. În partea istorică deosebeste familiile de popoare, raporturile între ele și filiațiunea, le urmărește în migrațiunile lor cele mai depărtate și în încrucișările și corcările lor. În partea anatomică și fiziologică în sfîrșit hotărăște caracterele deosebite pe cari se-ntemeiază clasificarea raselor omenești.

Dar, precum lesne se vede, etnografia nu are a face decît cu lucruri esteriore: distribuție, descendență, migrațiune, datini; ea nu se ocupă cu rezultatul lăsat în spiritul poporului prin toate schimbările acestea, cu substratul psihologic. Neapărat că și zona-n care locuiește, și natura părinților din cari se coboară, și încrucișările trebuie să se fi înmagazinat în spiritul poporului și în limba lui într-o formă oarecare; neapărat că altfel se va fi deprins el de-a privi serii întregi de lucruri. Toată istoria unui popor – în orice privire – e înmagazinată în prezentul lui și toate calitățile și defectele lui sînt dezvoltări ale unui și aceluiași germene fundamental, ale unui și aceluiași sîmbure. Mutînd cireșul sub zonele cele mai deosebite, el se va modifica, însă tot cireș o să rămînă, și numai altoii inoculați în trunchiul lui vor da alte frunze, alte roade.

E însă mult mai ușor a deosebi frunzele și roadele decît a le descrie esența, a le reduce la germenele primitiv. Oricare din noi lesne va pricepe că Anton Pann e un scriitor național într-adevăr, iar sute de alții nu; căci nu devine cineva scriitor național prin aceea că repetă cuvintele patrie, libertate, glorie, națiune în fiecă șir al scrierilor sale, precum, pe de altă parte, poate cineva să nu pomenească deloc vorbele de mai sus și să fie cu toate acestea un scriitor național. E drept că se face deosebire între modul de-a scrie popular și acela de-a scrie pentru clasele culte. Între autorii populari și autorii de artă. Dar această deosebire nu are a face cu aceea pe care noi voim s-o stabilim. [...]

Valori umaniste în gîndirea românească.

Secolele XV-XIX, vol. II.

Antologie și prezentări de Georgeta Tănase,

prefață de Al. Tănase,

Editura Minerva, BPT, București, 1988

Centenar Eugen Ionescu

Pagini rupte din jurnal

Eu

Viața e plină de lucruri inexplicabile. Dar, mai ales, e plină de mine. Pentru a fi mai bine auzit, repet, Doamnelor: e plină de mine. Veți deduce de aici că și eu sunt unul din acele lucruri inexplicabile, iremediabil inexplicabile. Vă înșelați, Doamnelor, vă înșelați ca niște buruieni cari cred că plouă când urinează o vacă peste ele. Și voi sunteți tot niște buruieni. Când strigă Dumnezeu, credeți că zbier eu și aplaudați. A venit vremea să vă reeducați, Doamnelor. Și când zbier eu, să aplaudați zicînd: strigă Dumnezeu, sau viceversa, sau cum vă place. Renunț la deplină lămurire a silogismelor mele pentru că disprețuiesc logica. Sau mai precis, nu cred decît în logica mea. Logica mea... da, un titlu admirabil pentru o carte pe care nu o voi scrie, din lipsă de cetitori atenți și subtili.

După cum eu am spus despre mine însumi că sunt deștept, tot mie îmi rămîne dreptul de a spune cînd vreau, la orice oră (la șapte și un sfert, de pildă), că sunt prost. Dar asta nu pentru motivele din cauza cărora Dumneavoastră dați din coadă, mîrîind cînd spun că sunt deștept. Nu, și aici, ca pentru orice om. Eu am motivele mele. Sunt prost atunci cînd mai cred că există oameni deștepți în afară de mine. Sunt prost cînd mai cred că deșteptăciunea e bună la ceva. Iorga nu e deștept? Veți răspunde: sigur de o mie de ori, de o mie opt sute șaptezeci și șase de ori mai mult decît tine, maimuță aiurită! Nu, Doamnelor, Iorga e tot atît de prost cît oricare dintre Dumneavoastră. Și mai prost de 10.000.000.000 de ori decît mine, pentru că mai crede că deșteptăciunea e bună pentru altceva decît să păcălești pe proști. Dracul, Doamnelor, e dat dracului de deștept. Totuși, a intrat vreodată în grațiile lui Dumnezeu?

*

După cele spuse mai sus simt că vă umflați în pene. A, vasăzică, deșteptăciunea nu e bună la nimic. Dacă Iorga e cît noi de prost înseamnă că și noi suntem cît el de deștepți. Dar ceea ce se vede e că suntem la fel de proști. Noi suntem mulți. Iorga e unul. Și cît ar fi el de deștept, cu noi toți nu se poate pune. Îl înghițim. Deci, la ce e bună deșteptăciunea?

Nu, Doamnelor, nu e așa! Și de data asta, ca întotdeauna, vă înșelați. Voi, toate la un loc, ați putea să mă înghițiți. Cum mi-ați rezista, însă, fiecare în parte?

*

Dar toată aritmetica asta mă plictisește. Sunt deștept pentru că nu cred în deștepți și în deșteptăciune, sunt mai șmecher decît dracul pentru că-l voi putea păcăli pe Dumnezeu, pocăindu-mă. Dumneavoastră puteți să mă aplaudați, să mă scuipați, să mă divinizați sau să mă linșați. Substanța mea este unică, indivizibilă. Și, oricum m-aș da peste cap, rămîn același. Din orice parte m-ați privi, eu sunt același. Deci, Doamnelor, faceți ce vreți cu mine că tot n-o să mă distrugeți.

Viața e plină de mine, eu și restul de mine depind. Nu mai mă cetiți, lăsați-mă în pace și duceți-vă dracului, cu Iorga, cu... Maximilian și cu toți deștepții voștri.

Jurnal

1 octombrie 193...

Am făcut o lungă călătorie. De cînd m-am întors în acest tîrg murdar de provincie, mă scol, diminețile, cu o silă amară, ca un om trezindu-se în pușcărie după ce se visase liber. Senzația nesuferită că nu e de stat aici; că sunt în pușcărie, că mă-năbuș!

Și nu vreau să mă obișnuiesc. Nu vreau să-mi placă. Prefer să stau pe jar. Altfel, ar fi o definitivă, iremediabilă mediocrizare! Nu pot uita, deși nu-mi vine a crede, că există o lume mai înaltă decît asta în care trăiesc; o zonă superioară de umanitate. Orice, orice trebuie să fac ca să fug acolo.

2 octombrie

Un poet a scris, în stilul lui retoric și umflat, o poezie politică. Vorbesc cu Ilderim despre ea. Îi spun că poezia e proastă, nu pentru că are un caracter politic, dar pentru că e proastă.

Lui Ilderim îi place: „E o poezie puternică!”

„Nu, îi răspund, nu e puternică, este convențională și retorică.”

„E un retoricism puternic!” îmi replică el.

Îi arăt că retoricismul poetului discutat nu e putere poetică, ci – tocmai pentru că e retoricism – diluare a „puterii”, a substanței poetice, a imaginii, a densității lirice în discursivitate, ideologie hibridă.

„Așa e poezia politică!” îmi răspunde Ilderim.

Îi spun, disperat, că nu este poezie politică și politică poetică. Natural, poezia își ia materia din politic, ca și din metafizic, din planul afectiv, științific etc., dar că rămîne, în esența ei, poezie. Ea îmbrățișează toate lucrurile astea, dar le umanizează și, mai ales, le transfigurează: umanitate transfigurată. Haina poeziei poate fi și politică, dar dacă în esența ei rămîne tot politică, și nu poezie, atunci e inexistentă.

Imposibil să priceapă asta, sau să spună ceva. Scutură din cap. Deștept n-a fost niciodată, dar acum e de-o prostie de noapte, de-o lipsă de orice urmă de luciditate care mă jignește în tot ce am omenesc.

Stupiditatea lui Ilderim e răufăcătoare. Iată că, fără să știe mai nimic despre Zola, aflînd că s-au împlinit treizeci de ani de la moartea lui, vrea să-l înjure și el. Eu, care vroiam să scriu despre unele păcate ale sale și despre talentul său literar, nu mai scriu, ca să nu fac, fără să vreau, jocul insultătorilor săi nepricepuți.

Ilderim ia jurnalul fraților Goncourt de la mine; caută un pasagiu despre Zola; găsește, e vesel; traduce, prost, câteva rânduri, ca să le dea la gazetă.

„Uite, îmi zice el triumfător, cum își bat joc de el!“
Și-mi citește fragmentul în care, din întâmplare, Zola este arătat într-o lumină simpatică: la douăzeci și opt de ani, nervos, maladiv, chinuit, sărac, dorind să câștige pentru a face o viață mai bună mamei sale.

3 octombrie

E rău să nu iubesc oamenii din jurul meu. Dar nu-i iubesc pentru că mi-e frică de ei. Odinioară, când se tot vorbea de „primatul spiritualului“ și se adunau să mărturisească despre spirit și despre dragoste, despre înfrățirea oamenilor (întru Domnul), eram gata să-mi dau inima. Dar astăzi mă simt parcă lovit de răutatea lor bătrână. O silă adâncă de omenire mă cuprinde.

Nu mai am nici o dragoste pentru ei. Cu cât trece timpul, dispare ultima prietenie, ultima duioșie, ultima fraternitate. Nimic nu mă leagă de ei, totul mă desparte. Nu vreau să am de-a face cu nici unul. Raiul ar fi iad, dacă ar mai fi în el un singur om. Au darul de a strica frumusețea, liniștea, marea tuturor locurilor. O, lume fără oameni! Printre stînci, pe mare, în păduri, oriunde rămîn pe umeri cu prezența lor apă-sătoare.

Iată-i, iată-i, în două picioare, cu brațele lor lungi de maimuță, în mijlocul peisajului. Apar pe străzi, cite unul, cite doi, cite șase, pudrați, cu cravate, cu pantofi, zgomotoși și șmecheri. Dacă pot suporta oamenii când sunt triști, îmi sunt cu totul nesuferiți când sunt veseli și zgomotoși. Omul vesel și zgomotos, animal ametafizic.

Dacă nu-l mai caut pe Dumnezeu, dacă m-am dezvățat să mă rog, dacă febra mea spirituală, nevoia mea de mîntuire s-a răcit, sunt de vină ei, care strică peisagiile, careucid și descurajează dragostea, care îți vădesc vanitatea vanității.

Animalele sunt ființe metafizice, se integrează în ordinea cosmică. Oamenii sar în afară.

4 octombrie

Povara lumii mă copleșește. Parcă duc universul în spinare. Oamenii îngrămădiți pe străzi îmi fac rău. Seara, când viu acasă și mă închid în odaie (de două ori întorc cheia în broască, cu grijă) răsufliu. Parcă arunc ranița grea de pe umeri, după marșuri. Las stururile, aprind lampa. Nu mi-e rușine să-mi arăt trăsăturile obosite, să nu-mi ascund înfrîngerile.

Mă arunc pe pat; mă ridic; umblu printre scaune; m-așez la masă. Am impresia că sunt liber și singur. Și sunt liber într-adevăr, în colivie. Zburătăcesc. Sunt singur în colivie. Nu e nici Dumnezeu, nici Dracul. Dar, odată, o mîna o să m-arunce, cu colivie cu tot, în prăpastie!

5 octombrie

Dimineața catastrofei înfrigurează omenirea. Simțim cum vine din ce în ce mai repede, Catastrofa. Oamenii devin din ce în ce mai răi; se așvîrle, în vârtej, unii asupra altora. De ce? De ce? Ce mai avem de cerut unii de la alții, de la viață? Absurde și înverșunate războaie pentru o țigare înainte de eșafod, cu o clipă înainte de eșafod.

Să fiu lăsat în pace! Vreau să fiu lăsat să mor în pace. Dar sunt alte legi. Lumea va sfîrși în spasm. Nu se poate să nu particip la spasm, să nu mor în chin...

Un om, printre milioane, milioane, milioane! Ce importantă am? Moartea mea totuși mă îngrozește. O ploșniță, înconjurată de foc, fuge cu panică, deși e doar o ploșniță. Un gândac otrăvit se zgîrcește, în torturi. Faptul că știu că nu sunt nimic nu e de ajuns, nu e liniștitor. Legea vrea ca eu să mă chinuiesc ca și cum aș fi universul întreg; ca zgîrcirile morții mele să fie universale, să acopere cosmosul, să-l întunece.

6 octombrie

Să lupți „*contre les idées reçues*“. Istoria este biruința ideilor primite. Elita e împotriva istoriei și a ideilor „*reçues*“. Elita încearcă să privească istoria altfel, împotriva biruinței ei, împotriva ei. Elita este antiistorică.

Istoria este plebe, este politică, este masă cîștigată, este prejudecată, lanț, *inerție*.

Elita luptă împotriva istoriei. Tot ce e biruință istorică e mediocritate.

7 octombrie

Preocupările actualității atroce m-au aruncat afară din preocupările mele spirituale. Și de sufletul meu e nevoie să mă îngrijesc. Acesta e, de altfel, rostul faptului politic pămîntesc: să te abată.

Contrazicîndu-mă pe mine însumi, am avut azi-dimineață ideea limpede – limpede ca o dimineață – că lumea e condusă de forțe misterioase, de o logică de dincolo, că numai secii nu înțeleg asta. Totul se întîmplă pentru ceva, totul e semn. Este, dincolo, o luptă mare pe care istoria o realizează și ea, pe planul ei mai mic. E, peste noi, o luptă mare din care nu înțelegem nimic și de care afirmă destinul nostru.

Liniște pămîntească? Viață culturală? Înflorire artistică?

Iată lucruri absurde, dacă sunt rupte de dinamismul de dincolo. Cultura trebuie să fie semn; arta, revelație sau extaz, sau drum ascetic spre perfecțiune; iar pacea, un moment corespunzător unui moment de răgaz din marea bătălie de peste noi.

Sunt puteri mari în luptă. Pentru care punem rămășag?

8 octombrie

De luni de zile, trăiesc cu speranța de a merge iar în orașul în care m-am simțit în casa mea spirituală.

E așa de mult de cînd n-am mai fost...

Nici nu mai sunt sigur, parcă, să mă fi dus. Amintirile se estompează; memoria mea slabă nu mai reține, cu precizia prezentului, lucrurile. Totul se pierde într-un fum, se risipește sau alunecă. Dacă ai putea să iei prezența cu tine!

Am fost pe străzile acelea, printre oamenii aceia minunați, mă uitam la afișe, la pietre, la bănci. Totul e fum din toate astea, din tot ce era pipăibil, concret, prezent. Cît timp voi mai putea crede că am fost într-adevăr acolo? Cît timp am să mai pot crede că amintirea orașului nu e o simplă nălucire a unui oraș de nicăieri?

Inefabila prezență a atmosferei, a ploii, a străzilor, a

vocilor, a culorilor. A ceței! A ceței în care acum toată amintirea orașului se scufundă, se șterge...

9 octombrie

O, printre cîini mari și blînzi, pentru că oamenii nu pot fi asemeni cîinilor blînzi, cu tine într-o blîndă grădină, fără nimeni, fără nimeni...

Să fie senin în jurul nostru, să fie limpede albastrul cerului, limpezi albastrele ape ale peisajului și să nu mai vrem pe nici un om...

Oamenii care ne rănesc!... Gloatele, gloatele negre care urlă, care trec pe lîngă noi și ne azvirle lîngă zidurile caselor; oamenii cu nasturi lucitori care ne lovesc cu umerii; oamenii mulți, mulți, îngrămădiți în cafenele, care te privesc, pe cînd ești nevoit să-i atingi, care rîd cu zgomot, care tac cu zgomot. Nu pot suporta șoaptele lor ascuțite, zîmbetele lor, politețea lor prefăcută, ironia lor (ce ironie! oamenii sunt și ironici! au inconștiența, neobrăzarea, impudoria să fie și ironici!) Mă simt privit de ei din toate părțile; privirile lor îmi străpung umerii, îmi biciuiesc obraji!...

Să fim departe... Să nu ne mai vadă nimeni! Unde să găsim grădina asta, sub un singur cer, pentru noi?

Grădină de stele, de lumină, de pace.

10 octombrie

E îngrozitor gîndul că viața întreagă a unui om poate fi citită în cîteva ore.

Ce-a rămas scris? Pene smulse de pe aripile păsării, din zbor...

De-ar avea, măcar, unitatea și armonia unui poem. Să fie un cîntec, de o durere și de-o frumusețe atroce. Un cîntec al disperării, trist ca spațiile goale ale lumii.

Dacă aș ști că pot să exprim tristețea, nostalgia, dispe-rarea omului!...

Singurătatea și neputința omului!...

Ne temem, ne zvîrcolim, ne zgîriem în focul vieții, foc de iad, și tot mai rămîne vreme și libertate pentru cîntec. Ciudată muzică a crăpării pieilor, a trosnirii oaselor!...

Jurnalul meu este urna cu cenușă.

Pagini

Superstiția caracterizează pe cel ce nu are tăria de a crede și nici pe aceea de a nu crede. Căci și pentru a fi ateu, cînd ai încă ceea ce se numea, cu o expresie prea des întrebuițată acum cîtva timp, „sensibilitate metafizică”, ți se cere o anumită putere morală de abdicare de la orice speranță în eternitate, de renunțare la persoana ta și marele curaj de a-ți lua asupra-ți toate responsabilitățile, cu certitudinea că nu vei avea niciodată nici un ajutor în lumea goală.

În orice caz, superstiția este ultima urmă de credință. Sub o formă rudimentară, degenerată, este singura legătură pe care o mai poate avea un om slab spiritualicește – și totuși de oarecare substanță, dar alterată – cu lumea transcendențială, a miracolului. Superstiția este încă credința în, sau mai ales teama de semnele care vin de dincolo, teama că lumea tainică, cea adevărată, aceea căreia îi sun-

tem subordonați, ne vorbește, ne amenință, ne pedepsește, ne avertizează, ne răsplătește.

Superstiția este mai înaltă decît simpla credință în prezentimente, de pildă. În acestea poate crede și un ateu, căci aparțin lumii materiale și pot avea o justificare științifică, vibrații, radiesteze subconștient etc. Superstiția trebuie deosebită, de asemeni, de credința în claraviziune, spiritism, telepatie, ale căror fenomene sunt dovedite a aparține lumii fizice. Dar un om cu educație intelectuală care e totuși superstițios („semnele” superstițioșilor n-au nici un temei științific) este un ins care crede încă, mărturisit sau nu, sub o formă neclară, în posibilitatea intervenirii planului de dincolo în cel al realității terestre; care crede chiar în permanenta lui prezență (care uneori se demască) și intervenție.

Apărînd religia și credința, mulți apără de fapt anumite tradiții și deprinderi sociale, anumite lanțuri de care le place să fie legați; apără anumite obișnuințe și posibilități de viață pămîntească: astfel sunt politicienii catolicismului și promotorii tuturor creștinismelor sociale și politice, în primul rînd sociale și politice și numai în al doilea rînd creștinisme.

Aceeași greșeală o fac și anumiți necredincioși și dușmani ai religiei care văd în aceasta numai latura ei politică, lucru care, în esență, nici nu-i aparține.

Dar Iisus este tocmai eliberatorul cel care sparge lanțurile vechilor tradiții, vechii istorii a așezărilor pămîntești, a teluricului, pentru a integra omul într-o tradiție paradoxal liberă, spirituală, cerească. Creștinismul sfarmă tradițiile și lanțurile și păstrează unica tradiție a Bisericii.

Religia este eliberare. Spiritul e libertate.

*

Teoriile actuale spun că știința nu poate să prevadă, pentru că o cauză are multe efecte posibile. Determinismul a căzut. Putem avea o justificare științifică a libertății spirituale, a liberului arbitru, fără care religia nu poate fi și pe care știința îl tăgăduia: evident, acest indeterminism privește lumea fizică și matematică, dar are neapărat și consecințe în lumea morală.

Un fapt, o cauză nu poate fi anulată; nici Dumnezeu nu poate anula ceea ce a fost și este, căci nu se poate renege, anula pe El însuși. Dar dacă lumii posibilitatea de a lupta, de a alege și lăsa libertatea intervenției planului divin în cel cosmic sau omenesc; dar nu-i nevoie numai de miracol; el poate și să „influențeze” numai.

Cît de inesențiale ar putea să pară lucrurile și preocupările datorită cărora lumea își pierde capul, vremea, viața, sufletul. Ar trebui să mă agite numai problemele adevărate, mari: ale atomului, ale compoziției materiei, ale legilor cosmice, ale originii vieții, ale lumii numerale etc.

Noaptea, o simplă privire spre cer, spre Calea lactee, ar putea vindeca orice om de preocupările atroce ale politicului, socialului, omenescului.

Viața societății umane se pierde în ierarhia vieții cosmice.

Orbecăim în noaptea pătimirilor, dorințelor, fricelor, politicelor, departe, departe de adevăr. Așa se zbate, orbecăiește, se satură, moare toată lumea viermilor. Eroism? Criteriile eroismelor – după măsura viermilor: un vierme care mînîncă patru viermi este un vierme titan, un vierme erou.

*

Acum zece, cinci, trei, doi, un an, știam că va fi cataclismul. Dar acest atît de negru viitor era pus într-un timp psihologic extrem de îndepărtat, la sfîrșitul lumii. Și iată, acum a venit, la ușă, în casă, catastrofa de necrezut, sfîrșitul de neașteptat. Lumea s-a rupt în două: acum o zi, un ceas, o clipă, în momentul acesta, a fugit departe tărîmul vieții. Suntem pe tărîmul morții, al catastrofei, al sfîrșitului apocaliptic. Tărîmul vieții e așa de îndepărtat (într-o clipă s-a îndepărtat), că nu-l mai vedem, abia ni-l amintim.

Trăim însă și acum, parcă la fel ca și atunci. Ne organizăm, sub soare, pentru moarte cum te organizezi pentru viață, pentru o partidă de plăcere.

Parcă se ascunde sub aceleași forme. Dar vor cădea vălurile și o să apară, în față, chipul nud, hîd, adevărat al morții.

E ciudat, ciudat cum parcă am și început să ne familiarizăm. Poate că nu ne vom mai da seama cît e de hîdă.

O profeție medievală fixa sfîrșitul lumii pentru anul 1940. Mă tem.

(Ar putea să urmeze, pe aceeași temă, un număr indefinit de considerații, mai mult sau mai puțin ingenioase.)

Cînd merg uneori pe stradă, îmi aduc aminte că lumea nu e așa cum o văd, cum o miros, cum o aud. Un sunet interior de clopot, și parcă totul se desface în unde, în unduiri. O imaterială vibrație! În haos, într-o mare mă prăbușesc.

Pagini rupte din jurnal

Să mă mențin totdeauna – cu efort, dacă e nevoie – pe culmile cele mai înalte ale uimirii. Dincolo de bine, rău, politic, speranță, disperare etc., în inima misterului. Uitînd că vasul se scufundă, uitînd drama și logica scufundării – să mai privesc cerul; sau să mă privesc pe mine însumi, existența mea uimitoare, independent de scufundare.

*

Pentru a locui în mirare, să-mi dau întotdeauna seama că nu știu nimic, că sunt în afară de lucruri, deși în mijlocul lor, că totul este îngrozitor de obscur și că trăim și facem, pentru că uităm că suntem în afară de toate.

Să-mi spun și să gîndesc cu intensitate că trăiesc și că nu știu ce e asta. Adică: să fac un efort constant de a submina cotidianul, ocupațiile (a fi ocupat sau a fi absent, a fi prins de altceva), tot ceea ce acoperă uimirea. Trăirea, bucuria, suferința, participarea te îndepărtează de tine însuși, te aruncă într-o logică a istoriei și a oamenilor. Să te degajezi în fiecare clipă de ele; să te poți despărți de tine, să privești și să te privești în afară de lucruri, ca să reintri în miezul lor, în misterul lor de neînțeles.

De fapt, a fi uimit înseamnă, desigur, a fi tot în afară – suntem mereu în afară – dar a fi la începutul despărțirii noastre de unitatea din care suntem rupți; înseamnă a fi la frontiera inițială de unde pornesc sensurile umane, logice, istorice. Lăsînd în urmă istoria, ești, uimit, la porțile misterului; pierzi înțelesul istoriei și te apropii de celălalt.

Pentru a simți lucrul acesta, e destul să mă uit extrem de atent la cartea pe care o am în față și să uit că este scrisă de

Claudel; sau să mă uit la cheia aceasta și să uit că e făcută pentru a deschide ușa.

Să păstrăm un *ce este asta* al lucrurilor, o posibilitate de dizolvare a aparențelor și a semnificației lor imediate, pentru a privi ceva din semnificația lor cea mai îndepărtată.

La același lucru ajung privindu-mă din ce în ce mai înăuntru, pînă ajung la mine sau cît mai aproape de mine. Semnul că am ajuns limita ultimă posibilă (cu mijloacele mele rudimentare, empirice) e această euforie, această transă. Uimirea că sunt totuși, deși există istoria, și că sunt cu plinătate. De altfel, starea este inefabilă.

*

Să sari, fulgerător, în nonsensul lucrurilor. Să te obișnuiești să stai acolo. Dincolo de sensul lor cu care ne-am familiarizat, e un adînc nonsens al lucrurilor. Adică, sensurile lor istorice, umane nu mai ajung, se dizolvă. De fapt, pentru aceasta trebuie să izolezi lucrul; sensul obișnuit al lucrurilor pentru noi îl dau celelalte lucruri, mersul lor, căderea, scufundarea lor; noi punem lucrurile în legătură cu mersul lor, ni se explică mersul lor. Mersul lor le separă, le fură.

Izolînd un lucru, tindem să-l legăm cu legăturile lui de dincolo, care desfigurează sensurile obișnuite, superficiale. Noi nu putem realiza legătura, dar putem sta acolo unde legătura lipsește (absența ei e o chemare, e o prezență) și unde sensurile actuale se dizolvă. La margine.

*

Cînd am văzut, prima oară, o „natură moartă“ de Braque, care, cu atîta dragoste, știe să regăsească unitatea lucrurilor dispartate, am înțeles că o *cheie* este identică cu o *carte*. Să spui, după atîția alții, că amîndoi stau în Unul e facil. E mai greu să minți asta.

*

Honfleur, 28 februarie

Oraș prea frumos, prea decorativ, fără să vrea. Portul de pescari este teatral. Casele din secolul al XVI-lea, negre, strîmte, înalte, ca niște domnișoare bătrîne englezoaice, încheiate pînă la gît în rochii închise (în amîndouă sensurile).

*

E destul să privesc cerul (într-o noapte cu stele, fără lună) și brațele îmi cad în jos de neputință, de tristețe.

Dacă oamenii ar privi mai des cerul și foarte atent, ar muri de disperare și umilință. Putem trăi fiindcă îl uităm. Nu ne întristează numai; ne înspăimîntă, ne înnebunește ne sfîșie.

*

Deodată, conflictul european se risipise ca o ceață. Fugeau vertiginos dușmăniile ireductibile, catastrofa amenințătoare, ura și dragostea care mă înăbușă.

În față, în mine, orașul acesta nou, lumea aurorală. Străzile limpezi pe care nu mersesem niciodată, zidurile pe

care le vedeam prima oară erau străzile însele și zidurile blânde ale unui Rai.

Unde era lumea cealaltă, infernul terestru? Este, oare? A fost? Abia mai credeam.

O bucurie imensă; o primenire a ochilor, a sufletului. O nouă lumină în lume. Pietrele sunt pietre sau covor?

Ne dădurăm mai bine seama că nu eram în lumea veche, cea de ieri, pentru că mersul nostru se făcuse zhor (adio, lege a gravitației!), pentru că străzile urcau în cer, coborau din cer, stăteau, albastre, în cer; tot orașul era în cer, și noi în oraș.

„Salutare, cicluri și momente istorice; mi se pare că sunt în rai.“

Mi se părea.

*

Dincolo de cicluri, istorie, mișcare, îmi tot propun să fiu un om rece de dincolo de cicluri. „Un înger?“ îmi spune o voce care seamănă cu vocea Sfântului Toma din Aquino. „Dar un înger este plinătate, neîmplinitul!“

... Un om de dincolo de cicluri nu este totuși un om rece; participă nu la istorie, dar la lumea fragilă, tânără, primăvăratecă, eliberat de bătrînețea istorică.

A intra liber în miezul lucrurilor neîntinate. Să fii în lucrurile care nu fug, care nu cad, care rămân ele însele. (Cum?) Să fii în ceea ce nu fuge din lucruri, în veșnicul uimitor.

Lumea istorică coruptă, uzată; vag, vag, își dă seama că este uzată. Se cîrpește.

E nou ceea ce nu se schimbă niciodată. E vechi tot ceea ce se renovează. Așezările istorice sunt vechi, pentru că se simte nevoia să fie renovate, adică să pară mai puțin vechi decât sunt (vechi, uzate, bătrîne; și mai au timp să se uzeze și mai mult încă, pînă ce n-au să mai fie bune de nimic. Atunci, din nou le va face bune Dumnezeu sau...).

1 martie

Părăsind Muntele St. Michel în caraghiosul autocar, îl priveam micșorîndu-se treptat prin fereastra din spate, încadrat ca într-o ramă. O carte poștală.

În clipa aceea, și pentru o clipă, sentimentul bine cunoscut de uimire! eu exist, eu văd asta, ce este asta.

2 martie

O violentă, ascuțită nostalgie a ceea ce este extruman; o dorință aprigă de distrugere a omului, a închisorii lumii caracterizează spiritul modern. Rimbaud este pre-revoluționar.

Voința lui de distrugere a civilizației și ordinii creștine, a Occidentului etc. este revoluționară, precursoră a revoluțiilor de extrema dreaptă sau de extrema stîngă. De asemenea, dinamismul rimbaudian – care făcea ca ideile să fie dezmințite, depășite îndată ce erau formulate; ca orice tipar, orice tehnică (poezia, de pildă) să fie sparte îndată ce începeau a se preciza – se reflectează în dinamismul revoluțiilor moderne, în contradicțiile și duhul lor de distrugere.

Baudelaire este unul dintre primii moderni care au încercat să sfărîme omul și să-l reîntrească în unitatea supe-

rioară a frumuseții. Sfărîmarea individuală, pentru întregirea într-o unitate superioară, în absolut, a încercat-o și Mallarmé, aproape în același timp cu Rimbaud.

Baudelaire, Rimbaud, Mallarmé au eșuat, firește. În definitiv, încercarea lor era o încercare de mîntuire cu mijloace personale, laice. Totuși, cei trei poeți au fost inși de-o covârșitoare anvergură. În Franța, abia acum încep să fie cunoscuți, la noi ei sunt cu totul necunoscuți.

Dar nu despre aceasta e vorba, ci despre faptul că îndată ce această încercare înnebunită de depășire a limitelor umane prin distrugerea lor a început – după ei – să se cristalizeze în gesturi exterioare, în acțiune politică, ea a început să decadă în intensitate și să devină (în ciuda dinamismului principal) greoaie și aproape statică. Tot ce fac noii revoluționari e cu mult dedesubtul demonismului, falsului profetism al lui Rimbaud. De asemenea, la rîndul ei, deslimitarea, tentativa neclară de identificare cu esența absolutului a lui Rimbaud – în măsura în care era pasională, dominată, distructivă, dar și distrugîndu-se – e mai prejos de încercarea de deslimitare, gigantică, a lui Mallarmé, care, cu luciditate, încerca să făurească o tehnică mînuibilă de pătrundere în absolut. Mallarmé era, în definitiv, el însuși însuflețit de un duh al distrugerii: distrugere a limbajului, a logice, a convenției, a socialului, a terestruului.

*

Extrem de semnificativ este faptul că mișcările revoluționare moderne au fost pregătite, precedate de o literatură întregă a agoniei, disperării, urii de om, a viziunilor de sfîrșit apocaliptic, de deslimitare (de distrugere) a insului în colectivitate. Revoluțiile actuale exprimă ura pentru eterna condiție umană; dorința de depășire a ei; de reintegrare în cosmos a omului izolat de el.

Dinamismul lor va deveni însă static peste zece ani; mai cristalizat, mai robit, mai individualizat și retransat din lumea reală decât civilizația „veche“.

*

Nu numai Nietzsche și alți nemți sunt premergătorii revoluțiilor moderne, nu numai Dostoievski, dar și Poe, Rimbaud, Baudelaire, Mallarmé.

Toți aceștia sunt niște Rousseau, Voltaire, Diderot, Montesquieu etc. ai revoluțiilor din secolul XX.

*

Într-adevăr, Anglia și Franța apără omul, structura lui, limitele lui, organicitatea lui, integritatea lui firească și individuală. Izolarea lui de asemeni. Iată ceea ce numim „lipsa de spirit metafizic” a anglo-francezilor.

Ceea ce numim „sensibilitate metafizică” la cutare și cutare însă renumit nu este, de fapt, decît o nostalgie spirituală neîmplinită, o neputință metafizică.

Eugen Ionescu, *Eu*,
ediție îngrijită de Mariana Vartic,
cu un prolog la *Englezește fără profesor* de Gelu Ionescu
și un epilog de Ion Vartic,
Editura Echinoc, Cluj, 1990

Temele lui Eugen Ionescu

Eugen SIMION

Fac parte de bine de rău din cultura română, scrie Eugen Ionescu undeva. Cu regret, am putea spune cu năduf, așa cum recunoști o realitate incontrovertibilă, o fatalitate. Face parte, într-adevăr, are locul lui pe care, descoperim acum, nu i-l poate ocupa nimeni. L-ar fi recunoscut istoriografia românească dacă Eugen Ionescu n-ar fi devenit, între timp, ceea ce a devenit după 1950 în țara și limba pe care le visa în 1934, cu gândul că acolo i se va revela genialitatea? Mi se pare înțelept să nu răspund la această întrebare incomodă... Cert este că Eugen Ionescu este un personaj notabil în peisajul literar românesc din anii '30, rolul lui fiind cu precădere acela, rolul de detonator, spirit imprezvizibil și incontrollabil, gata mereu să strice socotelile criticii literare profesioniste și ierarhiile literaturii propriu-zise. Este un eseist inteligent, programatic, subiectiv, scrie mai ales despre tineri și, când vrea, dă judecăți de valoare care se bat cap în cap. Dacă ne uităm pe sumarul cronicilor sale, observăm că a evitat să scrie, nu știm de ce, despre Rebreanu, Sadoveanu, Hortensia Papadat-Bengescu, despre Blaga, Ion Pillat, G. Călinescu (romancier), adică despre marii scriitori din epocă. A scris mai des despre tinerii scriitori (Emil Botta, Blecher, Camil Petrescu, Eliade, Holban, Sebastian), nu totdeauna pozitiv... Dă uneori verdicte absurde. Respinge, de pildă, poezia lui Arghezi pentru că este prea retorică și laudă versurile lui Ilie Dogaru („poet muncitor de inspirație sinceră și nefalsificată”) și pe acelea „de subtilă esență” ale lui Ion Păun Pincio... Este preocupat și de pictură, dar judecățile lui sunt, uneori, anapoda. N-a scris, curios, niciodată despre muzică, în timp ce prietenul său Cioran este de părere că muzica reprezintă, alături de mistică și erotică, o cale spre absolut. Despre mistică Eugen Ionescu a spus câte ceva, dar mistică, e limpede, nu-i o temă esențială pentru el. Nici tema erosului nu-l preocupă în chip special, așa că, dacă îi dăm crezare lui Cioran, tânărul Eugen Ionescu ratează două dintre căile care l-ar fi putut duce spre absolut...

Altele sunt temele lui obsesive, fantasmale spiritului său, când angoasat („se înserează, intrăm în noaptea culturii”, „e invazia nopților, a barbarilor”), cu perspectiva apocalipsului în față, când ludic, sarcastic, programatic neserios. „Urâsc cultura, am pierdut sensul modelelor literare”, existența este „o călătorie în absurd”, „moartea mă definitivază”, strigă el, odată, sau dimpotrivă: „trișez subțire”, „nu am nicio morală, nicio convingere”, „sunt sfâșiat de toate vanitățile și toate ambițiile”, „trebuie să ne obișnuim cu gândul că literatura nu reprezintă nimic important, nimic adânc” etc.

Am putea pune pe două coloane aceste propoziții și altele pentru a urmări modul în care ele se contrazic cu fervoare. Din consultarea lor n-am putea scoate, cu toate acestea, o concluzie negativă despre spiritul ionescian pentru că autorul ne-a avertizat deja că ființa lui este făcută din contradicții. Cine a spus că *Declarația drepturilor omului* este incompletă pentru că nu cuprinde un punct despre dreptul omului de a se contrazice? Dacă n-a spus-o chiar Eugen Ionescu, ar fi putut s-o spună... Despre Eminescu scrie, în câteva rânduri, că-i un mare poet, că-i singurul nostru ge-

niu, apoi că 3/4 din poeziile lui s-au perimat. Pe Maiorescu îl consideră un spirit mijlociu, solid, echilibrat, util, dar nu mai mult. Pe Lovinescu îl ironizează subțire și-i neagă romanele etc.

Eseistica lui – încă o dată: inteligentă, de o mare mobilitate, însoțită de un puternic talent disociativ și cu un substrat moralistic, iarăși, puternic – are câteva teme ce se repetă. Dovadă că în fluctuațiile spiritului ionescian există mituri obsesive. Despre unele dintre ele vorbește chiar Eugen Ionescu într-o scrisoare din 2 iulie 1947 către Petru Comarnescu, atunci când se plânge că Mariana Șora „i-a furat” temele. Merită s-o reproducem, nu pentru că am accepta ideea de plagiat, în cazul de față, dar pentru a vedea modul prăpăstios și, în același timp, amuzant, copilăros, complet neajutorat în care încearcă Eugen Ionescu să trateze o problemă complicată de existență: „Acum, o mărturisire foarte delicată. Numai ție și-o pot face – deși nu știu ce măsuri ai putea lua (și măsuri ar trebui totuși încercate). M-am apucat a-ți trimite în mare grabă manuscrise ale mele peste manuscrise pentru că... Uite ce s-a întâmplat: am aici un prieten foarte bun și deștept Mihail Șora despre care vei fi auzit vorbindu-se. Nevasta lui, Mariana Șora este, de asemenea, prietena noastră, deși ea are un fel foarte curios de a înțelege prietenia: pe prieten ea crede că-l poate fura, că are dreptul să-l fure. Nu-i fură banii (asta n-ar prezenta niciun fel de gravitate), – dar îi fură substanța vie (...). Iată cum: după ce mi-am bătut cartea *Lumina falsă* la mașină, l-am rugat pe Mihail Șora să o citească și să-mi facă observațiile pe care le va crede utile (conform sfatului lui Boileau: «faites-vous des amis prompts à vous censurer»). Dar Mariana Șora s-a apucat și ea să-mi citească manuscrisul... și a trimis la București, lui Al. Rosetti, pentru «Revista Fundațiilor Regale», o serie de scrisori din Paris, ca să fie publicate și ale căror copii (culme a iresponsabilității!) ea însăși mi le-a dat să le citesc... E o parafrază și pe alocuri o plagiere a mea. Temele mele: a sărbătoarei, a luminii și ca eliberare – cotidianului, a degradării sărbătoreșcului, a călătoriei ca primenire a lumii și ca eliberare, – și procedeul meu chiar: trecerea directă și punerea directă a temei, imaginile, vocabularul meu, – totul era furat. Nu am niciun alt bun decât pe mine însumi, și nu speculez pe nimeni și nimic altceva decât pe propria mea ființă, unică marfă, – și dacă mi se fură și ființa, îți imaginezi ce dezastru pentru mine, ce sărăcire, ce moarte (de fapt, ea mă fura de mai demult: cam de un an de zile, de când citeam soților Șora pasajii din cartea mea în lucru, dar dacă mă repeta, discret, în pagini închise în sertare – lucrul nu era încă grav). Tu înțelegeți asta. Temele acestea m-au urmărit: compară una din scrisorile ei din Paris (despre călătorie sau «excursionism» cum îi zice ea) cu «Scrisoarea mea din Paris» apărută în «Viața Românească» din noiembrie sau decembrie 1938: ai să vezi ce asemănare. S-ar părea că sunt maniac, dar nu sunt: avea pe masă «Viața Românească» din acea lună când scria scrisorile ei pentru «Fundații», recent trimise la București. La întrebarea mea a răspuns: «Eu n-am mai trimis articole despre Paris la București, am vrut să văd cum le făceați, – dar eu

am să le fac altfel fiindcă nu-mi place cum le făceai»... și asta n-a împiedicat-o să mă fure (dacă îmi fura inima, poate nu mă supăram), – așa cum poți constata, în privința celorlalte lucruri, – citește, te rog, scrisoarea ei în care e vorba despre «feerie și sărbătoresc» și compară cu unele din paginile mele (*Lumina falsă*: tema centrală sau pe tema transfigurării în pasajul în care e vorba de o plimbare în împrejurimile orașului Montpellier). Sau altele – dacă le-ai primit. Iartă-mă că-ți vorbesc de toate acestea care trebuie să rămână *absolut secrete* dacă răul se poate înlătura prin nepublicarea scrisorilor cu pricina ale *Marianei Șora* (scrisoarea ei cu «excursionismul» nu mă supără prea tare fiindcă se influențează după un lucru deja tipărit, – dar e grav acolo unde «mi-o ia înainte» vrând să publice lucruri furate după manuscrisul meu) sau prin publicarea eseurilor mele înaintea paginilor ei... dar cum? Dar cum?... Rosetti nu mă prea iubește, eu nu-l iubesc deloc... *Și așa vrea ca lucrurile să n-ajungă să creeze iremediabilul între Mihai și Mariana Șora pe de o parte, – și Eu și Rodica de alta. Eu țin la Mihai și Rodica nu vrea să piardă „prietenia” cu Mariana.* O singură soluție: să nu se publice scrisorile ei în care și tu (dacă ți-aș putea cere să te obosești să-mi citești eseurile) ai judeca, ai vedea că sunt furturi. Dar Rosetti decide? Iartă-mă, te rog.“

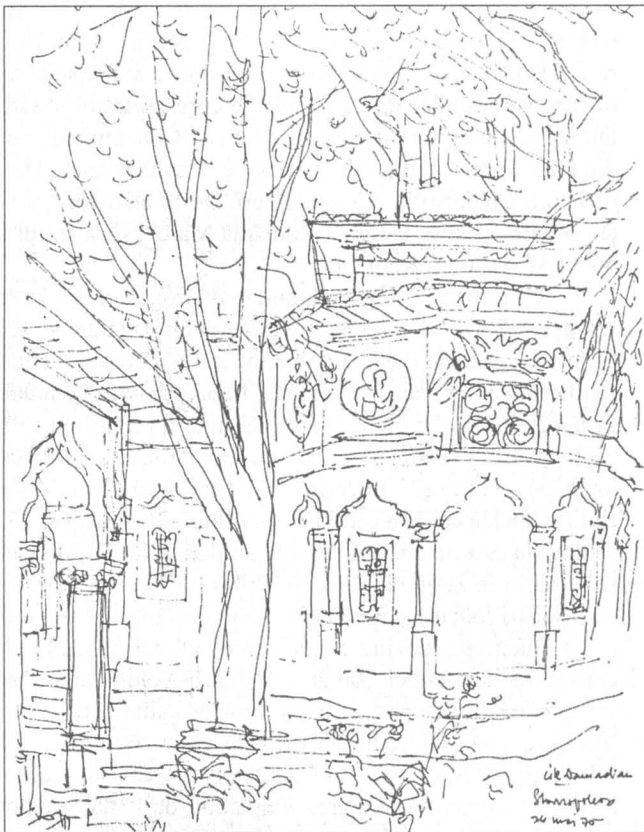
Ce reținem din această epistolă subversivă: că Eugen Ionescu are temele lui și că ține la ele: *tema sărbătoarei, luminii, feeriei, a degradării sărbătorescului și a călătoriei ca primenire a lumii* etc. – și că aceste teme i-ar fi fost furate de nevasta unui prieten bun pe care n-ar vrea să-l supere... N-ar putea face ceva amicul Comarnescu pentru a împiedica acest rapt intelectual?... N-am cercetat cele două texte pentru a vedea dacă temele au fost sau nu plagiate (ar trebui să avem în față volumul *Lumina falsă* care, se știe, s-a pierdut), dar, în

principiu, temele circulă în literatură, se repetă, trec de la un autor la altul și, vorba lui T. S. Eliot, toată lumea imită...

Mai important decât împrumutul real sau fantezist de teme, sunt temele indicate ca atare de eseistul acesta care, cu o frumoasă naivitate, apără proprietatea lor. „Nu am niciun alt bun decât pe mine însumi, și nu speculez pe nimeni și nimic altceva decât pe propria mea ființă, unica marfă”... scrie el vădit îngrijorat de data aceasta. Temele numite fac parte din aceeași paradigmă: *paradigma sărbătorescului*. Ea există, cu adevărat, în literatura lui Eugen Ionescu (în *Elegii*), dar se revelează îndeosebi, cum am precizat în alt loc, în literatura confesivă scrisă mai târziu, în Franța. De remarcat faptul că, în 1947, revendică deja sărbătorescul ca temă prioritară...

Nu-i unica temă ce se repetă în eseistica din anii '30. Cele mai multe fac parte din altă paradigmă a imaginarului ionescian. Predilecte sunt temele de ordin metafizic puse, mai toate, într-o paradigmă a dezastruosului, a prăbușirii universului, a înnoptării culturii (prăbușirii ei), o paradigmă a iremediabilului din existență și a vulnerabilității ființei. Teme grave, teme „mari”, în contrast cu frivolitățile spiritului critic de la suprafața discursului. În marginea acestor teme sunt altele, de aceeași natură, cum ar fi singurătatea, frica, și revolta (într-o combinație atipică, ionesciană, la fel râsul-plânsul nichitian), sentimentul morții, tema degradării lucrurilor, în fine, tema existenței ca o călătorie în absurd (la acest punct Eugen Ionescu se întâlnește cu Cioran), dar și tema religiosului care însoțește pe om în această călătorie existențială. Pe toate acestea le regăsim, peste două decenii, în piesele sale de teatru.

Text preluat din „Însemnări ieșene”,
Seria a treia, An I, Nr. 1, septembrie 2009,
pp. 34–36

Biserica Stavropoleos

BUCUREȘTI
550 de ani
de atestare documentară

Ilustrații aniversare
CIK DAMADIAN
în paginile
9, 21, 23, 26, 38

BUCUREȘTII DE ALTĂDATĂ

„Legione Romena” și împlinirea idealului Reîntregirii

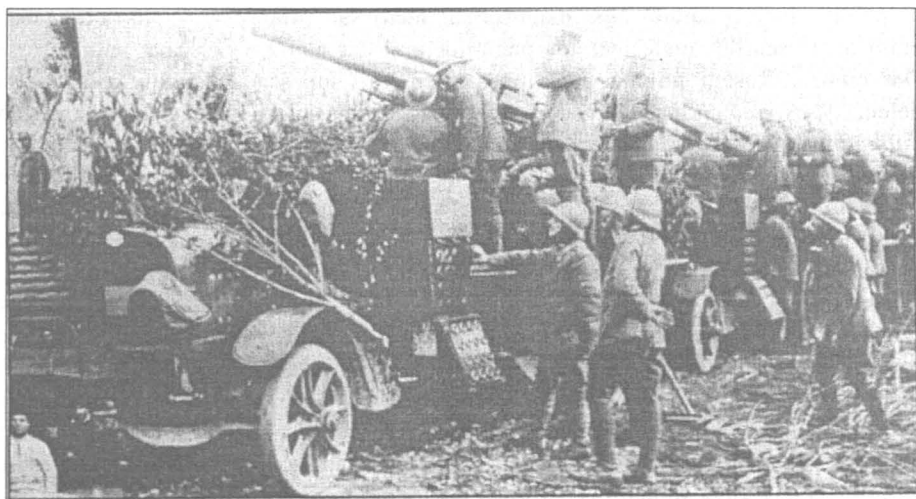
Marian NENCESCU

Un episod luminos din lupta românilor pentru Reîntregire îl reprezintă înființarea, la 15 octombrie 1918, a *Legiunii Române*, constituită din ofițeri, gradați și soldați de etnie română, proveniți din fostul Imperiu austro-ungar, aflați pe teritoriul Italiei în calitate de prizonieri de război. Momentul înălțător când un batalion și trei companii de vânători de munte („alpini”) au „făcut să fâlfâie în zona de război steagul legiunii române iredente din Italia” a constituit rezultatul unui efort diplomatic și politic fără precedent, desfășurat timp de mai bine de un în în cancelariile occidentale, la

Londra, Roma și Paris. Sufletul acestei inițiative au fost doi intelectuali români, unul transilvănean, Simion Mândrescu, celălalt bucureștean prin adopție, George G. Mironescu. Ambii au evidențiat, prin scris și intervenții directe pe lângă membrii corpului diplomatic occidental, atât atașamentul românilor pentru cauza aliaților, cât și sacrificiile umane și materiale făcute de combatanții români între 1916–1918. Într-un articol publicat în revista londoneză „America latină”, în decembrie 1917, profesorul Simion Mândrescu, germanist de formație, evidenția, de pildă, eroismul trupelor române în Războiul de Independență, dar și sacrificiile din recenta conflagrație mondială.

Urmare a intervențiilor menționate, dar și a demersurilor organizației *Comitetul Național al românilor subjugăți de monarhia austro-ungară*, constituit la 2 ianuarie 1918, la Odesa, din care făceau parte poetul Octavian Goga, dr. I. Nistor, S. Bocu și M. Popovici, guvernul Italiei, prin primul ministru Vittorio Emanuele Orlando, ia act de cererea românilor de a se constitui o formațiune militară alcătuită din prizonieri de război, dar acceptă parțial acest demers. Astfel, răspunsul oficial este că „Italia susține prin toate mijloacele posibile pe cetățenii austro-ungari de etnie română”, dar nu poate fi de acord ca aceștia „să fie folosiți ca luptători pe front”. Motivul invocat era acela că nici italienii, supuși altor state, nu erau acceptați în trupele regulate naționale.

În ciuda acestui răspuns ambiguu, profesorul S. Mândrescu își continuă demersurile, intervenind pe lângă ministrul de interne al Italiei, R. Callenga, dar și pe lângă ministrul propagandei și tipăriturilor să permită „cât mai repede posibil”, constituirea *Legiunii Române*. Aceași poziție militantă și activă o are și ambasadorul României la Roma, Alexandru

Lahovary. Acesta cere oficial permisiunea guvernului italian ca „românii să-și facă datoria față de neam”.

În sprijinul aceste idei vine și organizarea, la Stockholm, în 1917, a primului *Congres al națiunilor asuprite din Austro-Ungaria*, la care liderii emigrației cehoslovace, sârbe, poloneze și române (reprezentantul nostru fiind Jean Th. Florescu) hotărăsc, de comun acord, să militeze în favoarea determinării autorităților de „a-și modela corespunzător atitudinea față de situația prizonierilor de război”. Concomitent, sosesc din toate statele mesaje de încurajare și solidaritate. „Deschideți porțile închisorilor de prizonieri. Destinul, datoria și voința sunt ale voastre. Trăiască România Mare”, suna textul unui manifest venit din România.

Ca urmare, Congresul, mutat ulterior, succesiv la Paris, Londra și Roma cere imperativ guvernelor Antantei să accepte destrămarea, *de facto*, a dublei monarhii. În aceste condiții, soarta românilor transilvăneni din Italia, era deja hotărâtă. La 11 aprilie 1918, primul ministru Orlando îi primește pe reprezentanții Congresului și îi asigură că „Italia consideră cauza lor ca pe a ei înseși”. În consecință, profesorul G.G. Mironescu face apel la cei 108 ofițeri și subofițeri, 26 gradați și 17.380 soldați (la care se adaugă alți 124 soldați, aflați în Albania) să se înroleze în *Legione Romena*. Printr-o decizie a Consiliului de Miniștri italian, generalul Luciano Ferigo, fost atașat militar la București, devine comandantul oficial al subunităților constituite din etnici români. Militarii voluntari au primit grade corespunzătoare celor din armata italiană, dar și ținută similară, singurul element distinctiv fiind *tricolorul*, aplicat orizontal, pe rever. Cel mai înălțător moment al acestui act istoric l-a constituit înălțarea drapelului de luptă, tricolor, în tabăra de la Ponto di Brente, de lângă Padova, în luna octombrie a anului 1918.

L'Impero della preda ossia la Piovra d'Absburgo

Come l'impero austro-ungarico si è costituito violentando popoli e regni: sei nazionalità spezzate ed oppresse sotto il giogo dei due popoli padroni: Tedeschi e Ungheresi.

Questa carta dimostra come l'impero austriaco si sia formato, acquistando e soggiogando con la violenza o con la frode i popoli diversi. Lo stesso può dirsi che ha distrutto l'indipendenza e rovinato la libertà di tante altre. Oggi strade i suoi fondatori ancora più in là, nella Sicilia, nel Montenegro, nell'Albania, nella Dalmazia, agli usci cenero i suoi fondatori in nel cuore del nostro paese. Infatti, se non fosse stato per le violenze dell'imperialismo austriaco, magari tutti in una volta, violando le loro terre, non si fossero i tedeschi.

Prima formațiune militară alcătuită din voluntari români pe teritoriul Italiei a purtat numele „Horia“, urmând, în ordine, începând cu anul 1919, „Cloșca“ și „Crișan“. În acordurile imnului „Deșteaptă-te române“, cei 830 de militari „alpini“ (vânători de munte ai regimentului „Horia“) au executat, în noiembrie 1918, un marș până la Arezzo, unde au făcut joncțiunea cu celelalte trupe românești pe cale de constituire. Pe plan diplomatic, înființarea Legiunii Române din Italia a dat semnalul constituirii, la Paris, la 3 octombrie 1918, a Consiliului Național al Unității Române, sâmburele viitoarelor unități românești care vor asigura ordinea publică la Alba Iulia și pe întregul teritoriu al Transilvaniei, pe timpul Unirii (1 Decembrie 1918).

Participarea Legiunii Române la acțiunile de luptă de pe frontul italian, din octombrie – noiembrie 1918, a culminat cu victoria de la Vittorio Veneto, eveniment ce a marcat, practic, încheierea operațiunilor militare. Cu acest prilej, ofițerul român Emilian Piso, comandantul uneia dintre companii nota în jurnalul personal: „Azi, 4 noiembrie, celebrăm, în Italia, Ziua Victoriei. Am trecut prin clipe grele, dar și frumoase. Pierderile companiei sunt numeroase. Sunt morți și greu răniți! Ne-am câștigat stima și mândria fraților italieni cu jertfele ce le-am adus.“ Alte bătălii s-au dus la Montelo, Piave, Cimone și Grappa, producând o vie emoție în rândul opiniei publice italiene. De altfel, mulți voluntari români au fost decorați cu ordinul „Crucea de Merit, de război“. Un ordin de zi al Comandantului Armatei a 8-a italiană, generalul Casiglia, din 22 noiembrie 1918 consemnează: „Viteazul detașament de voluntari români... a dat mărețe dovezi de bravură, întrecându-se cu frații lor italieni în îndrăzneală și dragoste de patrie...“

După încheierea ostilităților, începând cu luna decembrie 1919, voluntarii români au părăsit Italia, înrolându-se masiv în Armata Regală română. Trecând în revistă trupele, Regele Ferdinand va remarca „excelenta condiție fizică a soldaților, echipamentul complet și disciplina ireproșabilă“. Drept mulțumire, Regele Ferdinand a transmis o scrisoare generalului Ferigo pentru că „a redat patriei române splendori soldați, și excelenți cetățeni“.

Pentru o dreaptă și corectă aducere aminte a acestor exemple de glorie militară, Primăria Generală a Capitalei a editat, în acest an, foto-expoziția *Legiunea voluntarilor*

români din Italia, din primul război mondial, realizare a Administrației Monumentelor și Patrimoniului Turistic Bucureștean. Scopul acestui demers a fost, după cum nota dl. primar general dr. Sorin Oprescu în preambulul expoziției, de a „evidenția frăția de arme și de ideal dintre români și italieni“, de a readuce în conștiința bucureștenilor un episod al patriotismului românesc din Războiul de Reîntregire. Cele 12 planșe ale foto-expoziției prezintă, în *fascimil*, apelul profesorului Mironescu, adresat, la 11 aprilie 1918, Congresului națiunilor, citate ample din presa italiană în favoarea acordării românilor a dreptului de a lupta pentru unitate și democrație. Numeroase fotografii prezintă tehnică de luptă, ținutele și echipamentul ostașilor români precum și medaliile obținute pe câmpul de luptă de către combatanții de etnie română.

În spiritul adevărului, sunt incluse și manifeste în limbile maghiară, sârbo-croată și germană care îndeamnă Legiunile formate din foștii supuși austro-ungari să lupte nu doar împotriva unui „anacronism istoric, dar și a unei nedreptăți omenești, a unei insulte sociale“. Este cuprins inclusiv un fragment din jurnalul locotenentului Piso, dar și monumentul de la Roveretto, din nordul Italiei, unde flutură astăzi tricolorul românesc.

Expoziția poate fi vizionată la Serviciul Patrimoniu Cultural. Memorie Comunitară al Bibliotecii Metropolitane București – Biblioteca „Dimitrie Cantemir“, Str. Viitorului nr. 57, Sector 2.

Școala de Mică Chirurgie

(II)

Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor

Proces-verbal

Profesorii Facultății de medicină în ședința din 14 nov. 1869 pentru a decide cum vor fi examinați elevii desființatelor clase II și III ale Școlii de medicină, care conform deciziei ministeriale vor intra în anii I și II ai facultății,

Au decis:

1. Ca toți elevii din anii II și III ai Școlii de medicină să fie înscriși elevi ai facultății.

2. Examenul prevăzut prin dispoziția ministerială poate fi depus imediat de acei din elevi care se află în București și sunt pregătiți.

Pentru elevii aflați în districte, nepregătiți, se acordă un termen de 6 săptămâni de la data publicării acestui proces-verbal, pentru a se prezenta la examen.

3. Elevii anului II al Școlii secundare de medicină care intră în anul I de facultate vor depune examenul lor asupra materiilor predate în anul I din Școala de medicină. Elevii anului al III-lea din Școala de medicină care intră în anul al II-lea de facultate se vor admite în urma examenului dat cu materiile predate în anul al III-lea al Școlii.

4. Cei ce nu se vor prezenta la examen în termenul fixat se vor șterge din condica de înscriere. Elevii din anul IV și V ai Școlii de medicină se vor putea înscrie în anul II al facultății fără examen, cu condiția să fi absolvit 4 clase gimnaziale (militarii) și 6 clase gimnaziale (civili).

Se publică: Procesul-verbal și regulamentul Facultății de medicină din București. [...]

În: *M.O.*, no. 257, 21 Nov. 1869, p. 1147

București, 25 nov. 1869 Decretul no... [pentru înființarea Facultății de medicină]

Art. I. Se aprobă Jurnalele din 31 oct. și 25 nov. ale Consiliului de miniștri, prin cari dl. ministru de culte și instrucțiune publică a fost autorizat:

1. A înființa imediat cei dintâi 2 ani ai facultății de medicină prin supresiunea claselor II și III ale actualei Școale, prin admiterea elevilor ei, după examen, în clasele facultății și prin reducerea cu o treime a numărului bursierilor actualei Școale.

2. A numi cu încuviințarea consiliului și sub rezervă de concurs dinaintea unui juriu special, creat prin o nouă lege, pe profesorii acestor 2 ani de facultate din profesorii actualei Școli, cei mai vechi și cu cuvenitele titluri academice, rămânând ca ceilalți profesori să fie numiți asemenea prin concurs dinaintea unei comisiuni formată din profesorii cei acum numiți.

3. A admite pe acei dintre profesori acum numiți cari vor voi să presinte ministerului câte un agregat, cari să-i succedeză sau să-i suplinească până la complectă formațiune și definitivă organizare a facultății, alegând acești agregati dintre profesorii actualei școli cari au titlurile legale și dreptul de liberă practică în țară și cari vor fi la timp cei dintâi chemați a deveni profesori de facultate prin îndeplinirea formalității concursului.

4. A numi provisoriu un locțiitor de decan, până când corpul profesoral, constituit în număr complet, va fi chemat a alege pe decan conform legii.

5. A mulțumi d-lui doctor Davila de străduințele inteligente și zeloase prin care a condus această școală și a-l invita să conserve

calitatea de director până la transformarea tuturor clase actuale în clase de facultate.

Art. II. Ministrul meu secretar de stat la departamentul cultelor și instrucțiunii este însărcinat cu executarea prezentului decret.

Carol

Ministru secretar de Stat la Departamentul cultelor și instrucțiunii publice, Al. Crețescu

În: *M.O.*, no. 260, 26 Nov. 1869, p. 1157

Adunarea deputaților. Ședința din 1 dec. 1869

Interpelarea d-lui C. Esarcu, adresată ministrului instrucțiunii publice, asupra modului cum a înțeles să transforme Școala de medicină în facultate.

Consideră că măsura a fost grăbită: înființarea a 2 ani de facultate și păstrarea anilor I, IV și V la Școala de medicină, numirea profesorilor fără concurs o consideră arbitrară.

Ministrul instrucțiunii publice răspunde interpelării.

C. Bolliac – intervine susținând înființarea facultății după aproape 4 ani de discuții înverșunate. Se bucură că facultatea a început să funcționeze în București. Consideră că nu trebuie să se discute inutil.

Dl. Lahovari – arată că nimeni nu contestă oportunitatea înființării facultății, dar modul în care a procedat ministrul instrucțiunii i se pare greșit, mai ales modul în care au fost ocupate catedrele... propune un proiect de lege pe această temă.

Dl. Voinov – concursul este modalitatea cea mai dreaptă de numire a profesorilor fiindcă Facultatea de medicină din București este creată de Stat și profesorii trebuie să fie reprezentați de toată România.

În: *M.O.*, no. 267, 4 Dec. 1869, p. 1198;
no. 268, 5 Dec. 1869, pp. 1201–1202

Decretul no. 1814 / 5 dec. 1869

Văzând Jurnalul Consiliului nostru de miniștri cu no. 1, încheiat în ședința de la 4 dec. 1869 [referitor la doctorii Theodori, Severin, Protici, Athanasovici și Felix]

Am decretat și decretăm:

Art. I. Jurnalul Consiliului nostru de miniștri citat mai sus este aprobat de noi, în ceea ce privește măsura luată prin Consiliul nostru de miniștri de a se numi încă 5 profesori la Facultatea de medicină în condițiunile arătate prin decretul nostru no. 1715 din 25 nov. 1869.

Art. II și cel din urmă. Ministrul nostru secretar de stat la departamentul instrucțiunii publice și al cultelor este însărcinat cu executarea prezentului decret.

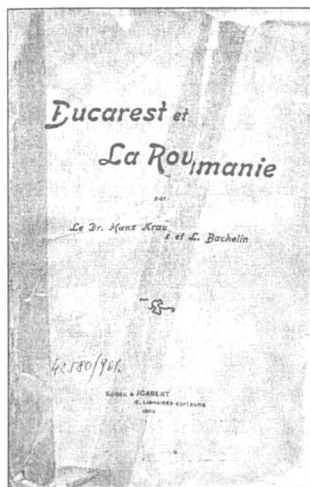
Carol

Ministru secretar de Stat la Departamentul cultelor și instrucțiunii publice, Al. Crețescu

În: *M.O.*, no. 272, 11 Dec. 1869, p. 1233

Text comunicat de Adriana GAGEA

Patrimoniu

Bucarest et La Roumanie par Le Dr. Hans Kraus et L. Bachelin
Socec & C-ie, Libraires-Éditeurs, Bucarest, 1902

Le nom de Roumanie est une appellation relativement récente, attendu qu'elle n'a guère été employée officiellement que depuis 1859, à partir de la réunion des Principautés Danubiennes en un seul État, sous le règne du prince Couza. Par son origine toutefois, ce nom se rapporte aux anciens Romains, descendants des légionnaires qui se sont installés au nord du Bas-Danube, après la conquête de la Dacie par Trajan, en 107 de notre ère. Venus de toutes les parties de l'empire, ces colons ont fini, en se greffant sur la population indigène (que les savants font tour à tour slave, celtique ou scythique), par constituer le rejeton le plus jeune et le plus oriental du grand arbre généalogique des races latines.

Radu D. ROSETTI, Vechituri

Editura „Adevărul“ S.A., București [f.a.]

... Citesc admirabila Istorie a Războiului pentru întregirea României de Constantin Kirițescu, retrăesc zilele de restriște și mă îngrozesc. Manifestul infam al mitropolitului Konon, aruncat în tranșeele noastre cu îndemnuri la dezertare, armata cu „dușmanul în față și aliatul la spate“, ororile d'inaștriu frontului rezumate în tifosul exantematic, făcând sute de victime pe zi, lipsa de lemne, hrană și îmbrăcăminte, cozile la brutării pentru dobândirea pâinii cu tărâțe, etc. etc. ... toate, toate mi trec pe d'inainte, până la ceasul de durere al armistițiului de la Focșani.

Învinși din cauza slăbiciunii noastre? Nu. Francezii cari au luptat alături de noi o știu mai bine decât toți, și prin vocea lui Gustave Hervé strigă, în La Victoire, popoarelor; toată tragedia României:

„România n'a fost bătută de germani, ea a fost predată cu mâinile și picioarele legate de revoluția rusă...“ (Armistițiul)

Ștefan BACIU, Cetatea lui Bucur

Ilustrații de Ștefan Constantinescu, Colecția „Universul Literar“, 1940

... Oraș sătul, cu strada nemâncată, / Demonic sfânt, cerșind pe uliți, / Mi-ești mamă vitregă, mi-ești tată, / Mi-alinți obrazul și mă'nțepi cu suliți. // De câte ori nu ți-am cerut pierzarea, / Spre a-ți cădea'n genunchi apoi? / Ești flautul și ești cântarea, / Mânia ești, ce colcăie în noi. // Te simt alături, ca pe-un frate, / Te răsfoiesc în gând ca pe-un album, / Prin tine m'am făcut eternitate, / Ca pasărea ce s'a născut din scrum. // O, București, sunt robul tău deapururi, / Căci bucuria ta amară m'a durut! / Ții cumpăna'ntrre pietre și azururi, / Cu buza arsă fruntea ți-o sărut. (București!)

ISTORIA CĂRȚII

ION CREANGĂ
OPERE

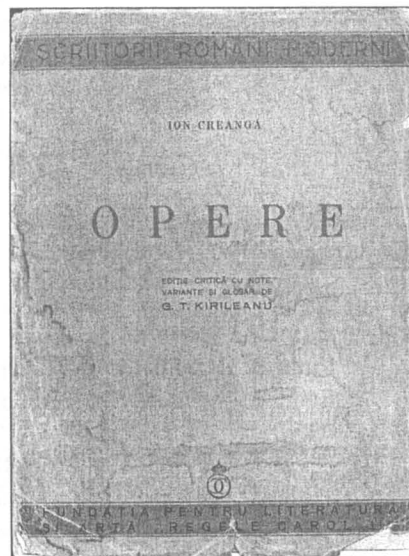
Ediția G.T. Kirileanu

PREFAȚA LA
POVEȘTILE MELE

Iubite cetitoriu,

Multe prostii ăi fi cetit, de când ești. Cetește rogu-te și ceste și unde-i vedè că nu-ți vin la socoteală, ie pana în mână și dă și tu altceva mai bun la ivală căci eu atâta m'am pri-ceput și atâta am făcut.

Autoriul

Lămuriri asupra acestei ediții

Scrierile lui Creangă s-au publicat mai întâi în revista Convorbiri Literare a Junimei dela Iași, făcându-li-se însă din partea redacției schimbări împotriva cărora Creangă a protestat cu vioiciune și a cerut să se facă îndreptările convenite. Dovada despre aceasta ni s-a păstrat în observările pline de haz scrise de Creangă pe foile unde s-a publicat Amintirea I, și pe care le-am dat în facsimile. La schimbarea numelui de munte Petru-Vodă, Creangă scrie Pătru-Vodă, așa zic oamenii. „Așa zic oamenii” este strigătul său hotărât și din adâncul inimii pornit, din care înțelegem cât de mult ținea Creangă să nu i se atingă frumusețea graiului moldovenesc...

Peste câțiva ani V. G. Morțun, care a editat volumul M. Eminescu, Proză și Versuri, Iași, 1890, a început și editarea Poveștilor lui Creangă, tipărindu-se numai zece coale înainte de moartea lui Creangă, însă cu o ortografie deosebită de a lui Creangă și cu forme de limbă neîntrebuințate de el în manuscrisele sale, ceea ce ne face să credem că n-a făcut Creangă corectura (era greu bolnav) și că adaosele față de textul din Convorbiri Literare s-au făcut după însemnările lui Creangă scrise după obiceiul său pe foile revistei unde i s-au publicat scrierile...

În ediția dela Iași s-a reproduș textul din Convorbiri Literare cu adaosuri, omisiuni și multe greșeli de tipar. Ortografia este cu totul fonetică și deosebită de cea a Convorbirilor Literare...

În această ediție am căutat să înlătur greșelile și să mă țin cât mai aproape de limba lui Creangă, urmând sfaturile ce

mi-au dat la pregătirea ediției „Minerva” din 1906 Titu Maiorescu și fostul meu profesor Al. Philippide dela Universitatea din Iași în scrisoarea sa din 22 Decembrie 1902: „Nu trebuie să cauți a reproduce pronunțarea dialectală din Humulești, căci scrierile lui Creangă aparțin tuturor Românilor. Exactitate completă în cuvinte și forme. Sunetele trebuiesc să fie acele ale limbii comune.”

În acest scop am cercetat toate manuscrisele câte au rămas dela Creangă (între care și autograful celor două povești nepublicabile, cetite de el la aniversările Junimei din Iași în anii 1876 și 1877), precum și cărțile sale de școală, dintre care am văzut unele în casa lui din Iași, iar altele la tovarășii săi institutori, cu însemnări și îndreptări de mâna lui Creangă care făcea corecturile tipografice...

Din cărțile școlare lucrate sub conducerea lui Creangă am ales pentru această ediție numai povestea cu prosticia ome-nească și cele două bucăți cu terminologia țesutului pânzei (Inul și cămeșa) și a lucrării fierului (Acul și barosul). Din aceste bucăți de cetire se vede marea dragoste a lui Creangă pentru terminologia poporană, pe care ca o adevărată comoară de limbă veche românească o găsim mai pe toate paginile neîntrecutei cărți de cetire cu titlul: Învățătorul Copiilor, despre care Eminescu ne-a lăsat numai cuvinte de laudă în ziarul «Timpul» din 8 Mai 1880.

Piatra-N., Decembre 1938.

G.T. KIRILEANU

Amintiri din copilărie

(II)

Nu știu alții cum sânt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stâlpul hornului unde lega mama o șfară cu motocei la capăt, de crăpau mâțele jucându-se cu ei, la prichiciul vetrei cel humuit, de care mă țineam când începusem a merge copăcel, la cuptorul pe care mă ascundeam, când ne jucam noi băieții de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie! Și, Doamne, frumos era pe atunci, căci și părinții și frații și surorile îmi erau sănătoși, și casa ni era îndestulată, și copiii și copilele megieșilor erau deapănarea în petrecere cu noi, și toate îmi mergeau după plac, fără leac de supărare, de parcă era toată lumea a mea!

Și eu eram vesel ca vremea cea bună, și sturlubatic și copilăros ca vântul în tulburarea sa.

Și mama, care era vestită pentru năzdrăvăniile sale, îmi zicea cu zâmbet uneori, când începea a se ivi soarele dintre nori după o ploaie îndelungată: ieși, copile cu părul bălan, afară și râde la soare, doar s-a îndrepta vremea. Și vremea se îndrepta după râsul meu...

Știea, vezi bine, soarele cu cine are de-a face, căci eram feciorul mamei, care și ea cu adevărat că știea a face multe și mari minunății: alunga nourii cei negri de pe deasupra satului nostru și abătea grindina în alte părți, înfigând toporul în pământ, afară, dinaintea ușii; încheaga apa numai cu două picioare de vacă, de se încrucea lumea de mirare: bătea pământul sau perețele sau vrun lemn, de care mă păleam la cap, la mână sau la picior, zicând: Na, na! și îndată-mi trecea durerea... Când vuia în sobă tăciunile aprins, care se zice că face a vânt și vreme rea, sau când țiuia tăciunile, despre care se zice că te vorbește cineva de rău, mama îl muștra acolo, în vatra focului, și-l buchisa cu cleștele, să se mai potolească dușmanul.

Și mai mult decât atâta: oleacă ce nu-i venea mamei la socoteală căutătura mea, îndată pregătea, cu degetul îmbălat, puțină tină din colbul adunat pe opasul încălțării; ori mai în grabă lua funingenă dela gura sobei, zicând: cum nu se dioache călcâiul sau gura sobei, așa să nu mi se dioache copilașul! și-mi făcea apoi câte-un benchiu boghet în frunte ca să nu-și prăpădească odorul!... Și altele multe încă făcea.

Așa era, mama în vremea copilăriei mele, plină de minunății, pe cât mi-aduc aminte; și-mi aduc bine aminte, căci brațele ei m-au legănat, când îi sugeam făța cea dulce și mă alintam la sânul-i gângurind și uitându-mă în ochii ei cu drag! Și sânge din sângele ei și carne din carnea ei am

împrumutat, și a vorbi dela dânsa am învățat. Iar înțelepciunea dela Dumnezeu, când vine vremea de a pricepe omul ce-i bine și ce-i rău.

Dar vremea trecea cu amăgele și eu creșteam pe nesimțite, și tot alte gânduri îmi sburau prin cap și alte plăceri mi se deșteptau în suflet, și în loc de înțelepciune, mă făceam tot mai neastâmpărat și dorul meu era acum nemărginit; căci sprintar și înșălător este gândul omului, pe ale căruia aripi te poartă dorul neconținut și nu te lasă în pace, până ce întri în mormânt!

Însă vai de omul care se ia pe gânduri! Uite, cum te trage pe furis apa la adânc, și din veselia cea mai mare cazi deodată în uricioasa întristare.

Hai mai bine despre copilărie să povestim, căci ea singură este veselă și nevinovată. Și drept vorbind, acesta-i adevărul.

Ce-i pasă copilului, când mama și tata se gândesc la neajunsurile vieții, la ce poate să le aducă ziua de mâne, sau că-i frământă alte gânduri pline de îngrijire. Copilul încălecat pe bățul său gândește că se află călare pe un cal de cei mai strașnici, pe care aleargă cu voie bună, și-l bate cu biciul, și-l strunește cu totul dinadinsul, și răcnește la el din toată inima, de-ți ie auzul; și de cade jos, crede că l-a trântit calul, și pe băț își descarcă mâniea în toată puterea cuvântului...

Așa eram eu la vrâsta cea fericită, și așa cred că au fost toți copiii, de când îi lumea asta și pământul, măcar să zică cine ce-a zice.

Când mama nu mai putea de obosită, și se lăsa câte-oleacă ziua, să se hodiească, noi băieții tocmai atunci rădicam casa în slavă. Când venea tata noaptea dela pădure din Dumesnicu, înghețat de frig și plin de promoroacă, noi îl spărieam sărindu-i în spate pe întuneric. Și el, cât era de ostenit, ne prindea câte pe unul, ca la „babaoarba“, ne rădica în grindă, zicând: 'tata mare! și ne săruta mereu pe fiecare. Iar după ce se aprindea opaițul și tata se punea să mânânce, noi scoteam mâțele de prin ocnițe și cotruță și le floceam și le șmotream dinaintea lui, de le mergea colbul; și nu puteau scăpa bițele mâțe din mâinile noastre, până ce nu ne sgârieau și ne stupeau ca pe noi.

– Încă te uiți la ei, bărbate, zicea mama, și le dai paièle! așa-i?... Ha, ha! bine v'au mai făcut, pughibale spurcate ce sântei! Că nici o lighioaie nu se poate aciua pe lângă casă, de răul vostru. Iaca, dacă nu v'am săcelat astăzi, faceți otrocol prin cele mâțe și dați la om ca câinii prin băț. Ță! D-apoi aveți la știință că vă prea întreceți cu dediochiul. Acuș ieu varga din coardă, și vă croiesc de vă merg peticile...

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

Adela POPESCU

Biobibliografie

Poeta Adela Popescu s-a născut la 7 februarie 1936 în com. Beuca, jud. Teleorman, fiică a învățătorilor Ion Popescu și Andreica (n. Marinescu). Școala primară în com. natală și în com. Radna, jud. Arad (1942–1946); Liceul comercial Lipova (1946–1948); Colegiul Național „Iulia Hasdeu” din București (1948–1953); Școala de Literatură „Mihai Eminescu” (1953–1955) și Facultatea de Filologie a Universității București (1956–1959, Școala de Literatură a fost echivalată cu primii doi ani de studii; licența în 1961).

Redactor la „Jurnalul de actualități” al Studioului Cinematografic „Al. Sahia” și redactor la revista „Albina”.

Debutul poetic în revista „Tinărul scriitor”, 1953. A colaborat la: „Tinărul scriitor”, „România liberă”, „Contemporanul”, „Viața românească”, „Luceafărul”, „Flacăra”, „Poesis”, „Vatra”, „Lumină lină” (New York), „Comuniunea românească” (Detroit), „Lumina” (Pancevo), „Breve” (Italia), „Élet és Irodalom” (Budapesta), „Miorița”

Scrisoare

Lasă,
necredinciosule Toma –
pipăie-ți propria rană,
renunță la numele tău.
Uită-te bine:
nu avem unde fugi
decît în jos,
în crăpăturile pămîntului.

Numai celui ales
lumina îi aruncă scara.

Numai unul
dintre miriadele de fii
este preferatul Domnului...

Hybris

Să mă așez în mine. Cum?,
cînd trenurile toate
sînt grăbite.
Cînd șuieră ducîndu-mi
sufletul la gură,
nechevocul semn de fanioane,
cînd ard sub talpă oazele-peroane,
înscrise sub orare ticluite
de la cămile pînă la termite,
sub spectrul uriaș, de viitură,
al pulberii,
ca ultimă
măsură? ...

Cearcăn

Nu-i vremea grijii pentru suflet! –
El stă retras
ca sfînta carte,
în monahalele fride,
pe care, cine-o mai deschide, –
cînd veselul festin e-n toi,
cînd stau bucatele în blide
ca fagurii bogați
sub roi
și-alarma goarnei e-nfundată
și îngerii de strajă, moi?...

De profundis

Mai ai porți de închinat? –
neam al meu fărîmițat...

Mai ai traistă de cerșit? –
neam de vremuri urgisit...

Mai ai glas? Mai ai cărare? –
neam al meu plătind hotare...

Tot n-ai învățat să mori? –
neam al meu de domnitori...

Pînă cînd

Pînă cînd ni se-nchide fereastra
cu negru de fum,
pînă cînd Sfîntul CUM
ne învață să facem muzee
din căruntele vieți-închisori,
saturați, întrecînd păsăretul,
să trăim, în ascuns, din cuvinte, –
să schimbăm
între noi
ghicitori...

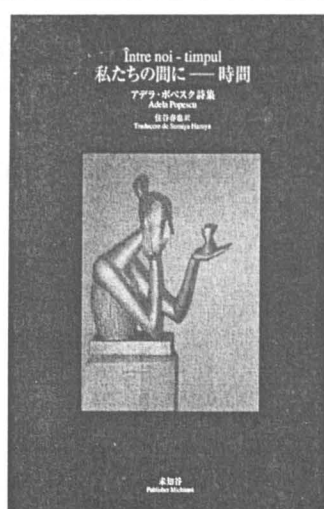
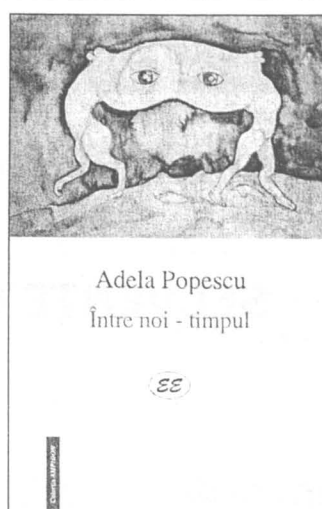
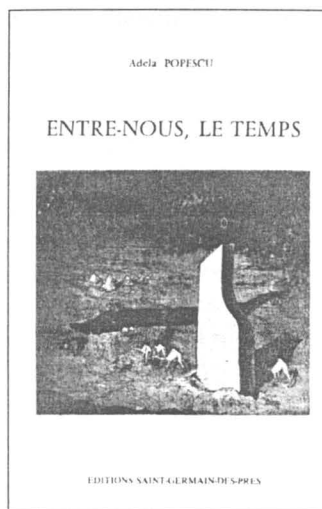
Rugăciune

Cu bunăcuviință
mă rog,
nesăturată
de tine, soră lume:
nu mă lăsa uitată
în țepene cutume –

mai trage-mă de mîneacă,
mai trage-mă pe sfoară,
mai trage-mă pe roată,

mai du-mă
spre-acel cîntec-năsălie
și mă cuminecă cu el
și mă învie.

Mai naște-mă Marie...

(Noua Zeelandă), „Scrisul bănațean“, „Meandre“, „Ex Ponto“, „Tribuna României“, „Luminița“, „Lamura“, „Oglinda literară“, „Ipirotiki Estia“ (Grecia), „Teleormanul“, „Caligraf“, „Crai nou“, „Povestea vorbei“, „Plai românesc“, „Arcașu“ (Cernăuți), „Matrix“ (Hamilton), „România literară“, „Miorița noastră“ (New York), „Placebo“, „Colloquium“, „Gîndirea“, „Amurg sentimental“, „Excelsior“, „Glasul națiunii“ (Chișinău), „Poezia“, „Cetatea literară“ (pe Internet). Premii pentru poezie: În 1953, la București (acordat la al IV-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților pentru Pace și Prietenie); În 2003, la Iași (acordat la al XII-lea Salon Internațional de Carte Românească); Diploma de Excelență și Ordinul Cultural „Mihai Eminescu“ (acordată de Institutul Național pentru Societatea și Cultura Română); În 2004, la Craiova: Premiul „Al. Macedonski“ (acordat de Guvernul României, Ministerul Culturii și Cultelor și revista europeană de cultură și educație națională „Lamura“).

Debutul editorial, 1975 la Paris: *Între noi – timpul / Entre nous – le temps*, la Éditions Saint-Germain-des-Près, în română și franceză, în traducerea poetului Jean Orizet și a pictoriței americane Holley Chirot (care a ilustrat coperta și exemplarele de lux ale acestei cărți apărute din inițiativa ei). A urmat în 1992, *Între noi – timpul / Between Us – Time* la Editura Moonfall Press din Washington DC, în 8 limbi (română, engleză, italiană, franceză, maghiară, germană, rusă, spaniolă), cuprinzând 25 poeme prefațate de profesorul Thomas C. Carlson de la Universitatea Memphis, Tennessee și ilustrată cu 8 gravuri și coperta de Holley Chirot. În 1998, la București apare, numai în românește, *Între noi – timpul*, la Editura Eminescu, cu ilustrația copertei și cu un singur desen în interior ale aceleiași pictorițe, Holley Chirot. Pe lângă cele 53 poeme cartea mai cuprinde o *Schiță de autoportret* a autoarei și un grupaj de *Fragmente critice și epistolare*.

În 2003, la Tokyo, a patra ediție *Între noi – timpul / Watashitachi no aida ni – toki*, la Publisher Michitani, 72 poeme în română și în japoneză, în traducerea celui mai important traducător de literatură română, Sumiya Haruya, exersat, până la acea dată, doar în proză și care semnează și postfața cărții. Prefața, *Adela Popescu – omul și opera*, aparține marelui profesor Kato Shnichi, istoric al gândirii și al literaturii japoneze, care găsește cartea „un eveniment de o valoare inestimabilă“, „devenit și un bun al nostru datorită splendeidei traduceri a domnului Sumiya“. Decorat în interior cu 5 picturi pe sticlă de pictorița Fusako Kodama, iar pe copertă cu imaginea sculpturii *Clepsidra IV* a maestrului (atunci centenar) Ion Irimescu. Volumul, și prin formula bilingvă – neuzitată în practica editorială niponă, s-a inseris ca al primului poet român publicat în Țara Soarelui de azi și dintotdeauna.

În 2008 apare la București, la Editura Palimpsest, cartea *A fost odată George Muntean*, 516 p., pe care a alcătuit-o în amintirea soțului ei, George Muntean, la 5 ani de la trecerea lui în neființă (au fost împreună 48 de ani).

Adela Popescu pregătește acum, la Editura Gea din Botoșani, a cincea ediție a cărții *Între noi – timpul*, în română și franceză, cu 99 poeme, în traducerea Clădiei Dumitriu. *Schița de autoportret* a autoarei, repetată cu adaosuri și în ediția de la Tokyo, va fi aici întregită și decorată cu un „G. Călinescu“, desenat de ea; grupajul aprecierilor critice va fi adus la zi iar pe copertă doar fotografia ei realizată demult de George Muntean (lăsând recordul de 3, și la vârste diferite și cu părinții, tot ediției japoneze).

Între traducătorii ei mai menționăm pe: Kiki Skagen-Munshi (în engleză), Zaharia Macovei (în franceză), Smaranda Bratu, Bruno Mazzoni, Rodica Locusteanu (în italiană), Garai Gábor, Cseke Gábor (în maghiară), Livia Cazaban (în germană), Nikolai Morozov, Natașa Nicolau-Bogdan (în rusă), Mircea-Doru Brânză (în spaniolă), Maria Marinescu-Himu, Nikos Blithikiotis (în greacă), Ioan Baba, Bogdanka Petrović (în sârbă), Ion Milos (în suedeză).

Adela Popescu figurează în antologiile: *Țara de Sus*, Suceava, 1959; *Sub semnul revoluției*, București, 1959; în cea alcătuită de Evanghelos Rozos, *Poezii 1900–1980*, Atena, 1980; în cea a lui Ion Milos, *La masa tăcerii*, Stockholm, 1998, și, pe Internet, în cea a lui Cseke Gábor, *Román költök*, 1999.

În ianuarie 2004 scriitorul Alexei Rudeanu îi editează Adelei Popescu un site pe Internet (www.adela.popescu.gnomes.ro) și îi imprimă un CD cu titlul *Între noi – timpul*, însumând: *Schiță de autoportret*, *Referințe critice*, *Jurnal de călătorii*, *Periplu japonez* și 50 de poeme în lectura autoarei.

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC

Din viața Bibliotecii Metropolitane București

SECVENȚE CULTURALE

Marian NENCESCU

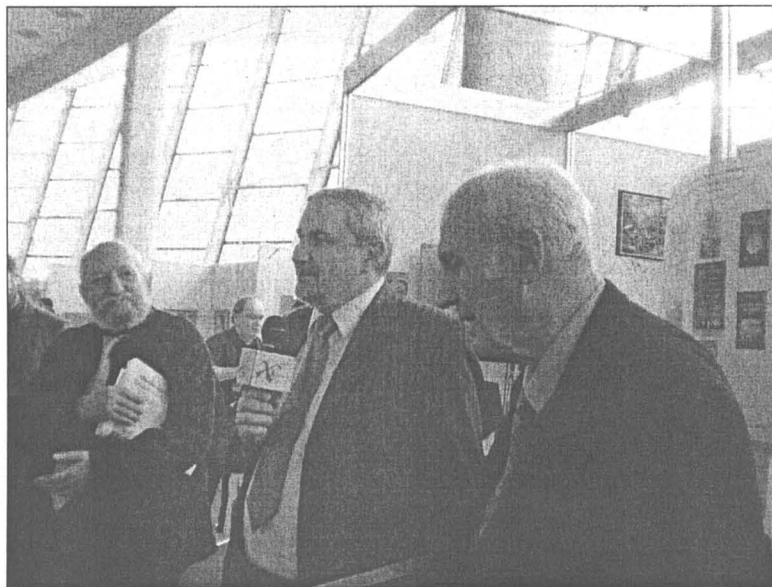
Sărbătoarea națională
a cărții.

Gaudeamus între extreme

Ediția a 16-a a Târgului Internațional de Carte Gaudeamus, găzduit între 25 – 29 noiembrie 2009 de Pavilionul expozițional ROMEXPO, a fost, indiscutabil, un maraton al extremelor: cei mai mulți vizitatori plătitori – peste 110.000, aceasta în condițiile în care, în ultima zi, duminică 29 noiembrie, Târgul a funcționat cu porțile deschise; cele mai multe edituri participante – 385, dintre care: românești, 40%, restul fiind constituit din agenții de difuzare străine, firme multinaționale și oferte culturale – 7%; cele mai multe ore de stat la coadă pentru un autograf – recordul de 5 ore l-a înregistrat sesiunea de autografe acordate de Salman Rushdie, organizată de Editura Polirom; cele mai multe cărți vândute – peste 1.000 de exemplare din cartea Hertei Müller, *Vulpea vânător*; cele mai multe vedete media prezente la Târg în calitate de... autori de best-seller-uri – recordul l-a înregistrat lansarea simultană a cărților Mihaelei Rădulescu și Andreei Marin, ambele condimentate cu multe amănunte picante, apreciate la superlativ de publicul cumpărător (Mihaela Rădulescu a vândut peste 700 de exemplare cu dezvăluiri de budoar, iar Iuliana Marcu s-a lăudat cu o biografie de nici 150 de pagini, având pe copertă... patru autori, plus protagonistă pe post de divă). Trecând la registrul serios, Nicolae Manolescu a fost sărbătorit, la împlinirea vârstei de 70 de ani și realegerea în fruntea breslei scriitoricești, prin editarea unui volum aniversar *Viața și cărțile. Amintirile unui cititor de cursă lungă*, în timp ce veșnicul său opozant, Nicolae Breban, nu s-a lăsat mai prejos, redifuzându-și opera de dinaintea auto-exilului parizian.

La capitolul inițiative culturale, consemnăm: Salonul Național de Inventică, ediția 2009, colocviul *Traducerea literară între creativitate și inovare*, susținut de ICR și Centrul Național al Cărții, dar și expoziția de carte bibliofilă *Amprenta Gutenberg*, organizată de graficianul Mircea Dumitrescu, cu sprijinul Bibliotecii Metropolitane București.

Ca de obicei, gazdă și crainic al manifestării a fost poetul Paul Daian, costumat în deținut, probabil „prizonier“ al cărții, și tot în bună tradiție a acestei manifestări, nu au lipsit, în calitate de comentatori, cumpărători și susținători ai actului

Standul BMB – prozatorul Mircea Constantinescu, dr. Florin Rotaru, poetul Ion Brad

cultural, „mai marii“ zilei, de la primul ministru en-titre, dl. Emil Boc, la oameni politici, diplomați, militari și fețe bisericesti, într-un cuvânt, „lume bună și aleasă a cinstit bogata masă“.

Biblioteca Metropolitană București, beneficiind de un spațiu dublu de expunere, a organizat, pe lângă tradiționala expoziție de carte și multimedia, și un atelier de creație sub deviza *București – 550*. În acest spațiu, alături de carte de artă din Colecția „Nicolae Iorga“, a expus tablouri de inspirație citadină pictorul Ion Negrilă, în numele Centrului Metropolitan de Cultură al Sectorului 1, iar colaboratorii Centrului de Tineret au efectuat transmisiile video *on line* dintr-un studio amenajat ad-hoc, în proximitatea standului nostru.

Gazdă a reuniunilor culturale, dl. dr. Florin Rotaru, directorul general al Bibliotecii Metropolitane București, a prezentat vineri, 27 noiembrie, la stand, și sâmbătă, 28 noiembrie, la Sala Cupola, cele mai recente apariții din colecția „Biblioteca Bucureștilor“, oferind invitaților prilejul să-și prezinte creațiile: poetul Ion Brad, cu *Poezii alese*, dr. Ion Negrei, vice-prim ministru al Republicii Moldova, și colegul nostru, dr. Ion Constantin, cu două lucrări, dintre care una în colaborare, dedicate omului politic basarabean Pantelimon Halippa, prozatorul Mircea Constantinescu, cu al său roman de inspirație bucureșteană *Orașul de la parter*, și etnograful Emil Țir-

comnicu, autorul Dicționarului de *Obiceiuri și credințe macedonorene*.

Publicul, prezent în număr mare la ambele manifestări, a avut prilejul nu doar să urmărească intervențiile scânteietoare ale d-nei Georgeta Filitti și ale poetului Ion Hadârcă, în prezent deputat al Republicii Moldova, dar și să răsfoiască ediția a 2-a a lucrării *Când Google a provocat Europa* de Jean-Noël Jeanneney, o carte culturală de referință, apărută sub egida Bibliotecii Metropolitane București.

În concluzie, majoritatea editurilor și organizațiilor culturale au plecat mulțumite de la târg: într-un an de criză, cartea cunoaște, paradoxal, un revirement, semn că toate trec, slova rămâne.

Istorie urbană – bucureșteană – de la înflorire la demolare

Prima ediție a Sesiunii științifice *București 550 – istorie urbană*, organizată joi, 19 noiembrie 2009, de Biblioteca Metropolitană București, în parteneriat cu Muzeul de Istorie al Municipiului București și Muzeul Național al Pompierilor, a reunit nu mai puțin de 10 cercetători și istorici din toate generațiile, preocupați de trecutul cultural și edilitar al Bucureștilor. Au prezentat secvențe din viața publică și privată din ultimii 150 de ani istoricii Ion Constantin, Simion Câlțea și Bogdan Popa, teatrologul Vera Molea, muzeograful Constantin Mandache, bibliotecarii Marian Nencescu și Florin Preda și redactorul șef al revistei „Pompierii. Români”, col. Valentin Uban.

Moderatori ai celor două reuniuni, desfășurate succesiv la Palatul Șuțu și Foișorul de Foc, au fost acad. Dinu C. Giurescu și dr. Georgeta Filitti. Inversând oarecum cursul firesc al evenimentelor, s-a vorbit despre înflorirea Capitalei, în perioada numită generic „belle-époque” (evocarea d-nei Georgeta Filitti a avut chiar această temă), dar și despre demolări și construcții haotice, într-o intervenție salutară a acad. Dinu C. Giurescu. Adresându-se tinerilor prezenți în număr mare la reuniune, decanul de vârstă al istoricilor români a abordat un subiect pe cât de trist, pe atât de prezent în viața noastră publică – sub ochii adesea îngăduitori ai autorităților, clădiri de patrimoniu sfârșesc sub lama buldozerelor, pentru a face loc unor lame de sticlă și oțel, simboluri ale mercantilismului agresiv și trufaș.

Un bogat material ilustrativ, realizat de colegul nostru, cercetătorul-asistent Dumitru Adrian, a ilustrat avertismentul marelui istoric: astăzi avem tot mai puține clădiri reprezentative pentru un oraș supranumit cândva „Micul Paris”. Cu alte cuvinte, „belle-époque” a apus definitiv, iar vina nu mai aparține exclusiv anilor de dictatură totalitară, ci se distribuie egal și contemporanilor care parcă și-au pierdut simțul echilibrului și al demnității.

Organizată în anul împlinirii a 550 de ani de atestare documentară a Capitalei, manifestarea a oferit și câteva învățăminte: cinstirea Bucureștiului nu se încheie odată cu 20 septembrie, ci trebuie să fie permanentă; subiecte inspirate de istoria urbană sunt nenumărate, cu condiția să fie căutate și valorificate; tinerii cercetători au datoria să continue demersul iluștrilor profesori care au moderat aceste reuniuni. Cât privește Biblioteca Metropolitană, aceasta continuă să se situeze prin inițiative, dar mai ales prin cărțile publicate în

colecția „Biblioteca Bucureștilor”, în avanpostul acestor preocupări.

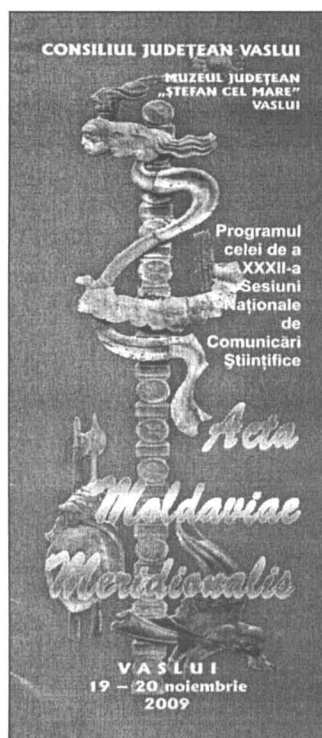
Așa cum sărbătoarea Bucureștilor are un „va urma”, și aceste reuniuni pot deveni un reper al cercetării aplicate. Secretul lor este, ca de obicei, stăruința.

Vasluiul cultural – repere muzeografice și biblioteconomice

Ediția a XXXII-a a Sesiunii Naționale de Comunicări științifice *Acta Moldaviae Meridionalis* a reunit, în jurul personalului Muzeului Județean Vaslui (director Ioan Mancaș, director adjunct Viorica Zgutta) peste 100 de muzeografi, istorici, bibliotecari și cercetători din toată țara. Grupată pe patru secțiuni (Epoca bronzului în arcul Carpat; Arheologie, istorie veche; Istoria culturii și Muzeologie; Bibliografie, arhivistică și arta cărții), manifestarea a oferit un evantai de preocupări, inclusiv în domeniile arhivistic și biblioteconomic, circulația cărții și conservare.

Avându-i ca invitați de onoare pe profesorii ieșeni dr. Ioan Agrigoroaiei și dr. Gheorghe Buzatu, reuniunea anuală de la Vaslui s-a înscris în tematica generoasă a aniversarilor acestui an: 150 de ani de Unirea Principatelor Române, 70 de ani de la declanșarea celui de-al Doilea Război Mondial și 35 de ani de la înființarea Muzeului „Ștefan cel Mare” din Vaslui. La reuniunea din acest an, Biblioteca Metropolitană București a fost reprezentată prin comunicarea pe care am susținut-o despre *București între Occident și Orient*. De asemenea, două studii pe care le-am realizat au fost incluse în Anuarul Muzeului „Ștefan cel Mare”.

Prin temele abordate, prin cărțile lansate cu acest prilej, dar mai ales prin atmosfera colegială și colocvială instaurată, Vasluiul cultural rămâne un reper de civilitate și profesionalism științific.

Pași către o normalitate culturală

Nu numai pentru cine nu vrea să vadă și să recunoască, România nu este un monolit socio-cultural. Realitatea ne oferă spectacolul dens și tragic al două Români simultane, una *reală*, adevărată, cinstită și muncitoare, și alta *mondenă*, superficială, efemeră, zgomotoasă și falsă. Din păcate, tocmai acest chip monden este și cel mai mediatizat, oferind publicului iluzia unei realități ce bruschează chiar și bunul simț. Ce-i mai trist este că și cultura a căpătat acest chip monden, lăsându-se invadată de oportunism și suficiență.

În aceste condiții, asaltul culturii reale, al valorilor naționale își face tot mai greu cale către public. Cauzele sunt multiple, la fel ca și remediile. Fără pretenția de a fi o Casandră a adevărului, voi semnala câteva secvențe culturale de excepție, reunite sub genericul: *pași către o normalitate culturală*.

Școala de toamnă a istoricilor de la Maia-Catargi. Satul Maia-Catargi, pierdut în imensitatea Bărganului ialomițean, adăpostește un monument istoric de excepție: biserica unde se află cripta ce adăpostește osemintele lui Barbu Catargiu, primul ministru al lui Alexandru Ioan Cuza, ucis în 1862, sub clopotnița din Dealul Mitropoliei. Dedesubturile acestei conspirații, niciodată elucidate, stau ascunse în catacombele lăcașului de cult. La nici câțiva pași, un modest muzeu sătesc adăpostește un cuțar cu fracul pătat de sânge al boierului Catargiu, purtat în ziua asasinatului. Iar acesta nu este singurul obiect de valoare al muzeului, construit din osârdia unui preot local, părintele Vasile Marinescu, decedat în luna mai a acestui an, la venerabila vârstă de 96 de ani.

De cinci ani, la Maia-Catargi se reunește o pleiadă de istorici, dar și muzeografi, bibliotecari, cadre didactice din județ și din țară, pentru a dezbate teme de interes istoric și național. Anul acesta subiectul ales a fost *1859 – 2009 – 150*

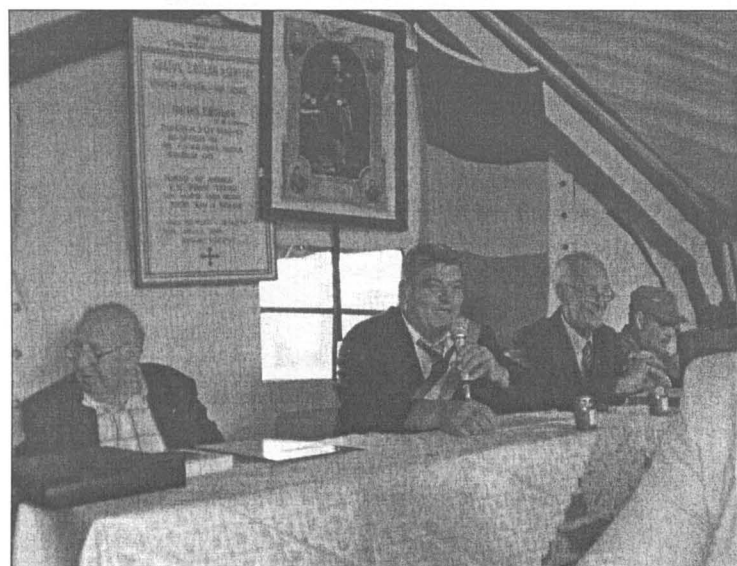

Sesiunea Națională Româniilor din sud-estul Transilvaniei

de ani de la Unirea Principatelor sub domnitorul Alexandru Ioan Cuza. Au onorat lucrările Școlii de toamnă, desfășurată între 11 – 12 septembrie a.c., istoricii Gheorghe Buzatu, Gheorghe Dumitrașcu și Aurel Pentelescu, toți trei distinși cu diploma și medalia aniversară a Bibliotecii Metropolitane din București, cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani, dar și numeroși alți istorici și cercetători din toate generațiile, care au analizat moștenirea politică și culturală a lui Cuza Vodă. Gazdă atentă și prevenitoare a manifestării a fost cunoscutul istoric militar Jipa Rotaru, vremelnice locuitor al acestor meleaguri.

Desfășurată într-un cadru desprins de orice urmă de convenționalism, Școala de toamnă a istoricilor a oferit, ceea ce analistul militar Ion Petrescu remarca într-un editorial publicat pe 15 septembrie a.c., în cotidianul „Jurnalul Național“, drept „o consacrare a patriotismului“, prin modelul cultural adoptat.

Sesiunea Națională Româniilor din sud-estul Transilvaniei. Istorie. Cultură. Civilizație, ediția a XV-a, constituie, în bună măsură, răspunsul comunității românești din județele Harghita și Covasna la provocările neo-iredentiste venite din partea autorităților reprezentând populația majoritară din această zonă. Sufletul acestei manifestări, găzduită anul acesta de Centrul de perfecționare a personalului din Jandarmeria Română, din municipiul Sfântu Gheorghe, județul Covasna, între 2 – 3 octombrie a.c., a fost, ca de obicei, I.P.S. Ioan, arhiepiscopul Covasnei și Harghitei. A fost sprijinit de grupul unit și solidar al intelectualilor români din zonă, reuniți în Forumul Civic al Românilor, dintre care amintesc pe neobosiții Ioan Lăcătușu, Valeriu Gavruc, Liviu Doboreanu și Ioan Solomon, iar lista rămâne deschisă. Peste 100 de cercetători, istorici, arhiviști, bibliotecari și jurnaliști din

Școala de toamnă de la Maia-Catargi

toate regiunile României au prezentat comunicări, majoritatea pe tematică locală dar și națională. De altfel, sesiunea oferă, prin cele trei secțiuni (istorie, istorie bisericească și etnografie-cultură) un câmp de cercetare suficient de larg și generos.

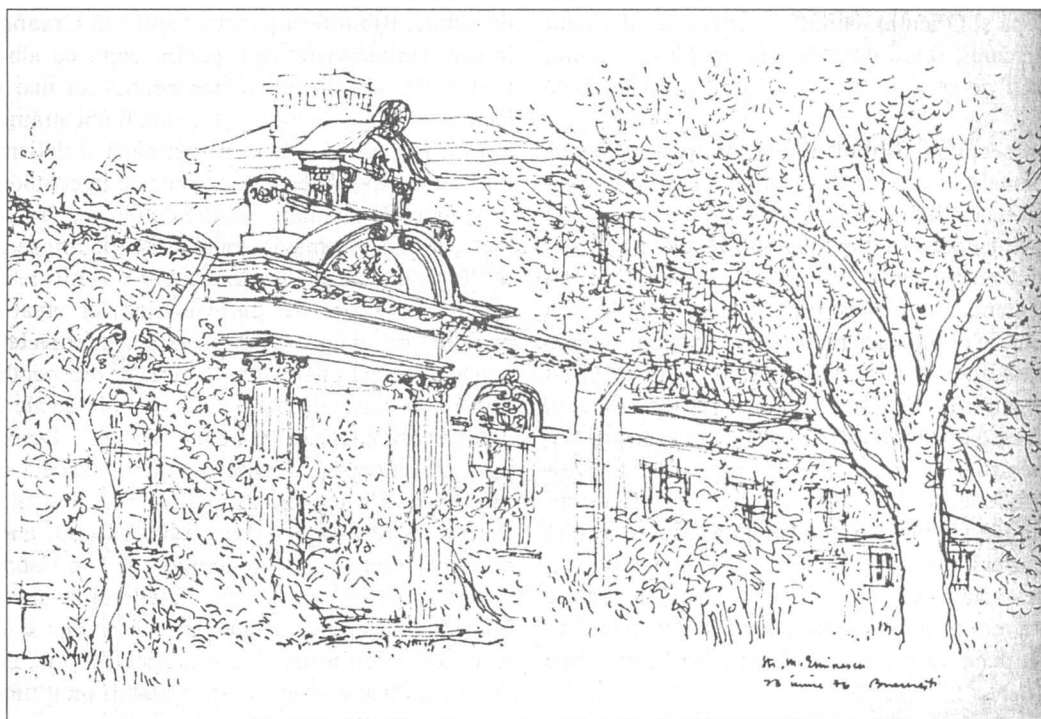
În cadrul tradiționalei reuniuni de prezentare a celor mai recente apariții editoriale, din cele 30 de cărți apărute în ultimul an, au fost remarcate și titlurile din „Biblioteca Bucureștilor“, ale Bibliotecii Metropolitane București, precum și revista omonimă. Totodată, a fost prezentat și „Buletinul Ligii Cultural Creștine Andrei Șaguna“ nr. 4 (2006–2008), ce cuprinde și un material pe teme de interferențe culturale semnat de un bibliotecar din instituția noastră. Prin acest gen de manifestări, județele Harghita și Covasna încetează să mai fie o „pată albă“ pe harta culturală a României.

Omul și timpul este genericul sub care s-a desfășurat, la Ploiești, între 6 – 7 noiembrie a.c., reuniunea anuală a muzeografilor, colecționarilor și istoricilor, manifestare ajunsă la a XI-a ediție. La chemarea colegilor prahoveni de la Muzeul Județean de Istorie și Muzeul Ceasului „Nicolae Simache“ (muzeografi Elisabeta Savu și kolegele domniei sale) au răspuns peste 50 de specialiști, reprezentând cunoscute „școli“ muzeistice din Prahova, Constanța, Brașov, Vaslui și București, dar și oameni de cultură, colecționari, literați. De altfel, în alocuțiunea inaugurală, susținută de acad. Răzvan Theodorescu, tema strict profesională a timpului real, măsurat de bătaia ceasului, a devenit un pretext de interpretare a timpului istoric, liturgic, filosofic sau cultural. Această deschidere spre registrul spiritual a fost susținută de

Omul și timpul – Reuniunea muzeografilor, colecționarilor și istoricilor

adevărate pledoarii pentru interpretarea timpului drept un aliat în disputa filosofico-religioasă. Reuniunea, punctată de un recital de excepție susținut la Muzeul Ceasului de cvartetul adolescentin „Mediarty & Friends“, dirijat de prof. Cosmin Faur de la Liceul de Artă din Ploiești, s-a continuat cu o vizită la câteva dintre obiectivele muzeistice prahovene: Conacul „Bellu“ de la Urlați, Mănăstirea Jercălăi și Parcul Memorial „Constantin Stere“ de la Bucov. Prahova culturală a completat astfel un peisaj inedit din oferta diversă a acestui timp al contrastelor.

Str. M. Eminescu

Întâlnire internațională a cărții în România

Chantal STĂNESCU

bibliotecar coordonator

Biblioteca Centrală pentru Regiunea Bruxelles-Capitală

Biblioteca noastră a fost invitată la cea de-a doua ediție a **Simpozionului Internațional Cartea. România. Europa**, organizat de Biblioteca Metropolitană București, Biblioteca Centrală Universitară Carol I, sub înaltul patronaj al Academiei Române și al Primăriei Generale a Bucureștiului.

Întâlnirile Simpozionului...

Această manifestare celebrează aniversarea a 550 de ani de la prima atestare documentară a orașului împodobit pentru această ocazie: weekend-ul este festiv peste tot, în instituțiile culturale dar și pe străzi. Ocazie pentru bucureșteni de a se regăsi în jurul unui patrimoniu cultural și arhitectural în plină renaștere.

Dar o duminică studioasă îi așteaptă pe participanții la Simpozion, la Biblioteca Universitară... Lucrările sunt deschise de către **Florin Rotaru, directorul general al Bibliotecii Metropolitane**, co-organizator și sufletul acestei manifestări. Fost ministru-secretar de stat și senator, a contribuit la redactarea – printre altele – a legilor pentru bibliotecă. Expert și specialist în carte veche, i se datorează numeroase publicații în acest domeniu. El este, de asemenea, din 1997, și președintele ABIDOR, asociație română a bibliotecarilor și documentariștilor. Nimic surprinzător, deci, în a-l găsi în fruntea acestei întâlniri internaționale care se derulează pe patru secțiuni: istoria și civilizația cărții, biblioteconomie și științele informării, Europa și Orientul, latinitatea orientală. Mai mult de 130 de participanți, veniți din cele patru colțuri ale lumii, au fost repartizați pe secțiuni care și-au desfășurat lucrările separat.

În cadrul secțiunii **Bibliotecile și științele informației**, câteva personalități marcante: canadienii Louise Guillemette-Labory (Rețeaua bibliotecilor publice din Montreal) și Réjean Savard, finlandeza Barbro Wigell-Rynnanen (prezentă și la colochiul nostru de la Bruxelles), olandeza Marian Koren, reprezentanta Asociației bibliotecilor publice din Olanda, implicată în numeroase proiecte internaționale (care va veni la Bruxelles pe 18 decembrie 2009). A fost un prilej de schimburi fructuoase în care s-a ajuns la un consens în ceea ce privește cele două preocupări majore: schimbările ce trebuie făcute pentru adaptarea bibliotecilor publice la nevoile actuale ale publicului și dezvoltarea rețelelor pentru a continua asigurarea serviciilor de proximitate. De exemplu, rețeaua din Montreal și-a impus ca obiectiv – în cadrul unei politici generale axată pe familie – să fie prezentă în cartiere pentru a asigura aici o viață animată, pentru a susține dezvoltarea socială, pentru a primi diverse comunități culturale și pe noii-veniți...

Biblioteca publică este văzută ca *un instrument democratic de mediatizare culturală și de prim rang*.

Și rețeaua va fi întărită pentru a atinge aceste obiective.

Descoperirea rețelei Bucureștiului

Biblioteca Metropolitană București există începând cu anul 1831, având la origine Biblioteca Colegiului Sf. Sava, care deținea colecții diverse (manuscrise, cărți, reviste și periodice) și beneficia de diferite legi de finanțare pentru a se dezvolta și a se impune ca bibliotecă centrală de conservare. În 1864, prima lege românească referitoare la bibliotecile publice a fost legiferată în plină mișcare anglo-saxonă, astfel încât deschiderea către public a fost aplicată. Sub diverse denumiri, ea își urmează drumul și devine în 1949 coordonatoarea rețelei de biblioteci publice a orașului. Un rol pe care îl are și astăzi, căci aici sunt centralizate serviciile administrative, dezvoltarea colecțiilor, resurse umane și relații internaționale pentru toate cele 43 de filiale ale rețelei. O rețea care încă nu este dezvoltată uniform și care vrea să se împlinească. De altfel, ea asigură și depozitul legal pentru București. În sfârșit, o nouă misiune importantă i-a fost fixată: digitizarea patrimoniului său istoric (manuscrise, opere rare și periodice) în cadrul Bibliotecii Virtuale DACOROMANICA – modelul românesc al GALLICA, proiect susținut și încurajat de către Jean-Noël Jeanneney. Acest proiect este parte integrantă a mișcării internaționale de a pune direct la dispoziția publicului patrimoniul care altădată era consultat de un număr limitat de cititori.

Împreună cu **directoarea rețelei de biblioteci publice, Rodica Cosmaciuc**, am vizitat două filiale deopotrivă deosebite. **Biblioteca pentru copii Ion Creangă**. Toate sălile sunt strălucitoare: sala pentru copii cu albume și jocuri (ludotecă), săli enciclopedice pentru cei mai mari, sala de lectură albastră, unde se pot învăța limbi străine și pot fi citite cărți în engleză, franceză, germană și italiană. Activitățile literare și expozițiile sunt organizate în colaborare cu copiii. Și la nivel de animație, școlile de muzică și teatru, din apropiere, furnizează muzicieni și artiști pentru serile de basm și de lectură. Dar, grânarele ascund bogății nebanuite: extraordinarul **Teatru de păpuși Licurici** creat (cu sprijinul copiilor) de entuziasta și pasionata **Gabriela Stamatide**, păpuși confecționate din materiale recuperabile. Gabriela împletește basmele tradiționale cu propriile sale povești, manevrează păpușile împreună cu copiii. De ceva vreme, ea lucrează cu copiii cu handicap de la o școală din apropierea bibliotecii. Un univers în afara spațiului și timpului în care fiecare își regăsește sufletul său de copil. Un univers care călătorește uneori și care ajunge până în Bandung, în Indonezia! Tot la fel de neașteptat: atelierul de gravură al artistului **Mircea Dumitrescu**, amenajat în pivnițe și dependințe. El formează tineri artiști într-o grafică proprie, puternic legată de literatură și poezie. Ne vom aminti mult timp de primirea sa călduroasă și reconfortantă.

A treia vizită: **Biblioteca Dimitrie Cantemir**, care își desfășoară activitatea tot într-o clădire de curând renovată. Deține colecții enciclopedice, săli de informatică frumoase,

corespondente ale spațiilor noastre digitale publice. Automatizarea împrumutului este în curs de derulare: o filială-pilot înainte de extinderea acestuia în rețea. De altfel, aici sunt conservate colecțiile patrimoniale din secolul XVI până în anul 1830, în condiții perfecte de conservare și securitate. Tot aici se face digitizarea (acesta este un serviciu descentralizat al Bibliotecii Metropolitane): o muncă migăloasă care se face, de asemenea, în conformitate cu standardele internaționale.

Aceste două exemple sunt emblematice pentru procesul de reînnoire globală a rețelei de lectură publică. Întreg personalul se implică cu dinamism în acest proces de modernizare. Bineînțeles, doamna Cosmaciuc evidențiază ceea ce ar mai trebui făcut, dar se vede că impulsul a fost dat: aceste biblioteci – și toate celelalte care sunt în curs de renovare – sunt instituții ale secolului XXI. Ele ar putea foarte bine servi ca model altor rețele din Europa care se modernizează mai încet...

În loc de concluzie

Țin să adresez cele mai calde mulțumiri lui Florin Rotaru pentru invitația sa, doamnei Cosmaciuc pentru că ne-a însoțit în vizitele din rețeaua bucureșteană, întregului personal al bibliotecilor, atât de răbdător și călduros. Și în sfârșit, țin

să-i mulțumesc Corneliei și întregii echipe care a asigurat într-un mod excepțional logistica și confortul participanților până în cele mai mici detalii.

Acest simpozion, vizitele din rețeaua bucureșteană și întâlnirile care au avut loc ne-au permis să ne dăm seama că România este prezentă în lumea biblioteconomică europeană și internațională datorită eforturilor constante făcute de fiecare după Revoluție, după cum deja constatasem, în 2007, la Brașov și datorită contribuției colegilor români în cadrul secțiunii *Bibliotecile și științele informației* a acestui simpozion. Rețeaua se reînnoiește, se deschide complet noilor tehnologii digitale, ținând cont, în același timp, să asigure spații primitoare pentru public. Există aici, fără nicio îndoială, o frumoasă sinteză a unei munci de la care se așteaptă cu interes rezultate deosebite.

Traducere de Cornelia RADU

Din „Bibliothèques en Capitale“ nr. 30,
octombrie/decembrie 2009, pp. 1–3
Bibliothèque Publique Centrale pour la Région de
Bruxelles-Capitale

Sfinta Vineri

Marea Unire: discuții și oportunități

Raia ROGAC

La Biblioteca Publică „Onisifor Ghibu” din Chișinău, în organizarea Asociației Istoricilor din Moldova, s-a desfășurat o masă rotundă cu tema *Împrejurările interne și externe în care s-a făcut Marea Unire*, la care au participat profesori și studenți de la instituții de învățământ superior, în special din cadrul facultăților de istorie.

În mesajul de salut, Elena Vulpe, directoarea instituției, a menționat că biblioteca, în mod tradițional, a devenit gazdă de onoare pentru numeroase manifestări dedicate acestei sărbători cu profundă semnificație pentru basarabeni, amintind în context că însuși patronul spiritual Onisifor Ghibu a fost un luptător convins pentru cauza unirii tuturor românilor. Biblioteca oferă în acest sens nu numai spațiu pentru diverse acțiuni omagiale, dar și o bogată colecție de carte și documente.

În luarea sa de cuvânt și atitudine, academicianul Alexandru Moșanu a ținut să remarce importanța evenimentului pentru a ține aprins focul în vatra strămoșească, pentru a păstra în cuget și în simțire memoria celor care s-au sacrificat pentru realizarea mărețului ideal, dar și pentru a face un bilanț al realizărilor obținute și al oportunităților care se impun. Domnia sa a supus unei critici exigente și dure poziția falsificatorilor de istorie și neam, care în ciuda numeroaselor argumente duc în eroare populația vrând să-și apere interesele politice și demagogice, adresând totodată apelul de a le riposta prin luarea de atitudine, prin fapte concrete care să atragă cât mai mulți oameni, îndeosebi tineri, întru cunoașterea și propagarea adevărului istoric, specialiștilor în domeniu revenindu-le misiunea cea mai responsabilă în această direcție. Drept unul din exemplele de falsificare a adus cazul ultimului recensământ și condițiile în care s-a desfășurat, prin care comuniștii au încercat să demonstreze că în Basarabia s-au declarat a fi români doar două procente din populație, arătând că e nevoie ca în viitorul apropiat să se realizeze o trecere în revistă de acest gen, fără a denatura realitatea și opțiunile cetățenilor. În altă ordine de idei, a subliniat că noi până și în ziua de astăzi nu cunoaștem câți oameni au murit din cauza foametei impuse, a deportărilor și a altor acțiuni criminale, pe care le-a caracterizat ca un genocid față de băștinași. Sunt categoric împotriva așa-numitului multiculturalism. Noi trebuie să avem demnitate, să ne debarasăm de complexul inferiorității, să nu uităm că anume din Basarabia s-a început Marea Unire, a mai spus dnul Moșanu. Impactul pozitiv pentru basarabeni s-a făcut simțit îndată după 1 decembrie 1918, dezvoltându-se știința, cultura, agricultura, creându-se acel nucleu al intelectualității adevărate care a știut să scoată în lumină valorile și tradițiile neamului românesc, să le transmită ca pe o ștafetă generațiilor în devenire, anume lor le datorăm faptul că mai vorbim astăzi limba mamei, că renaște sentimentul patriotismului, chiar dacă se pare că nu mai este la modă, și în ciuda înstrăinării unui mare număr de cetățeni plecați peste hotare să muncească în condiții dificile din cauza sărăciei. Cel care nu-și iubește țara, valorile naționale, este un nimeni, este tipul cetățeanului robot. O persoană care nu știe să aprecieze valorile naționale, nu este în stare să le aprecieze nici pe cele europene. Vorbitorul și-a exprimat speranța că în viitorul apropiat în instituțiile școlare se va reveni la istoria normală, prin aceasta înțelegându-se trecerea la istoria neamului nostru, istoria românilor.

Anatol Petrencu, completând punctele de vedere ale academicianului A. Moșanu, a asigurat asistența că istoricii sunt

capabili să prezinte istoria așa cum este, fără a o denatura, menționând că ea nu poate fi obiect de negocieri, or, dnul Marian Lupu pretinde că istoria poate fi discutată. Este de datoria noastră să ne apărăm meseria, iar prin ea istoria noastră cea adevărată, a adăugat Petrencu.

Prof. univ. Anton Moraru a punctat o serie de teme actuale care să servească în procesul de cercetare a Unirii, între acestea fiind: elaborarea unei monografii complexe dedicate Unirii, rolul diferitelor categorii – intelectuali, țărani, soldați în lupta pentru Unire, rolul conducerii vechiului regat, Unirea în contextul serviciilor secrete, lupta pentru recunoașterea Unirii, scrierea unor broșuri despre toți cei 86 de membri ai Sfatului Țării, grație faptului că au fost scoase de sub interdicție peste 10 mii de dosare secrete, organizarea unor concursuri de creație pentru cel mai bun roman sau piesă despre Unire, aici fiind nedumerit de ce scriitorul Ion Druță până acum nu a scris nimic despre Marea Unire.

Venit din Constanța, prof. univ. Marian Zidaru a prezentat o proaspătă lucrare, intitulată *Arc peste timp 23 august 1939 – 23 august 1944, semnificații și consecințe*, coordonată de către domnia sa și Daniela Caruțiu. Oaspetele s-a referit succint la condițiile și împrejurările nefaste care au condus la desprinderea Basarabiei din trupul României, la ultimele studii de cercetare efectuate, care-i vor permite să pună în lumină încă multe lucruri necunoscute din dosare declasificate despre România din perioada celui de-al doilea război mondial și nu numai, inclusiv despre Basarabia, pe final afirmând că Marea Unire va rămâne o sursă continuă de cercetare și inspirație, oricât de mult nu s-a scris și se va mai scrie.

Dr. în istorie Valeriu Popovschi și-a mărturisit regretul că nici măcar în cadrul Institutului de Istorie nu există o galerie de tablouri cu eroii Sfatului Țării, nu există un film documentar sau artistic consacrat temei în discuție, lucruri care ar trebui să intereseze factorii decizionali și nu numai. A mai spus că în perioada interbelică a existat o Asociație condusă de deputatul Pelivan, despre care aproape nu se știe nimic și care ar fi necesar să fie studiată.

Istoricul Mihai Tașcu a îndemnat toți participanții la acumularea materialelor pentru organizarea unui proces al comunismului și consecințelor lui, susținând opinia colegilor referitoare la repunerea în actualitate și cinstirea memoriei basarabenilor care au înfăptuit Marea Unire cu exemplul de comemorare a fostului deputat al Sfatului Țării Nicolae Soltuz, căruia i-a fost acordat titlul de Cetățean de Onoare al orașului Soroca.

Moderatorul Sergiu Musteață, președintele Asociației Istoricilor din Moldova, a prezentat două volume consistente, recent apărute la Editura Biblioteca Bucureștilor: *Pantelimon Halippa, neînfricat pentru Basarabia*, coordonator Ion Constantin, și *Pantelimon Halippa – tribun al Basarabiei*, coordonatori Ion Constantin și Ion Negrei, care vor fi lansate la 24 ianuarie viitor cu aceiași organizatori și în aceeași Bibliotecă Publică „Onisifor Ghibu”, în încheiere mulțumind vorbitorilor și participanților la masa rotundă, care s-a dorit a fi nu numai un prilej de omagiu, dar și de oportunități întru continuarea cauzei înaintașilor, mulți dintre care s-au jertfit pentru credința și convingerea că va veni timpul pentru triumful adevărului istoric, pe care tocmai îl parcurgem.

European Bureau
of Library,
Information and
Documentation Associations

P.O. Box 43300
2504 AH The Hague
The Netherlands

EBLIDA

Orizonturi Programe Inițiative

Poziția EBLIDA față de Acordul Google de digitizare a cărților

Grupul de experți EBLIDA pe probleme de legislație a informației (EGIL) lucrează în prezent la o declarație care să reflecte poziția oficială a organizației asupra Acordului Google de digitizare a cărților (*Google Book Settlement*) propus de Statele Unite, precum și a impactului acestuia asupra deținătorilor de drepturi de autor, autorilor europeni, asupra sectorului editorial, al utilizatorilor și al societății europene, în general. Primele dezbateri au avut loc în 7 septembrie a.c. la Bruxelles, în cadrul Comisiei Europene, și au fost continuate la Conferința IFLA de la Milano și la reuniunea LIBER – EBLIDA de la Haga, din octombrie.

Toți membrii și membrii-asociați sunt invitați să își expună părerea cu privire la acest act.

Mai explicit, se așteaptă dezbateri pe marginea următoarelor probleme:

1. scopul Acordului;
2. numărul total de lucrări prinse în prezentul proiect;
3. rolul Registrului Drepturilor Cărții;
4. noțiunea de „disponibilitate comercială“;
5. accesul utilizatorului la cele mai noi servicii oferite pe baza prezentului Acord.

EBLIDA reprezintă Biroul European al Asociațiilor Bibliotecare, de Informare și Documentare. Este un organism independent de tip umbrelă, care cuprinde asociațiile și instituțiile de profil din țările europene și care promovează accesul nestânjenit la informare în contextul digital contemporan, precum și rolul bibliotecilor în realizarea acestui demers.

Așadar, EBLIDA salută contribuția Google în acest sens. Programul propus de Google are posibilitatea de a oferi accesul public la o bibliotecă virtuală conținând milioane de cărți, constituind astfel o sursă fără precedent aflată în slujba promovării învățării și a dezvoltării umane, în general.

Google și reprezentanți ai autorilor și editorilor au ajuns la o înțelegere privind drepturile de autor și alte aspecte legislative în acest sens. Acest acord este în prezent supus reviziei de către Tribunalul Statelor Unite, Districtul New York.

Prezentul acord oferă trei servicii de bază:

Posibilități de pre-vizionare: Toți utilizatorii din Statele Unite pot da căutare gratuită în întreaga bază de date

Google pentru cărți digitizate, putând să pre-vizioneze până la 20% din textul cărții respective. (Există anumite reguli pentru categorii speciale – de exemplu, ficțiune/non-ficțiune.).

Posibilități de achiziție: Utilizatorii pot oricând să beneficieze de accesul online la textele integrale. Cărțile aflate în librării necesită permanent acordul scris al deținătorului de drepturi de autor.

Abonamente pentru instituții: Utilizatorii dintr-o instituție pot citi textul integral al tuturor cărților incluse în baza de date a instituției respective (ISD).

EBLIDA salută prezentul acord și speră că el reprezintă începutul unei îndelungate și fructuoase cooperări între Google și deținătorii de drepturi de autor.

EBLIDA dorește să atragă atenția asupra unor aspecte/condiții pe care le consideră a fi de interes pentru bibliotecarii europeni.

Aplicarea în teritoriu

Asociația EBLIDA este profund îngrijorată de limitarea teritorială a acestui acord.

Legile privind drepturile de autor ale unei țări se aplică doar pe teritoriul țării respective. Prin urmare, prezentul acord, bazat pe legislația Statelor Unite, se aplică doar aici. Consecința acestui fapt este că serviciile ce intră sub incidența acordului vor putea fi oferite doar utilizatorilor din această țară. Restul utilizatorilor vor avea acces doar la serviciul curent de căutare „Book Search“, care, conform legilor drepturilor de autor, vor afișa doar trei fragmente foarte scurte ale textelor căutate constând în doar câteva propoziții din text.

Având în vedere natura prezentului acord, nu se poate extinde acțiunea lui în afara granițelor SUA decât dacă Google ajunge la o înțelegere cu deținătorii de drepturi de autor din fiecare țară implicată în proiect.

Doar bunăvoința părților implicate, împreună cu legislația din fiecare țară vor face sau nu posibilă înțelegerea cu Google.

Dacă nu se va ajunge la niciun acord, consecința va fi accesul inegal la textul în format digital. Dacă nu va exista o versiune europeană a acordului Google, universitățile și toate instituțiile de învățământ și cultură din Europa vor suporta un

grav dezavantaj în comparație cu instituțiile similare din SUA – ca să nu mai vorbim despre dezavantajele cetățeanului de rând.

Sperând că se va reuși totuși stabilirea unei înțelegeri la nivel european, EBLIDA propune acordul american ca model.

Controlul informațional de către o singură entitate corporativă

Google nu a dezvăluit încă dimensiunea proiectului, dar experți independenți estimează că ar putea fi vorba de digitizarea a peste 30 de milioane de cărți. Costurile s-ar putea ridica la 750 de milioane de dolari. Imensitatea proiectului, precum și faptul că acesta a demarat în 2004, permițându-i lui Google un avans de cinci ani, face improbabilă orice concurență. În consecință, o uriașă proporție a patrimoniului cultural mondial, în format electronic, se va afla sub controlul unei singure corporații – fapt ce ridică temeri serioase.

Părțile implicate recunosc autoritatea tribunalelor fiecărei țări de a reglementa poziția acestora în cadrul acordului. Având în vedere caracterul de monopol al proiectului, EBLIDA speră că tribunalele își vor exercita autoritatea pentru a asigura beneficii la scară cât mai largă, precum și controlul necesar pentru a preveni cazurile de abuz prin poziția dominantă a oricăreia dintre părți.

Politica prețurilor

Stabilirea prețurilor va ține seama de două obiective principale: 1 – realizarea de câștiguri la rate de piață pentru fiecare carte și asigurarea licenței pentru fiecare autor, și 2 – asigurarea accesului la carte al publicului larg, inclusiv al instituțiilor de învățământ superior. Până în prezent, editorii de reviste științifice au acordat prioritate realizării câștigului, în detrimentul facilitării accesului, așa că multe biblioteci s-au văzut obligate să anuleze abonamente. Dacă se vor concretiza efectele sociale benefice ale proiectului „Book Search”, este important ca accesarea materialelor să se facă în mod echitabil.

Având în vedere caracterul de monopol al proiectului, precum și lipsa de concurență, trebuie ca orice bibliotecă sau instituție abonată să poată solicita autorităților naționale relevante din acest domeniu revizuirea prețurilor pentru serviciile furnizate.

Cenzura

Conform acordului, Google poate să excludă 15% din cărțile scanate, care, deși respectă drepturile de autor, sunt totuși epuizate din baza de date. Acest fapt ar putea să însemne excluderea a peste un milion de cărți.

Pe baza experienței, putem crede că, sub presiunea diferitelor grupuri de interes și chiar a unor guverne, Google va exclude lucrările considerate că ar conține informație „indezirabilă” – ceea ce ar constitui o problemă dacă criteriul de selecție ar fi cel politic. Este deci de importanță majoră ca publicul să fie informat despre orice triere de material. Google trebuie, astfel, obligat să publice lista cărților excluse, precum și motivul excluderii lor.

Cercetarea

Copiile digitizate ale cărților scanate alcătuiesc împreună o bază de date unică (*Research Corpus*), pentru analiză și cercetare. Aceasta poate fi găzduită de Google și de încă două

instituții. Site-ul gazdă se adresează cercetării „non-exhaustive” de către „utilizatori calificați”. („Non-exhaustiv” înseamnă că textul respectiv nu va fi accesat pentru a fi vizualizat și/sau citit.) Site-ul gazdă are autoritatea de a decide dacă un utilizator este sau nu „calificat” și dacă cercetarea respectivă este sau nu „non-exhaustivă”, neexistând niciun mecanism exterior de a sancționa decizia. În consecință, anumite tipuri de cercetare ar putea fi privilegiate, în detrimentul altora.

Acordurile europene trebuie să permită cercetătorilor europeni accesul la informație și să acorde unui organism independent calitatea de a verifica deciziile site-ului gazdă, și dacă aceste decizii sunt sau nu rezonabile.

Politica de confidențialitate

Aceasta este esențială pentru biblioteci și necesită, în mod normal, un ordin judecătoresc aplicabil unei biblioteci finanțate din fonduri publice, pentru a permite identificarea persoanelor care activează în cadrul bibliotecii respective. Unul dintre serviciile care urmează să fie oferite implică și faptul că Google colectează și păstrează informații despre activitatea utilizatorilor. Cu toate acestea, în Acord nu se specifică modul în care va fi protejată confidențialitatea utilizatorilor. Ca răspuns la aceste preocupări, Google a declarat că va demara măsurile corespunzătoare care se impun în acest caz.

Acordurile europene trebuie să se asigure că standardele internaționale de protecție a confidențialității vor fi respectate.

Traducere de Cristina STAIUCU

Sursă: EBLIDA

Str. Gabroveni

Bibliotecile din Italia: o succintă prezentare (II)

Mauro GUERRINI
Giovanna FRIGIMELICA

Rețeaua bibliotecilor universitare

În acest caz, întâlnim o situație destul de complexă. Universitățile din centrul și nordul țării au acest tip de rețele bine organizate și eficiente. Printre acestea, amintim Universitățile din Trento, Milano, Genova, Pavia, Padova, Bologna, Florența și Siena. Universitățile din sud au dificultăți de organizare, cu excepția câtorva inițiative laudabile. Aceasta confirmă decalajul istoric dintre diferitele zone ale țării.

Sunt puține bibliotecile participante la programul SBN, iar printre acelea care nu participă, s-a impus programul Aleph ILS. Alte universități folosesc încă softuri diferite, fără să coopereze între ele.

Programul MAI (Meta OPAC Azalai), creat în 1999, permite o cercetare cumulativă a cca 250 de cataloage de bibliotecă (de tip SBN și nu numai), oferind o acoperire parțială a domeniului universitar.

Un recensământ efectuat în 2007, cu referire la anul 2006, a investigat 74 de universități și a reliefat faptul că, la nivel național, rețeaua de biblioteci pare a fi fost desăvârșită. De fapt, doar două universități au declarat că au îndeplinit toate formalitățile legale pentru a se constitui parte în cadrul acestei rețele. Reorganizarea universităților italiene din ultimii ani a condus la o scădere a numărului bibliotecilor universitare, de la 1.345 – estimate în 2002, pentru 77 de instituții de învățământ superior, la 1.227, în 2007, deservind 73 de astfel de instituții. Și numărul punctelor de lucru a scăzut, de la 1.902 la 1.553, pentru aceeași perioadă, iar procesul a permis reducerea costurilor, cu păstrarea aceleiași calități a serviciilor. Suprafața totală destinată acestor servicii este estimată la 696.000 m². Numărul total de locuri destinate lecturii a scăzut ușor, de la 84.510 – în 2002, la 80.614 – în 2006. În ceea ce privește colecțiile, sunt estimate cca 1.075.000 de achiziții pe an și 209.000 de abonamente active – în 2006. Cheltuielile totale destinate materialului bibliografic a fost, în același an, calculate la 116.448.425 de euro. 83% dintre bibliotecile universitare oferă servicii de împrumut și consultanță, în timp ce 76% dintre acestea au și servicii de livrare de carte.

Inițiativele de cooperare la nivel național se concentrează mai ales asupra activităților legate de furnizori, în timp ce politicile privind achizițiile, conservarea și distribuția rămân pe o poziție secundară. În noiembrie 2004, 72 de rectore dintre cele 77 de universități italiene au semnat Declarația de la Messina, prin care învățământul superior național se angaja să promoveze și să susțină accesul deschis la informație. Impactul acestui document a rămas, totuși, sub nivelul așteptat – și aceasta din cauza lipsei legislației în acest domeniu.

Cu toate acestea, în perioada 2007–2008 s-a dezvoltat treptat o strategie de auto-arhivare. În iulie 2008, 40 de arhive naționale au fost indexate în OpenDOAR (Directorul arhivelor online).

Bibliotecile publice

Conform statisticilor, există un total de 4.918 biblio-

teci publice, dintre care majoritatea (4.797) aparțin municipalităților. Din cele rămase, 55 aparțin autorităților regionale, 10 – celor ale provinciilor, 24 – ale unor consorții și asociații corporatiste, iar 9 – sindicatelor. Ca și în cazul bibliotecilor universitare, există o diferență considerabilă între diferitele zone ale țării: peste jumătate (51%) sunt în nord, 20% – în centru, iar 29% – în partea de sud.

Bibliotecile publice din orașele mari alcătuiesc, de obicei, o rețea ce include un sediu central și mai multe filiale, răspândite în diferite părți ale orașului respectiv (de exemplu, în Trento și Milano). Unele regiuni – ca de exemplu Toscana, au impus crearea unei rețele regionale, pe baze inter-municipale, ce au avut ca rezultat creșterea evidentă a calității serviciilor către cetățeni.

Bibliotecile publice oferă o serie de servicii, precum și resurse bibliografice disponibile atât online cât și la împrumut. În multe cazuri (58%), colecțiile nu depășesc 10.000 de volume. Aproximativ 32% dintre biblioteci au colecții constând în 10.000 – 100.000 de volume, în timp ce doar 3,3% depășesc acest prag.

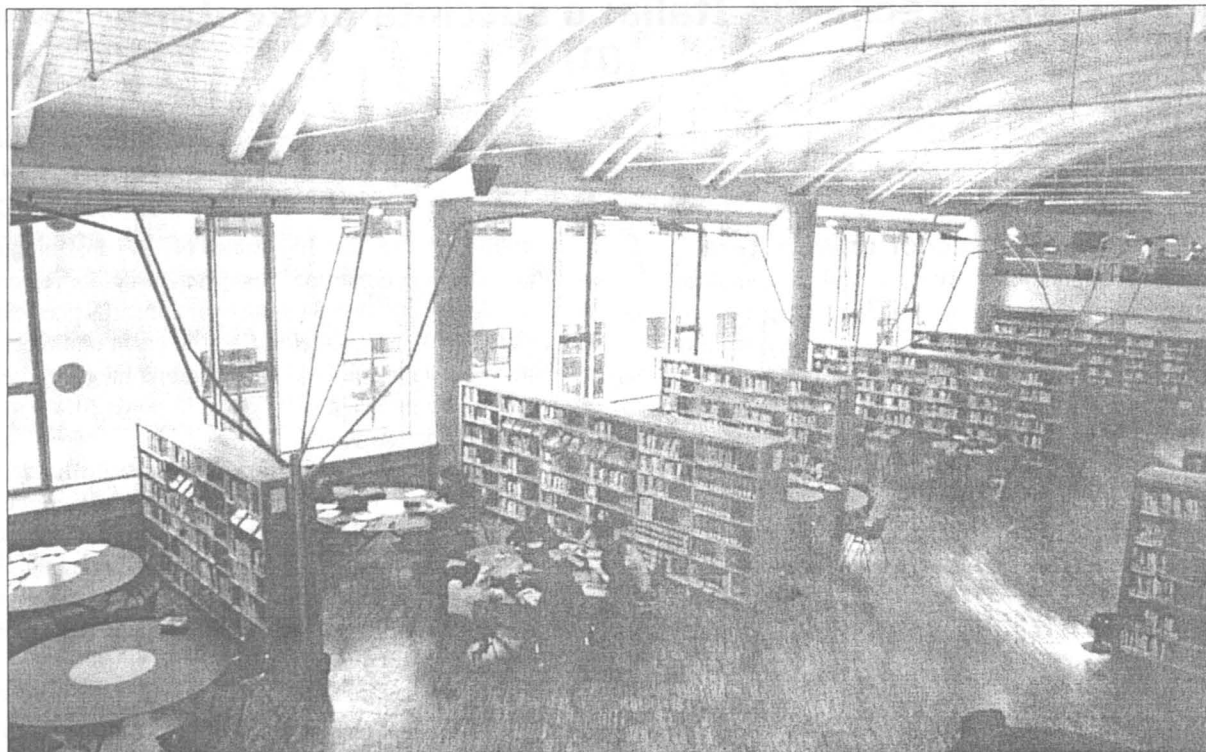
În ceea ce privește utilizatorii, singurele informații disponibile la nivel național vin în urma sondajului ISTAT: în 2006, 11,7% din populația de vârstă de peste 11 ani (6.100.000 de persoane) fuseseră într-o bibliotecă, cel puțin o dată în cele 12 luni care precedau interviul. Dintre acestea, peste jumătate făcuseră acest lucru exclusiv din motive de studiu și/sau locuri de muncă (51,7%), 36,4% numai în scopuri recreative, iar 10,5% – în ambele scopuri. Bibliotecile sunt folosite mai mult în nord-est (16,1%), apoi în nord-vest (13,5%) și în zona de centru (11,1%). Procente mai mici sunt găsite în Sud (7,7%) și în zona insulară (9,4 la sută). Regiunile cu cea mai mare rată de vizitare a bibliotecilor sunt Trentino Alto-Adige, cu 28,8% și Valle d'Aosta, cu 27%. La mare distanță se află regiuni precum Emilia Romagna (16,1%), Sardinia (14,6%), Lombardia (14,5%) și Veneto (14,2%). Cea mai scăzută rată se găsește în Campania (6,2%).

Sondajul ISTAT a mai arătat că 59,1% dintre utilizatori merg la bibliotecă pentru a împrumuta cărți, 44,5% – pentru lectură și studiu, 42,2% – pentru informare generală, 11,8% – pentru a consulta cataloage, 7,4% – pentru a împrumuta ziare, reviste și alte materiale tipărite, iar 8,5% – pentru a împrumuta material audio-vizual.

Bibliotecile ecleziastice

Acestea reprezintă un element important în viața culturală a țării. *Anuarul* publicat de Asociația bibliotecarilor ecleziastici din Italia (ABEI – *Annuario delle biblioteche ecclesiastiche italiane*) în 1995, actualizat constant în Buletinul informativ ABEI (*Notiziario dell'ABEI*), înregistrează existența a 1.469 de biblioteci, dintr-un total de 5.500 de instituții bisericești.

Aceste biblioteci sunt de diverse feluri: de dieceză, canonice, monahale, parohiale, ale seminariilor și facultăților teologice (acestea sunt, de fapt, biblioteci universitare), ale

Biblioteca San Giorgio din Pistoia

institutelor și academiilor ecleziastice, precum și ale asociațiilor catolice sau mișcărilor religioase.

Organismele ecleziastice au deseori o structură complexă, care se reflectă și în bibliotecile lor. Cele mai vechi astfel de biblioteci sunt cele canonice și monahale, care de obicei dețin documente religioase rare și importante. Apoi, bibliotecile moderne ale universităților teologice au sute de mii de volume, precum și cea mai nouă și mai sofisticată tehnologie. Acestea sunt urmate de bibliotecile seminariilor și cele parohiale – mai modeste și mai limitate ca ofertă. Totalul patrimoniului bibliografic conținut în aceste biblioteci este de aproximativ 30 de milioane de volume, fapt pentru care Conferința Episcopală Italiană (CEI) a lansat recent un catalog cumulativ online, numit CEIBIB.

Bibliotecile școlare

Acestea sunt destul de rare, mai ales în sistemul învățământului de stat obligatoriu (școli primare și gimnaziu). Un număr restrâns de licee dețin colecții destinate profesorilor și elevilor, dar acestea nu sunt de obicei însoțite de cataloage. În plus, există puține resurse economice, la fel ca și spațiile destinate studiului sau numărul personalului specializat și stabil. Mulți dintre cei angajați în bibliotecile școlare sunt profesori.

În ultimii ani, s-a realizat o creștere a numărului de elevi abonați, până la 93%, deși dintre aceștia 20% au renunțat pe parcurs, prin abandon școlar. În același timp, școlile italiene sunt încă puternic afectate de o autonomie „imperfectă”, de lipsa dinamismului și creativității din sistem, precum și de reduceri de buget de la nivel central. Toate acestea au ca rezultat o serie de probleme de organizare și management, cu costuri relativ ridicate și calitate scăzută a procesului de învățământ. O soluție la aceste probleme ar putea fi

profesorii care nu mai pot preda la clasă din motive medicale, dar care sunt potriviți pentru alte diverse funcții – printre care și cea de bibliotecar (alături de cele de secretariat, de activitatea din cadrul birourilor Ministerului sau de cea din laboratoarele școlare).

În 2007, Ministerul Educației Publice a inițiat un proiect denumit *Amico libro*, cu scopul de a promova practica lecturii; școlile care au obținut rezultate au fost recompensate cu câte 1.000 de euro, destinați achiziționării de carte. Aproape jumătate din numărul total (4.214) al școlilor au răspuns la acțiune, dintre acestea 2/3 (2.751) fiind școli generale sau chiar grădinițe.

S-a înregistrat o participare considerabil mai mare în zonele din nordul și centrul țării.

Alte tipuri de biblioteci

Multe universități străine, mai ales cele din Statele Unite, au o bibliotecă în Italia – în special în Florența și în Roma. În plus, biblioteca Institutului Universitar European, specializat pe domenii sociale și juridice, se află în Fiesole, Florența.

Biblioteca Apostolică a Vaticanului

Originile sale datează încă din primele secole ale papalității. Forma actuală a bibliotecii a început să fie conturată în perioada umanistă, de către Papa Nicolae al V-lea (1447–1455), care a organizat o colecție bogată de codice – care a constituit primul nucleu al bibliotecii. Papa Sixtus al IV-lea i-a conferit formă juridică prin bula papală *Ad decorum militantis ecclesiae*, din 15 iulie 1475.

Biblioteca a achiziționat numeroase manuscrise și cărți – printre care colecțiile bibliotecilor Fulvio Orsini (1657), biblioteca reginei Christina a Suediei (1690), precum și colecții

private ale unor numeroși suverani pontifi.

Biblioteca Vaticanului este specializată pe domenii umaniste: istorie, istoria artelor, literatură clasică, filologie, deținând volume în multe limbi străine și în diferite alfabeturi. Patrimoniul său constă în 1.600.000 de volume tipărite, atât vechi cât și moderne, alături de 8.300 de incunabule (dintre care 65 sunt pe pergament), 150.000 de codice manuscrise și documente de arhivă, 300.000 de monede și medalii, și cca 20.000 de obiecte de artă.

Accesul este permis doar mediului savant și universitar, iar documentele nu pot fi împrumutate. Catalogul tipăriturilor moderne se află online din 1985 și cuprinde peste 800.000 de înregistrări.

Biblioteca Ambrosiana

Localizată în Milano, a fost înființată în 1609 de către Cardinalul Federico Borromeo, fiind una dintre primele biblioteci publice din Europa. A fost concepută ca un centru de studiu, alături de altele asemenea – cum ar fi Colegiul Medicilor, Academia de Arte Frumoase sau Galeriile de Artă.

Întemeietorul său a achiziționat numeroase codice grecești, latinești și în diferite limbi orientale. Printre acestea, se află prețioasele colecții ale unor instituții religioase, precum Mănăstirea Benedictină din Bobbio, Mănăstirea Agostiniană *Santa Maria Incoronata* și Biblioteca Consiliului Canonic Metropolitan din Milano. Tot aici se găsesc și volume provenite din colecții private importante, o colecție orientală de mare importanță și Codicele *Atlantico* de Leonardo da Vinci.

Biblioteca Sala Borsa

Inaugurată în decembrie 2001, aceasta deschide un spațiu cultural multimedia bogat și fascinant, în sediul Palatului d'Accursio – vechiul centru istoric aflat în inima orașului Bologna.

Deținând o colecție de 260.000 de unități bibliografice, aceasta este una dintre cele mai mari biblioteci publice italiene – din punct de vedere al materialului bibliografic contemporan. De la deschiderea sa, biblioteca a împrumutat peste 5 milioane de cărți, având 60.000 de utilizatori activi. Aceasta a fost singura bibliotecă italiană, aleasă dintre alte 100 de sedii, din 39 de țări, care a publicat pentru IFLA fotografii și o descriere amănunțită a activității sale în *New Library Buildings of the World* (a doua ediție), prin intermediul Shanghai Scientific & Technological Literature.

Două proiecte pentru noi sedii

Biblioteca Europeană pentru Informare și Cultură

Asociația *Milano Biblioteca del 2000* a fost înființată în 1997 cu scopul de a susține crearea acestei biblioteci, cu sediul la Milano, pe o suprafață de 20.000 m². Concursul internațional anunțat în 2001 de către Primăria din Milano pentru arhitectura sediului bibliotecii a fost câștigat de arhitectul Peter Wilson din Germania. Proiectul final a fost predat pe 18 aprilie 2006, iar planurile au fost expediate pe 4 martie 2008. În prezent, proiectul a stagnat, din lipsă de fonduri.

Biblioteca Publică Centrală din Torino

În martie 2001, un juriu internațional a ales un proiect

al arhitectului Mario Bellini pentru Centrul Cultural din Torino, care include și Biblioteca Publică Centrală, precum și sediile generale ale institutelor culturale străine, împreună cu un restaurant și mai multe alte servicii comerciale.

Noul sediu al Bibliotecii Publice Centrale se întinde pe o suprafață de 19.000 de m², având forma unui mare centru multimedia și fiind capabil să găzduiască cca 1.000.000 de unități bibliografice (inclusiv cca 300.000 în zone cu acces liber), complet racordat și dotat cu cea mai modernă tehnologie și echipat cu 1.500 de locuri destinate studiului individual sau activităților de grup.

Legislație

Depozitul Legal

Noua lege privind depozitul legal (Legea 106/15 aprilie 2004) înlocuiește vechea lege din 1939, precum și toate amendamentele ulterioare, din 1945. În data de 3 mai 2006 a fost emis Decretul Prezidențial nr. 252, privind normele de funcționare a depozitului legal de documente de interes cultural, destinate publicului larg (*Regolamento recante norme in materia di deposito legale dei documenti di interesse culturale destinati all'uso pubblico*) – decret ce a intrat în vigoare începând cu 2 septembrie 2006.

O lege anterioară (Legea 106/2004) prezenta atât aspecte pozitive cât și negative conținute de toate legile mai vechi, începând cu cea din 1939 și până la momentul respectiv. Dintre aspectele pozitive, menționăm:

- identificarea clară a scopurilor urmărite de depozitul legal;
- formularea necesităților celor două nivele ale arhivei: nivelul național și cel regional;
- transferul documentelor de la tipograf (simplul executant) la editor (responsabil cu publicarea);
- listarea completă a diferitelor tipuri de documente ce urmează a fi adăugate depozitului, inclusiv materialele noi, create direct în format digital, precum și cele distribuite online.

Includerea acestora din urmă, în conformitate cu ultimele recomandări IFLA/UNESCO din 2000, pare încă o abordare avantgardistă. Sunt puține țările europene care includ în prezent material distribuit pe web, și aceasta datorită dificultăților evidente de conservare, descriere și control asupra acestora. Cu toate acestea, nu putem spune că există o arhivă reală de material digital.

Noile reglementări sunt importante, cu efecte pozitive asupra serviciilor naționale bibliografice în ansamblu, deoarece sporesc gradul de acoperire a producției și publicării la nivel național, în special în privința așa-numitelor publicații „restrânse”, și permit depozitarea resurselor electronice, excluse până acum de la depozitul legal.

Fiecare regiune a țării identifică bibliotecile și instituțiile culturale care urmează a fi depozitate legale după criteriile diferite.

Legea drepturilor de autor

În 2002 a demarat un proces de reorganizare legislativă privind proprietatea intelectuală și drepturile de autor. Scopul era adaptarea legilor țării la principiile generale ale UE.

În ultimii ani, activitatea de revizuire a textelor legislației în vigoare (633/1941) a fost intensificată, datorită unei

Biblioteca Sandro Penna din Perugia

Comisii speciale, formată în cadrul Comitetului Consultativ Permanent MiBAC. În 2005, Comisia a pregătit o reformă susținută, inovativă în forma și conținutul său, dar care nu s-a bucurat de succesul scontat. Cu toate acestea, a avut ca rezultat o schiță de proiect, dezaprobată la vremea aceea de Președinția Consiliului de Miniștri. Scopul Comisiei pentru perioada 2007–2009 era acela de a iniția dezbateri ample pentru găsirea unor soluții transparente și realiste. Aceste propuneri, ale diverselor grupuri de lucru, au fost centralizate în documentul final intitulat *Proposte per una riforma del diritto d'autore*, transmis către MiBAC în decembrie 2007.

O aplicare corectă a legislației în vigoare privind copyright-ul pentru biblioteci înseamnă limitarea accesului utilizatorilor, cum ar fi reducerea cu 15% a conținutului ce poate fi fotocopiât și interzicerea reproducerii și împrumutării documentelor muzicale tipărite. Italia, ca multe alte țări europene, a fost sancționată de către Comisia Europeană pentru neaplicarea directivei 92/100/CE privind bibliotecile publice, deoarece respectiva directivă cere perceperea unei taxe pentru împrumuturile în acest tip de biblioteci.

Ca urmare, guvernul italian a modificat legea, introducând principiul remunerării editorilor în urma împrumuturilor din sediile locale și naționale ale bibliotecilor publice și a alocat un fond general de 3 milioane de euro, finanțat în proporție de 80% de stat și 20% – de către autoritățile locale.

Principalele propuneri ale reformei sunt:

- legalitatea reproducerii, în scopul de a ajuta la conservarea operelor din colecțiile bibliotecilor;
- punerea la dispoziție a copiei de rezervă, în locul materialului original;
- gratuitatea consultării materialului de orice tip (integral sau părți din acesta) în scop publicitar cultural în bi-

bliotecile publice, sau în instituții similare, după înștiințarea titularului de drept de autor;

- legalitatea reproducerii indexurilor, rezumatelor, copertelor în sistem OPAC;
- comunicarea către public a operelor „orfane” sau a celor care nu mai sunt în vânzare;
- reproducerea de către biblioteci și oferirea materialului către utilizatorii cu dizabilități fizice;
- creșterea procentului de pagini care pot fi reproduse numai pentru uz personal;
- legalitatea livrării documentelor în format electronic doar pentru uz personal.

Învățământul de specialitate și profesia de bibliotecar

În Italia, ca în multe alte țări din lume, învățământul superior de specialitate este considerat a fi baza meseriei de bibliotecar. Sistemul universitar italian include în prezent 80 de universități specializate astfel. Multe altele oferă cursuri postuniversitare în studii de patrimoniu cultural și știința arhivării sau cursuri anuale de masterat. Universitatea din Florența, de exemplu, susține un curs de masterat cu o durată de doi ani. Din 1997, Universitatea din Udine, în colaborare cu alte universități, ca și Universitatea La Sapienza din Roma, începând cu 2007, oferă programe de doctorat în științele bibliografice, biblioteconomie și arhivă. Școala Superioară pentru Arhiviști și Bibliotecari (SSAB), care era mai demult singura care susținea cursuri postuniversitare în domeniu, este acum complet restructurată, oferind o serie de cursuri variate. Informații actualizate cu privire la oportunitățile educative în acest domeniu pot fi consultate prin intermediul site-ului *AIB-WEB Formazione professionale*.

Profesia de bibliotecar nu beneficiază de recunoaștere juridică în Italia, nici de un curriculum educațional bine definit. Fiecare administrație adoptă diferite criterii în angajarea de personal. În acest context dificil, bibliotecarii italieni și Asociația acestora (AIB) au încercat să contacteze uniunile sindicale și organismele care au biblioteci proprii pentru a-și defini profilul profesional.

Asociațiile profesionale

Asociația Bibliotecarilor Italiani (AIB)

AIB a fost înființată în 1930 și cuprinde 4.000 de membri, în special bibliotecari, dar și alte persoane sau organisme/instituții interesate (studenți, biblioteci internaționale, companii private), care formează cca 10% din totalul membrilor. Asociația are ca obiectiv susținerea organizării și dezvoltării bibliotecilor din țară, activând prin intermediul unor comisii și grupuri de studiu, ca și prin organizarea de congrese și conferințe. Structura instituțională a AIB este alcătuită dintr-un Comitet executiv național (CEN), compus din șapte membri. CEN este susținut de către Colegiul Arbitrilor și de Comitetele executive regionale, fiecare având câte șapte membri, aleși la fiecare trei ani.

Departamentele regionale au autonomie financiară și politică. Acestea redactează programe de activitate pe baza directivelor exprimate de către CEN. Consiliul Național al Președinților Regionali (CNPR – *Consiglio nazionale dei presidenti regionali*), subordonat Președintelui AIB, are un rol fundamental în coordonarea activităților zonale, susținând CEN în deciziile sale.

Ca asociație reprezentativă a comunității de profil, AIB conduce și întreține Registrul bibliotecarilor din țară. Înregistrarea pe aceste liste certifică – pe de o parte – competența profesională a membrilor săi, iar pe de alta – oferă utilizatorilor recunoașterea competențelor reale ale acestora.

AIB are două publicații periodice:

Buletinul AIB (*Bollettino AIB* – trimestrial, se ocupă de publicații de specialitate, cu accent pe sfera internațională și pe inovațiile din domeniu);

Știri AIB (*AIB notizie* – buletin informativ cuprinzând informații de ultimă oră, subiecte de interes ce decurg din consultarea forumurilor online de specialitate).

AIB organizează un congres anual care, în 2008, a ajuns la cea de-a 55-a ediție. Acest congres găzduiește de asemenea și Bibliocom – un târg de produse și servicii destinate bibliotecilor.

Site-ul oficial AIB este www.aib.it și oferă informații cu privire la activitățile asociației și știri din domeniu. Printre serviciile importante amintim Indexul variantei italiene OPAC (*Repertorio degli OPAC italiani*) și *Segnaweb*, un index al website-urilor selectate de către bibliotecarii italieni ca oferind informații folositoare atât pentru profesioniști, cât și pentru publicul larg.

Asociația bibliotecarilor ecleziastici din Italia (ABEI)

ABEI adună laolaltă bibliotecari din bibliotecile bisericesti din Italia. Susține studii de biblioteconomie, emite un buletin informativ trimestrial (*Bollettino ABEI*) și susține cursuri de perfecționare profesională. Sponsorizează lista ACOLIT (*Autori cattolici e opera liturgiche*) – o publicație în

mai multe volume, dintre care primele trei au fost deja publicate, structurată astfel: vol. I – intitulat *Biblia, Biserica Catholică, Curia Romană, Statul Pontifical, Vaticanul, Papii* (1998); vol. al II-lea – *Ordine religioase* (2000); vol. al III-lea – *Lucrări liturgice* (2004); vol. al IV-lea – dedicat *Părinților bisericii* (în curs de apariție probabil la începutul anului 2010).

Comercializarea de carte

Trebuie menționată importanța comercianților de resurse bibliografice și servicii la răspândirea cărților italiene în lume. Printre aceștia sunt *Casalini Libri*, cu sediul central în Fiesole – Florența, și *Licosa*, cu sediul în Florența.

O privire actuală asupra bibliotecilor italiene

Situația actuală reflectă probabil unele aspecte mai generale, unele caracteristici ale societății contemporane:

- aproape jumătate din biblioteci sunt localizate în partea de nord a țării;
- restul se află între zona centrală și de sud;
- nu există statistici complete privitoare la bibliotecile publice, iar studiile efectuate arată o răspândire geografică inegală în ceea ce privește serviciile și calitatea acestora;
- toți indicatorii vor arăta o înrăutățire a situației pe măsură ce ne vom îndrepta de la nord spre sud;
- aproximativ jumătate din totalul bibliotecilor posedă mai puțin de 5.000 de resurse – o cantitate insuficientă chiar și pentru cerințe culturale minimale.

Bibliotecile din Italia sunt caracterizate prin lipsa de omogenitate a serviciilor și prin structuri lipsite de forță, în ciuda unor aspecte pozitive neîndoelnice – în special în cadrul bibliotecilor publice și universitare. În aceste condiții deficitare, a apărut un sistem paralel și privat, *I Libri*, creat de Casalini Libri, încununat de un mare succes.

Servicii naționale

Acestea au un rol de neînlocuit, chiar dacă au – la momentul actual – lipsuri și inadvertențe, și trebuie schimbate în mod radical.

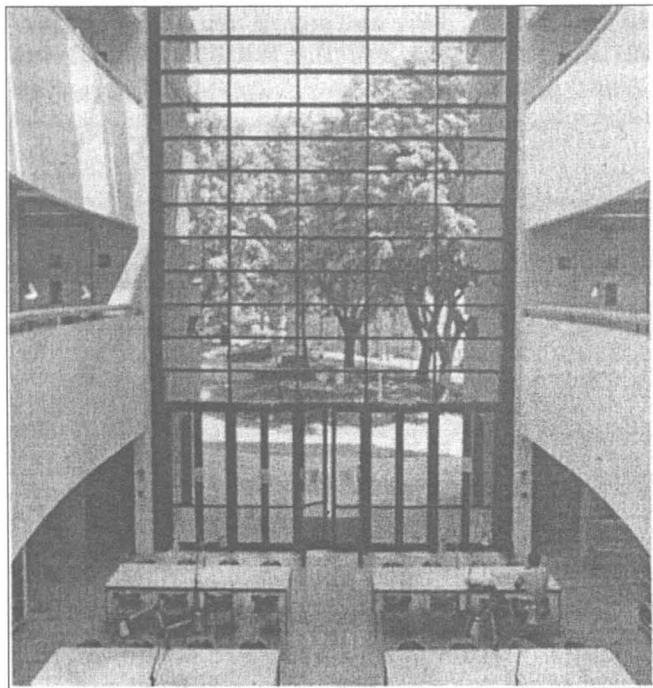
Ce propuneri pot fi înaintate?

Biblioteca Națională și bibliografia națională italiană

Este de dorit înființarea unei singure biblioteci naționale, care ar cuprinde actualele BNCF, BNCR, ICCU, Institutul pentru material audiovizual și Institutul Central pentru restaurarea și conservarea patrimoniului cultural. Această bibliotecă ar garanta autonomia științifică, financiară și administrativă. Statul ar trebui să-și concentreze resursele asupra infrastructurii serviciilor ce sunt necesare unei astfel de biblioteci. Controlul bibliografic ar fi oportun, efectuat cu personal calificat. Un prim pas în această direcție este crearea în perspectivă a unei uniuni între BNCF și BNCR.

Crearea bazei de date retrospective

Este nevoie de intervenții de structură, coordonate astfel încât să poată fi creat un catalog italian bibliografic complet (de la prima tipăritură apărută în Subiaco până la ultimul roman publicat în Milano). Cerința de bază este înregistrarea bibliografică a tuturor aparițiilor din trecut. Aceasta se poate realiza printr-o rețea, creată pentru a păstra și oferi producția culturală națională din diferite domenii ale cunoaș-

Biblioteca Tiraboschi din Bergamo

terii. Programul destinat completării retrospective trebuie realizat prin colaborarea dintre universități, centre de cercetare și edituri academice. Pentru a include și resursele digitale, aceste baze de date ar putea fi create în conformitate cu Biblioteca Națională a Italiei. Legislația în vigoare privind depozitul legal oferă elemente contradictorii, cum ar fi o finanțare nesigură, și omite probleme de maximă importanță privitoare la digitizare.

Elaborarea și diseminarea normelor și standardelor

Bibliotecile individuale și zonele de cooperare individuală trebuie să se concentreze asupra proiectelor și serviciilor culturale, nu asupra normelor și directivelor bibliografice, descriptive sau semantice. Această sarcină trebuie să cadă în seama Bibliotecii Naționale, care trebuie să ofere bibliotecarilor instrumente de lucru reale, credibile și actualizate.

Gestionarea unui Fișier de autoritate națională

ICCU a creat un asemenea fișier, cuprinzând autori italieni și lucrări anonime, care se află încă într-un stadiu incipient. Acesta trebuie să se bazeze pe o integrare reală a diferitelor biblioteci de specialitate și pe cooperarea dintre editori (așa cum se întâmplă, de exemplu, în Marea Britanie). Acest demers este esențial pentru conservarea și dezvoltarea culturii italiene.

Concluzii

Situația complexă a bibliotecilor italiene, precum și varietatea organismelor care le gestionează impun stabilirea unui cadru comun, aflat eventual sub protecția unei agenții profesionale, în cooperare cu structurile de cercetare universitară.

Bibliotecile italiene, ca de altfel întreg domeniul cultural, primește fonduri adesea insuficiente pentru susținerea funcției lor culturale. Mai mult decât atât, decalajul dintre

zonele de nord și cele de sud ale țării rămâne nerezolvat în ceea ce privește calitatea site-urilor și serviciilor oferite.

Cu toate acestea, în ultimii 20 de ani, numeroase organisme (MiBAC, universități, primării, regiuni, dioceze) au investit în restructurarea funcțională a bibliotecilor istorice (ca Biblioteca Municipală din Trento sau Biblioteca din Ravenna), în inaugurarea unor biblioteci moderne, la standarde IFLA (ca Biblioteca Națională din Bari, Biblioteca Sala Borsa din Bologna, Biblioteca Universității Bolzano, numeroase biblioteci universitare din Veneția, Biblioteca de Științe Sociale a Universității din Florența sau Biblioteca San Giorgio din Pistoia), precum și în proiecte de noi biblioteci (ca Biblioteca Universității din Genova).

Ultimii 20 de ani au reprezentat, totuși, o dezvoltare profesională a bibliotecarilor italieni care, în multe cazuri, au atins un nivel de calitate lăudabilă, datorită răspândirii învățământului superior de specialitate în universitățile din țară, cursurilor de profil, precum și datorită periodicelor care au asigurat creșterea numărului de profesioniști de nivel internațional.

Traducere de Cristina STAIUCU

Din „IFLA Journal“ Vol. 35, Nr. 2 (iunie 2009),
pp. 94–116

Roma, Florența și Veneția, 1929: prima conferință a Federației Internaționale a Asociațiilor Bibliotecare

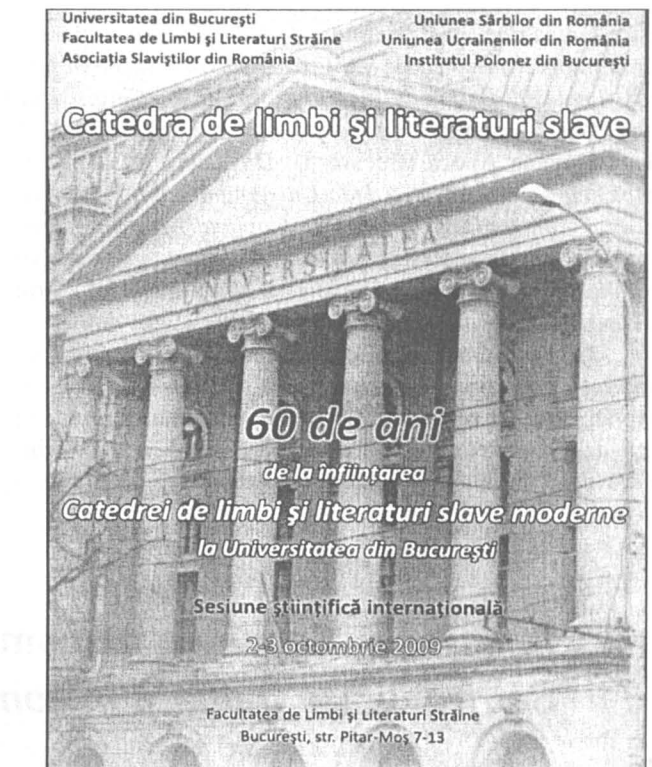
Orizonturi

**Sesiunea științifică internațională
60 de ani de la înființarea
Catedrei de limbi și literaturi slave moderne
la Universitatea din București
(2 – 3 octombrie 2009)**

Dr. Ion CONSTANTIN

În organizarea Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București, în colaborare cu Asociația Slaviștilor din România, Uniunea Sârbilor din România, Uniunea Ucrainenilor din România și Institutul Polonez din București, în zilele de 2 – 3 octombrie 2009, a avut loc sesiunea științifică internațională *60 de ani de la înființarea Catedrei de limbi și literaturi slave moderne la Universitatea din București*. Lucrările sesiunii s-au desfășurat în cadrul a trei Secțiuni: Literatură, Lingvistică și Mentalități.

La prima Secțiune – Literatură, având ca moderator pe Prof. dr. Octavia Nedelcu, Prof. dr. Antoaneta Olteanu și Prof. dr. Constantin Geambașu, au fost prezentate următoarele comunicări: Virgil Șoptoreanu (București), *Comicul și jocul în literatură*; Antoaneta Olteanu (București), *„Kremlinul de zahăr” și literatura antitotalitară*; Diana Tetean (Cluj-Napoca), *Simbolul cercului în creația lui Vladimir Nabokov*; Volodymyr Antoficiuk (Cernăuți), *Pilat din Pont în versiuni literare ucrainene și universale*; Adriana Uliu (Craiova), *Panait Istrati și literatura rusă*; Constantin Geambașu (București), *„Kordian” de J. Slowacki – structură și semnificație*; Cristina Godun (București), *Mituri poloneze în drama „Lilla Weneda” de J. Slowacki*; Natalia Franke (București), *„Kordian” de J. Slowacki în lumina spectacolelor teatrale*; Axinia Crasovschi (București), *Portretul liric al Marinei Țvetaeva*; Gheorghe Călin (București), *Raționamentul filozofic al liricii lui I. Krasko*; Ján Zambor (Bratislava), *Poezia lui Jozef Mihalkovič*; Adriana Cristian (Cluj-Napoca), *Turgheniev critic și ostilitățile posterității*; Cătălina Puiu (București), *Gheorghe Gospodinov – un maestru al provocărilor*; Stefan Unatinský (București), *Vina colectivă și vina individuală în proza lui Ladislav Ťažký*; Florentina Marin (București), *Mutațiile omului modern în romanul Tatianeii Tolstaia „Zățul”*; Mariana Dan (Belgrad), *Avangarda sârbă: între istorie și paradigmă*; Octavian Nedelcu (București), *Confluente lirice: Marin Sorescu și Vasko Popa*; Andreea Dunaeva (București), *„Evgheni Oneghin” de A.S. Pușkin: referințe literare și culturale*; Cristina Vasile (București), *Romanul lui Cinghiz Aitmatov „Stigmatul Cassandrei”*; Dorin Gămulescu (București), *Ivo Andrič între diplomatie și literatură*; Elena Kmety (Nădlac), *Corneliu Barborică – contribuții la cercetarea literaturii și culturii slovace*; Ana Motyovski (Nădlac), *Activitatea editorială și publicistică a secției de limba și literatura slovacă*; Dorota Kozicka (Craiova), *Proza poloneză neficțională după 1989*; Ioan Rebușapcă (București), *Reverberații șevcenkiene în literaturile*

slave de apus și de sud; Ioan Semeniuc (Cluj-Napoca), *Ideea independenței naționale a Ucrainei reflectată în literatura ucraineană*.

În cadrul celei de-a II-a Secțiuni – Lingvistică, moderată de Conf. dr. Dagmar Maria Anoca, Conf. dr. Maria Manguilea și Prof. dr. Mihai Mitu, au fost prezentate comunicările: Marina Vraciu (Iași), *Slavistica în perspectiva lingvisticii cognitive*; Tiberiu Pleter (București), *Semantica aspectului verbal în limba cehă*; Gorana Bikić-Carić (Zagreb), *Expresii ale determinării numelor în croată, franceză și română*; Mihai Mitu (București), *Considerații privind lexicul păstoresc românesc în limba polonă*; Ivana Vidović Bolt (Zagreb), *De la Matusalem la Abraham – legături frazeologice despre bătrânețe și moarte în limbile croată și polonă*; Clara Căpățână (București), *Relațiile interumane reflectate în frazeologia croată și română*; Alexandra Danilov (București), *Să cunoaștem slang-ul limbii ruse*; Iustina Burci (Craiova), *Denumiri slave de localități în Catagrafia de la 1772-1774*; Ruxandra Lambru (București), *Observații privind inscripțiile cu caracter religios de la biserica Sfinții Apostoli – Fedeleșoiu (jud. Vâlcea)*; Roman Petrașcu (Bucu-

rești), *Limba documentelor slave de redacție ruso-ucraineană*; Olimpia Mitric (Suceava), *Cartea slavonă veche în fonduri și colecții din județul Suceava*; Jiva Milin (Timișoara), *Sârbistica timișoreană la confluența secolelor XX–XXI*; Maria Dagmar Anoca (București), *Din istoricul secției de limba și literatura slovacă de la Universitatea din București*; Onufrie Vințel (Cluj-Napoca), *Etonimul Ardeal la slavi*; Anca Berca (București), *Raporturi antroponimice sârboro-mâne (cu privire specială asupra numelor feminine)*; Sorin Paliga (București), *20 de ani de etimologie: 1989–2009*.

La cea de-a III-a Secțiune – Mentalități, având ca moderatori pe Lector dr. Radu Mârza și Conf. dr. Ilie Danilov, au fost prezentate următoarele comunicări: Andrzej Zawadzki (Cracovia), „*Jurnal în adevăratul sens al cuvântului*“ de B. Malinowski și „*Jurnal indian*“ de M. Eliade –

încercare de analiză comparativă; Ruxandra Ana (București), *Evreimea din Varșovia în anii celui de-al doilea război mondial – creație și moștenire culturală*; Armand Guță (București), *Elementele folclorice din poezia lui Matja Becovic – între raționament politic și aspirație identitară*; Ilie Danilov (Iași), *Zeități saurimorfe în mitologia slavă*; Vasyl Kostyk (Cernăuți), *Folclorul polonez din Bucovina și relațiile sale cu creația populară ucraineană*; Dușița Ristin (București), *Fragmente de medicină populară în manuscrisele slavone din Banat*; Ioan Chideșciuc (Suceava), *Ivan Abramiu-Nehostenskyj despre ucrainenii Bucovinei: origine, mentalitate, religie, cultură*; Cuzma Smal (Cernăuți), *Interrelația dintre cântecele ucrainene și poloneze din Bucovina*; Mihaela Moraru (București), *Cinematografia postsovietică între realitate și iluzie*; Izabela Zajczkowska (București), *Încercare de a ordona motivele religioase din creația poetică postbelică a lui Czesław Miłosz*; Constantin Rezachevici (București), *Influențe reciproce polono-române în evul mediu. Aspecte materiale și culturale mai puțin cunoscute*; Veniamin Ciobanu (Iași), *Poarta și problema polonă în viziunea diplomației suedeze (1792–1799)*; Ion Constantin (București), *Cultura în rezistența poloneză anticomunistă în perioada „Solidarității”*; Cerasela Tănase (București), *Reprezentări ale Balcanilor: textul și contextul unei imagini*; Răzvan Mitu (Craiova), *Noi mărturii privind „Dosarul” Cadrilater 1938–1940*; Radu Mârza (Cluj-Napoca), *Gheorghie Asachi și călătoria sa în Rusia (1830)*.

Cu prilejul sesiunii a fost organizată și o expoziție cu lucrările științifice elaborate de cadrele didactice de la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București, iar la sfârșitul manifestării au fost decernate diplome participanților.

Sesiunea de comunicări științifice

Spiritualitate bulgară în context românesc (1869–2009)

În organizarea Asociației de Balcanistică și Slavistică din România, în colaborare cu Uniunea Democrată Bulgară din România și Muzeul de Istorie al Municipiului București, în ziua de 10 octombrie 2009, la Palatul Șuțu din București, a avut loc sesiunea de comunicări științifice *Spiritualitate bulgară în context românesc (1869–2009)*.

După un succint cuvânt introductiv, rostit de Prof. dr. Nicoleta Ciachir, președintele Asociației de Balcanistică și Slavistică din România, au urmat lucrările propriu zise ale sesiunii, care s-au desfășurat în cadrul a două secțiuni.

La Secțiunea I, având ca moderator pe lector univ. dr. Iulian Oncescu de la Universitatea „Valahia” din Târgoviște, secretar general al Asociației de Balcanistică și Slavistică din România, au fost prezentate următoarele comunicări: Prof. Luca Velciov – *Contribuția emigrației bulgare la dezvoltarea social-economică și culturală a Bucureștilor în secolul al XIX-lea*; Prof. dr. Leonid Gheorghiev – *Sprîjinul moral și material dat de poporul român emigrației bulgare din România în lupta acestuia de eliberare și reinstaurare a statalității ei*; Prof. dr. Nicoleta Ciachir – *Semnificația anului 1869 în viața emigrației bulgare din România*; Dr. Gheorghii Panaio-

tov – *Activitățile culturale și de învățământ ale diasporei bulgare din România (1940–1950)*; Prof. dr. Nicolai Todorov – *140 de ani de la cele mai importante evenimente din viața emigrației bulgare din România*; Prof. Cornel Mărculescu – *Relații politico-diplomatice româno-bulgare de la criza orientală până la războaiele balcanice*.

La cea de-a II-a Secțiune a sesiunii, avându-l ca moderator și invitat de onoare pe Prof. univ. dr. hab. Vladimir Iliescu de la Universitatea din Aachen, Germania, au fost prezentate comunicările: Prof. univ. dr. hab. Vladimir Iliescu – *Impresiile unui istoric străin despre cultura din Bulgaria socialistă*; lector univ. dr. Iulian Oncescu – *Înființarea Agenției diplomatice a României la Sofia (1879)*; Lucia Taftă, cercetător științific la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” din București – *Clerici români pe frontul din Bulgaria în Războiul de Independență*; Drd. Mădălina Voinea – *Bulgarii din Dobrogea – „Copii răsfățați ai României” (sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX)*; Drd. Bogdan Dumitrescu – *Bulgaria și România în orizontul cultural spaniol*; Drd. Magdalena Tiță – *Podul prieteniei: Imperativ sovietic și interesele româno-bulgare*; Dr. Ion Constantin, cercetător științific la

Biblioteca Metropolitană București – *Evoluții și tendințe actuale în situația minorităților etnice din Republica Moldova, cu privire specială asupra comunității bulgare*; Prof. dr. Răzvan Mitu de la Universitatea din Craiova – *Reprezentarea politică a minorităților etnice prin intermediul partidelor etnice. Cazul României și Bulgariei*.

În cadrul lucrărilor sesiunii au avut loc discuții și intervenții, dintre care menționăm pe cele făcute de: Lucia Ker-ciov-Pățan, jurnalist – *Prof. Nicolae Ciachir despre Hristo Botev și cetnicii săi*; Matei Kastiov – *Întâlnirea mea cu prof. Nicolae Ciachir*; Col. (r) Alexandru Stoian – *Tendențele periculoase de a ignora existența minorității bulgare din afara*

Banatului; Prof. Luca Velciov – *Comunitatea bulgară din București și prof. Nicolae Ciachir*.

Atât comunicările, cât și intervențiile făcute în timpul sesiunii au evidențiat multiplele aspecte ale tradițiilor relațiilor culturale statornicite de-a lungul secolelor între români și bulgari, sprijinul moral și material dat de poporul român emigranței bulgare din România în lupta acestuia de eliberare și reinstaurare a statalității ei, ca și noile perspective de colaborare regională între cele două țări, în cadrul Europei Unite.

Dr. Ion CONSTANTIN

Festivalul Național de Poezie „George Coșbuc”

În ziua de 16 octombrie 2009 au fost decernate premiile Festivalului Național de Poezie „George Coșbuc”, ediția a XXV-a. Juriul festivalului, alcătuit din Petru Poantă – președinte, Ion Mureșan, Eugeniu Nistor, Ion Moise, Al. C. Miloș, Olimpiu Nușfelean, Virgil Rațiu – membri, a acordat următoarele premii:

1. Secțiunea volume publicate:

Premiul de excelență „George Coșbuc” – Ion Horea, pentru volumul *Bătaia cu aur*, Editura Ardealul, Târgu-Mureș, 2009.

Premiul „George Coșbuc” și al Centrului Județean pentru Cultură Bistrița-Năsăud – Arcadie Opaș, din Cernăuți, Ucraina, pentru volumul *Unu și pluralul*, Editura Zaloti, Cernăuți, 2009.

Premiul „George Coșbuc”, al Reprezentanței Bistrița a Filialei Cluj –USR și al „Revistei Ilustrate” – Daniel Săuca, din Zalău, pentru volumul *Cartierul vestic al Iadului*, Editura Eikon, Cluj, 2009.

Premiul „George Coșbuc” și al Societății Scriitorilor din Județul Bistrița-Năsăud și al revistei „Mișcarea Literară” – Vasile Dâncu, din Runcu Salvei, Bistrița-Năsăud, pentru volumul *Slove rurale*, Editura Eikon, Cluj, 2009.

Premiul „George Coșbuc” și al Bibliotecii Județene Bistrița-Năsăud – Cosmin Perța, din București, pentru volumul *Bătrânul – o divină comedie*, Editura Charmides, Bistrița, 2009.

Premii speciale:

Ana Dragu, din Bistrița, pentru volumul *Păpușa de ceară*, Editura Charmides, Bistrița, 2008.

Ioan Mușlea, din Cluj-Napoca, pentru volumul *În către pierdere*, Editura Eikon, Cluj, 2009.

Ofelia Prodan, din București, pentru volumul *Ruleta cu nebun*, Editura Vinea, București, 2008.

Premii pentru debut:

Dan Mureșan, din Prundu-Bârgăului, Bistrița-Năsăud, pentru volumul *Descuț pe drumuri*, Editura Grinta, Cluj, 2009.

Ovidiu Pojar din Bistrița, pentru volumul *Un alt anotimp*, Editura Dacia, Cluj, 2008.

2. Secțiunea manuscrise:

Lenuța Dolinschi (Arbore, jud. Suceava) – Premiul revistei „Târnavă”, Târgu-Mureș.

Adrian Diniș (București) – Premiul revistei „Verso”, Cluj.

Sursele ilustrațiilor: pp. 9, 21, 23, 26, 38: Cik Damadian, *Bucureștii – 78 desene*, cu o prefață de Ion Frunzetti, Ed. Sport-Turism, Buc., 1978; pp. 10–11, 18–21: arhiva autorului; coperta II: Academia Română, *Dicționarul General al Literaturii Române, P/R*, Ed. Univers Enciclopedic, Buc., 2006; coperta III: http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=42607&URL_DO=DO_PRINTPAGE&URL_SECTION=201.html; coperta IV: Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu, *Dicționarul Scriitorilor Români, A – C*, Ed. Fundației Culturale Române, Buc., 1995.

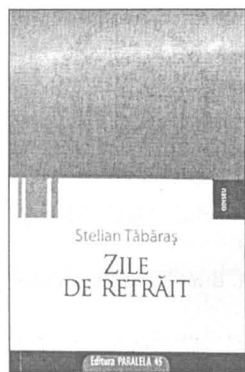
Sursele citatelor: coperta II: Cornel Regman, *Confluente literare*, Editura pentru Literatură, Buc., 1966; coperta III: *Antologie de poezie bulgară de la începuturi pînă azi*, antologie de Victor Tulbure și Haralambie Grănescu, prefață de Simeon Hadjikosev, Ed. Minerva, BPT, Buc., 1977; coperta IV: Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu, *Dicționarul Scriitorilor Români, A – C*.

Catalog

Nicolae MANOLESCU, *Viață și cărți. Amintirile unui cititor de cursă lungă*
Editura Paralela 45, Pitești, 2009, 424 p.

Citesc tot mai rar din plăcere, deși continui să nu cunosc plăcere mai mare decât cititul. Cu excepția scrisului. De scris, scriu fără dificultate. Dar rescriu, de obicei, de mai multe ori, orice text pe care-l consider important. Mulți mă socotesc spontan, deși reluările acestea sunt un semn de elaborație. Norocul meu a fost dintotdeauna că mi-a plăcut să scriu. De aceea am și scris, se vede, atât de mult. Îmi înving de fiecare dată lenea înăscută, silindu-mă să duc la bun sfârșit ceea ce am început...

Stelian TĂBĂRAȘ, *Zile de retrăit*
Editura Paralela 45, Pitești, 2009, 160 p.

Amintirile ca o arheologie: cu temple, cetăți, locuințe, necropole... În șanțurile săpate cu acribie, metodic, ai șansa să descoperi verigile lipsă ale unor destine și începuturi. E cum ai găsi azi brațele zeiței Venus. Ori o partitură îngălbenită care să întregască Simfonia Neterminată. (Autorul)

Cei mai buni tineri romancieri americani
Antologia Granta, traducere din limba engleză de Cornelia Bucur, Ondine-Cristina Dascălița, Mihnea Gafița, Irina Horea, Irina Negrea, Radu Paraschivescu, Livia Szász, Irina Vainovski-Mihai, Nadine Vlădescu, Editura Leda, București, 2009, 415 p.

În urmă cu aproximativ zece ani, prestigioasa revistă Granta dedica un număr întreg noii literaturi scrise de douăzeci de autori pe care îi considera Cei mai buni tineri romancieri americani. Selecția juriului Granta îi includea pe Sherman Alexie, Edwidge Danticat, Jeffrey Eugenides, Jonathan Franzen și Lorrie Moore...

Volumul de față este dedicat creațiilor lor – o radiografie sugestivă a noii generații de scriitori care fac literatura americană de azi și care demonstrează, pe lângă explozia de talent, ce preocupă și inspiră imaginația Americii moderne. (Leda)

Ștefan TINCA, *O relație transatlantică pentru secolul XXI: Uniunea Europeană – Statele Unite*
Editura Biblioteca Bucureștilor, București, 2009, 351 p.

La începutul mileniului III, relația transatlantică, cea mai solidă relație pe plan global, este consecința logică a interesului strategic comun al Europei și al Americii de Nord, a legăturilor lor economice de neegalat și a moștenirii lor culturale comune.

Relația este solidă, dar și extrem de complexă. Nu există domeniu al vieții publice, nici în America de Nord, nici în Europa, care să nu fie afectat sau care să nu afecteze relația transatlantică. Tocmai această complexitate face ca relația transatlantică să fie deschisă, teoretic, oricărei situații: ea poate să rămână o relație cooperantă între aliați sau parteneri, egali sau mai puțin egali, sau o relație cu caracter concurențial/conflictual. (Ștefan Tinca)

J.M. COETZEE, Jurnalul unui an prost

Traducere din engleză de Irina Horea, Editura Humanitas Fiction, București, 2009, 239 p.

J.M. Coetzee, laureat al Premiului Nobel pentru literatură și distins (de două ori) cu Booker Prize, poate cel mai mare scriitor de limbă engleză în viață, susține în acest roman spectaculos că adevărații creatori nu cred în competiții. („Sunday Times“)

Miracolul Jurnalului unui an prost constă în faptul că te implică profund, te distrează într-o bună măsură și nu este dificil de citit. („The New York Review of Books“)

Cormac MCCARTHY, Drumul

Traducere din engleză și note de Irina Horea, Editura Humanitas Fiction, București, 2009, 223 p.

Cormac McCarthy scrie seducător, muzical, înspăimântător, fantastic. Numai astfel putea să obțină acest cutremurător portret al lumii după ce se stinge lumina. („The New Yorker“)

McCarthy este un mare explorator al ciocnirii dintre natură și natura omenească. Cu ecouri din aventurile lui Jack London și din Robinson Crusoe, Drumul este romanul său cel mai complex, mai tandru și mai violent. (Michael Chabon, „New York Review of Books“)

Naghib MAHFUZ, Băieții de pe strada noastră

Traducere din limba arabă, prefață și note de Nicolae Dobrișan, Editura Polirom, Iași, 2009, 504 p.

În ceea ce privește libertatea de exprimare, am susținut întotdeauna caracterul ei sacru. Gândirea nu poate fi corectată sau zăgăzuită decât de non-gândire. (Naghib Mahfuz)

O parabolă ambițioasă, care aspiră să înglobeze în paginile ei nu doar Orientul Mijlociu, ci întreaga lume. („Washington Post Book World“)

Marele scriitor egiptean este, înainte de toate, un maestru al artei narațiunii. („San Francisco Chronicle“)

J.M.G. LE CLÉZIO, Ritornela foamei

Traducere din limba franceză și note de Ileana Cantuniari, Editura Polirom, Iași, 2009, 240 p.

Scriitura mea e pretutindeni, nu are cum să înceteze. E mai vastă decât foaia de hârtie care o cuprinde: scriu cu cele două picioare când merg, cu dinții când mănânc. Scriu cu întregul meu corp, cu trupurile femeilor, cu durerea, cu plăcerea, cu răsufarea mea. Și, la rândul meu, sunt tot timpul scris de către lume, fără a mă putea împotrivi. (J.M.G. Le Clézio)

Intensă, sumbră și luminoasă totodată, Ritornela foamei este cartea sfâșietoare a unui fiu, Le Clézio, scrisă «în amintirea unei fete care a fost fără voia ei o eroină», mama sa. („Lire“)

Repere

Ce este realitatea?

Gabriela TOMA

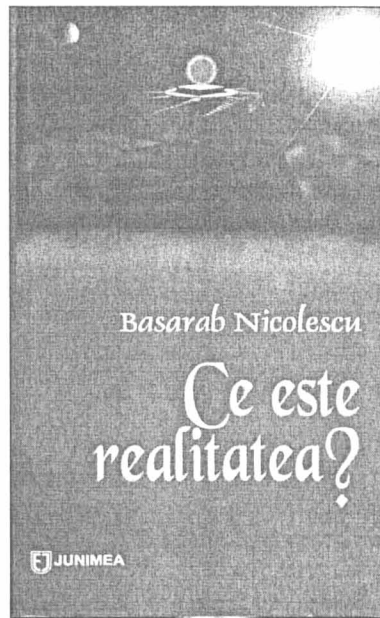
La toate edițiile Târgului Gaudeamus la care am participat am găsit câte o carte care îmi lăsa o impresie profundă sau chiar modifica percepția asupra unui segment al realității – cărți de poezie, de fizică, de astronomie, de artă.

În 2009, lucrurile au stat cu totul altfel. Cartea acad. Basarab Nicolescu, *Ce este realitatea? Reflecții asupra lumii lui Ștefan Lupașcu* este o provocare, un exercițiu intelectual și creativ prin care descrie, răstoarnă și revizuieste însuși conceptul de realitate.

Lansată pe 28 noiembrie, în prezența acad. Solomon Marcus, a lui Mihai Șora și a Luizei Palanciuc, cartea a fost prezentată în cadrul Congresului *România, Laborator al Dialogului dintre Știință și Spiritualitate în Lumea Contemporană*, condus de acad. Basarab Nicolescu și care a avut loc la Academia Română, fiind prezentat, cu această ocazie, de Nicolae Breban și Mihai Șora.

Pornind de la opera lui Ștefan Lupașcu, argumentarea are la bază conceptele bine cunoscute de cititorii celorlalte cărți semnate de acad. Basarab Nicolescu – *Transdisciplinaritatea, Noi, particula și lumea, Eseu asupra lui Jakob Bohme* – transdisciplinaritatea, terțul inclus, terțul ascuns, nivelurile de realitate, zona de non-rezistență, concepte prezentate în primele capitole, urmate de *Jung, Pauli, Lupașcu și problema psihofizică, Ștefan Lupașcu și Gaston Bachelard: umbre și lumini, Terțul inclus, teatrul absurdului, psihanaliza și moartea, Dumnezeu, Dialog întrerupt: Fondane, Lupașcu și Cioran, Abellio și Lupașcu – Un ideal împărțit*, un itinerariu cultural care traversează domeniile cunoașterii, ale creației, ale existenței.

Pornind dinspre știință spre literatură, psihanaliză,

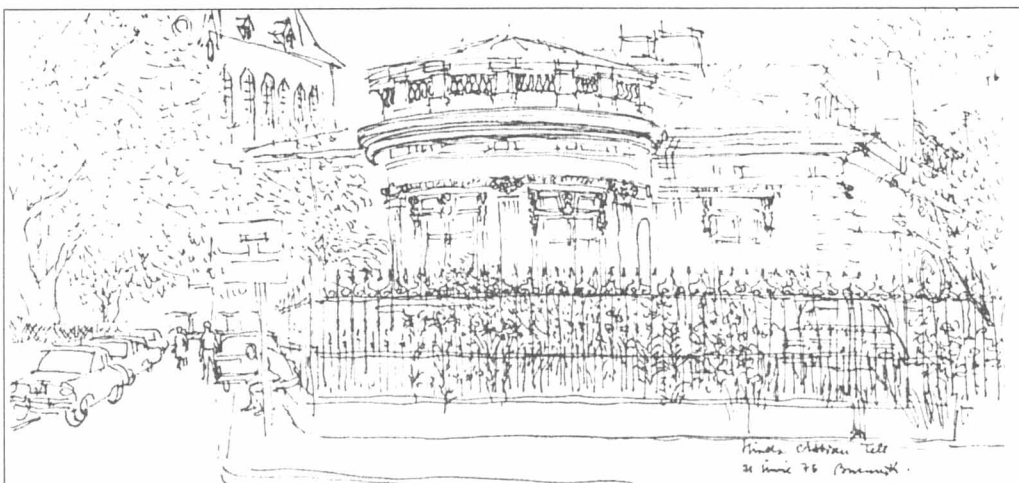
simbologie, artă, religie, discursul său despre om, univers și umanitate relevă o încercare de renaștere a lumii prin regăsirea, aducerea la lumină a unui sens pierdut sau uitat. Există o evoluție a tehnoscienței și un regres spiritual care produc conflicte, dezechilibre, reflexe violente. Încă din prima carte, Basarab Nicolescu sublinia: „Ruptura dintre știință și sens, dintre Subiect și Obiect încolțise deja, desigur, în decursul secolului al XVII-lea, când a fost formulată metodologia științelor moderne, însă nu a devenit evidentă decât în decursul secolului al XIX-lea, când a izbucnit big bang-ul disciplinar.” (Basarab Nicolescu, *Transdisciplinaritatea*)

Suntem parte, spune autorul cărții, a unei realități plastice pe care o modificăm în funcție de gândurile și acțiunile noastre. Realitatea este și interioară, și exterioară, este „cognoscibilă și incognoscibilă”. Dacă

lumea actuală se prezintă astfel, atunci trebuie revigorat sau – în anumite cazuri – început dialogul între știință și tradiție, între tradiții spirituale diferite.

Ediția bibliofilă *Teoreme poetice* a autorului, realizată de graficianul Mircia Dumitrescu, a fost prezentată în cadrul expoziției *Amprinta Gutenberg: renașterea cărții bibliofile*, alături de alte ediții bibliofile unicate – Nichita Stănescu, Nicolae Breban, Virgil Mazilescu.

Cu ocazia acestui eveniment, acad. Eugen Simion a primit Premiul de excelență pentru Manuscrisele eminesciene în facsimil, viziunea grafică aparținând lui Mircia Dumitrescu. Premiul a fost acordat de acad. Basarab Nicolescu, președintele CIRET, și de dr. Florin Rotaru, directorul general al Bibliotecii Metropolitane București.

Str. Christian Tell

Calendar

decembrie 2009

- ◆ 1 decembrie. **Ziua Națională a României**
- ◆ 1 decembrie 1889. 120 de ani de la nașterea lui **Andrei Dominic**, poet, dramaturg, publicist (1 dec. 1889 – 1942)
- ◆ 1 decembrie 1934. 75 de ani de la nașterea poetei **Florența Albu** (1 dec. 1934 – 3 febr. 2000)
- ◆ 1 decembrie 1934. 75 de ani de la nașterea lui **Platon Pardău**, poet, prozator (1 dec. 1934 – 12 apr. 2002)
- ◆ 1 decembrie 1934. 75 de ani de la nașterea actorului **Ștefan Radof**
- ◆ 2 decembrie 1859. 150 de ani de la nașterea pictorului francez **Georges Seurat** (2 dec. 1859 – 29 mart. 1891)
- ◆ 3 decembrie 1919. 90 de ani de la moartea pictorului francez **Pierre Auguste Renoir** (25 feb. 1841 – 3 dec. 1919)
- ◆ 3 decembrie 1944. 65 de ani de la moartea lui **Petre Grimm**, istoric literar, traducător (22 ian. 1881 – 3 dec. 1944)
- ◆ 4 decembrie 1679. 330 de ani de la moartea filosofului britanic **Thomas Hobbes** (5 apr. 1588 – 4 dec. 1679)
- ◆ 4 decembrie 1894. 115 ani de la nașterea lui **Octav Dessila**, romancier, dramaturg (4 dec. 1894 – 29 iul. 1976)
- ◆ 5 decembrie 1859. 150 de ani de la nașterea lui **Nicolae Petrașcu**, prozator, critic literar (5 dec. 1859 – 24 mai 1944)
- ◆ 5 decembrie 1974. 35 de ani de la moartea lui **Zaharia Stancu**, poet, prozator, ziarist (5 oct. 1902 – 5 dec. 1974)
- ◆ 6 decembrie 1779. 230 de ani de la moartea lui **Jean Baptiste Simeon Chardin**, pictor francez (2 nov. 1699 – 6 dec. 1779)
- ◆ 6 decembrie 1894. 115 ani de la nașterea pictorului **Henri Catargi** (6 dec. 1894 – 19 iul. 1976)
- ◆ 7 decembrie 1894. 115 ani de la nașterea dramaturgului **Ion Luca** (7 dec. 1894 – 30 ian. 1972)
- ◆ 7 decembrie 1909. 100 de ani de la nașterea poetului bulgar **Nikola Vapțarov** (7 dec. 1909 – 23 iul. 1942)
- ◆ 8 decembrie 1879. 130 de ani de la nașterea lui **Wallace Stevens**, poet american (8 dec. 1879 – 11 aug. 1955)
- ◆ 10 decembrie 1919. 90 de ani de la nașterea dirijorului, pianistului și compozitorului **Sile Dinicu** (10 dec. 1919 – 7 ian. 1993)
- ◆ 10 decembrie 1934. 75 de ani de la nașterea actriței **Leopoldina Bălănuță** (10 dec. 1934 – 16 oct. 1998)
- ◆ 11 decembrie 1924. 85 de ani de la nașterea artistei plastice **Elena Urdăreanu-Herța**
- ◆ 12 decembrie 1639. 370 de ani de la nașterea dramaturgului francez **Jean Racine** (12 dec. 1639 – 21 apr. 1699)
- ◆ 12 decembrie 1889. 120 ani de la moartea poetului englez **Robert Browning** (7 mai 1812 – 12 dec. 1889)
- ◆ 12 decembrie 1929. 80 de ani de la nașterea istoricului literar **Marin Bucur** (12 dec. 1929 – 5 feb. 1994)
- ◆ 13 decembrie 1879. 130 de ani de la nașterea prozatorului **Mihail Lungianu** (13 dec. 1879 – 21 ian. 1966)
- ◆ 13 decembrie 1944. 65 de ani de la moartea pictorului rus **Wassily Kandinsky** (4 dec. 1866 – 13 dec. 1944)
- ◆ 18 decembrie 1874. 135 de ani de la nașterea lui **Radu D. Rosetti**, poet, dramaturg, memorialist (18 dec. 1874 – 1964)
- ◆ 18 decembrie 1929. 80 de ani de la nașterea publicistului **Dionisie Șincan** (18 dec. 1929 – 8 nov. 2000)
- ◆ 18 decembrie 1964. 45 de ani de la moartea lui **Victor Francis Hess**, fizician austriac, Premiul Nobel pentru Fizică, 1936 (24 iun. 1883 – 18 dec. 1964)
- ◆ 20 decembrie 1929. 80 de ani de la nașterea lui **Al. Căprariu**, poet, editor, critic literar (20 dec. 1929 – 4 feb. 1988)
- ◆ 20 decembrie 1934. 75 de ani de la nașterea sculptorului **George Apostu** (20 dec. 1934 – 12 oct. 1986)
- ◆ 20 decembrie 1944. 65 de ani de la moartea istoricului literar **Nicolae Cartoian** (4 dec. 1883 – 20 dec. 1944)
- ◆ 21 decembrie 1894. 115 ani de la nașterea lui **Constantin Argeșeanu**, poet, traducător (21 dec. 1894 – 19 ian. 1964)
- ◆ 21 decembrie 1934. 75 de ani de la nașterea lui **Denis Buican**, scriitor, istoric al științelor
- ◆ 22 decembrie 1889. 120 de ani de la nașterea poetului **Nichifor Crainic** (22 dec. 1889 – 21 aug. 1972)
- ◆ 22 decembrie 1894. 115 ani de la nașterea compozitorului **Mihail Andricu** (22 dec. 1894 – 4 feb. 1974)
- ◆ 24 decembrie 1854. 155 de ani de la nașterea actriței **Aristizza Romanescu** (24 dec. 1854 – 17 iun. 1918)
- ◆ 24 decembrie 1949. 60 de ani de la nașterea actorului **Mircea Diaconu**
- ◆ 25 decembrie 1889. 120 de ani de la nașterea actorului american **Humphrey Bogart** (25 dec. 1889 – 14 ian. 1957)
- ◆ 25 decembrie 1919. 90 de ani de la nașterea lui **Horia Deleanu**, dramaturg, critic de teatru, traducător (25 dec. 1919 – 25 dec. 1998)
- ◆ 26 decembrie 1904. 105 ani de la nașterea scriitorului cubanez **Alejo Carpentier** (26 dec. 1904 – 24 apr. 1980)
- ◆ 29 decembrie 1919. 90 de ani de la ratificarea, de către primul Parlament al României întregite, a **Unirii provinciilor Basarabiei, Bucovinei, Banatului și Transilvaniei cu România**
- ◆ 30 decembrie 1819. 190 de la nașterea scriitorului german **Theodor Fontane** (30 dec. 1819 – 20 sept. 1898)
- ◆ 30 decembrie 1944. 65 de ani de la moartea scriitorului francez **Romain Rolland**, Premiul Nobel pentru Literatură, 1915 (29 ian. 1866 – 30 dec. 1944)
- ◆ 31 decembrie 1869. 140 de ani de la nașterea pictorului francez **Henri Matisse** (31 dec. 1869 – 3 nov. 1954)
- ◆ 31 decembrie 1889. 120 de ani de la moartea lui **Ion Creangă** (10 iun. 1839 – 31 dec. 1889)
- ◆ 31 decembrie 1894. 115 ani de la nașterea lui **Alexandru Marcu**, istoric literar, traducător (31 dec. 1894 – 27 feb. 1955)
- ◆ 31 decembrie 1894. 115 ani de la moartea poetului **Ion Păun-Pincio** (17 aug. 1868 – 31 dec. 1894)
- ◆ 31 decembrie 1919. 90 de ani de la nașterea traducătorului **Jean Grosu** (31 dec. 1919 – 5 iul. 2007)

Contents

<i>Mihai EMINESCU</i> – Bibliographical Notes	2
Eugen Ionescu Centenary	
Broken Pages from a Diary	3
<i>Eugen SIMION</i> – Eugen Ionescu's Themes	8
<i>Marian NENCESCU</i> – “The Romanian Legion” and the Fulfillment of National Unity	10
The School of Little Surgery (II)	12
Bucharest Metropolitan Library – Patrimony	13
History of the Book – ION CREANGĂ	14
Contemporary Autographs – <i>Adela POPESCU</i>	16
<i>Marian NENCESCU</i> – Cultural Events of Bucharest Metropolitan Library	18-21
<i>Chantal STĂNESCU</i> – A Book International Meeting in Romania	22
<i>Raia ROGAC</i> – The Great Union: Debates and Opportunities	24
EBLIDA Position Statement on the Google Book Settlement	25
<i>Mauro GUERRINI, Giovanna FRIGIMELICA</i> – Libraries in Italy: A Brief Overview (II)	27
<i>Ion CONSTANTIN</i>	
– The International Scientific Session <i>60 Years of the Slavic Languages and Literatures Chair of Bucharest University</i>	33
– The Scientific Session <i>Bulgarian Spirituality in Romanian Framework (1869–2009)</i>	34
The “George Coșbuc” National Poetry Festival	35
Catalogue	36
<i>Gabriela TOMA</i> – Reference Books – What is Reality?	38
Calendar – December 2009	39

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1

ABIDOR: Tel./Fax: 021 316.36.25

BMB: Tel./Fax: 021 316.83.00/04/05/06

Redacția: Tel./Fax: 021 316.83.06/Int. 130

E-mail: bibliobuc@yahoo.com / Web: www.bmms.ro

Director: Florin ROTARU

Director artistic: Mircea DUMITRESCU

Redacția: Ion HOREA (redactor șef), Georgeta FILITTI

 Iulia MACARIE (secretar de redacție), Radu VLĂDUȚ

CUPON

ABONAMENT LA
BIBLIOTECA BUCUREȘTIILOR

Numele

Prenumele

Adresa

Cod..... Telefon.....

Solicit abonarea la revista **BIBLIOTECA BUCUREȘTIILOR** pe o perioadă de luni.

Adresa: Str. Tache D. Ionescu nr. 4, Sector 1, Cod poștal 010354, București.

Anexez chitanța de plată a sumei de RON în contul dvs.

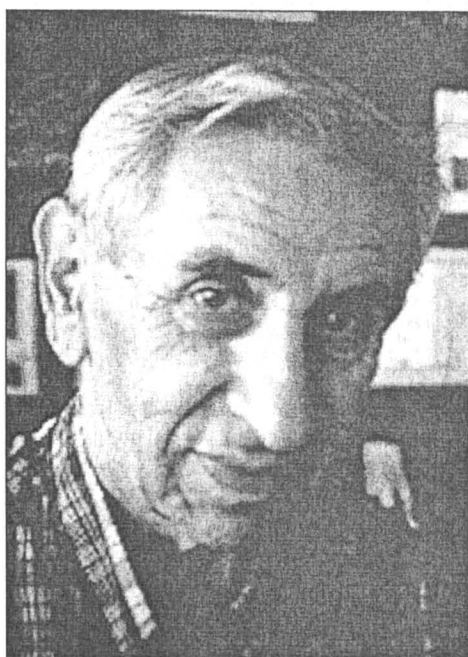
nr. RO82 RNCB 0072 0497 1003 0001 BCR Sector 1. C.U.I. 10141341.

Asociația noastră ABIDOR și Biblioteca Metropolitană București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară **BIBLIOTECA BUCUREȘTIILOR**. Prețul unui număr este de 2 RON. Prețul unui abonament anual (12 numere) este de 24 RON. Primul an de apariție: 1998.

Tipărit la Tipografia COPERTEX

Redacția revistei **BIBLIOTECA BUCUREȘTIILOR** respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

CORNEL REGMAN

1919-1999

90 de ani de la naștere

*„... literatura noastră, proza noastră realistă dintr-un trecut nu tocmai depărtat
au produs asemenea opere, care prin forța simbolică a generalizării artistice
se constituie ele înseși în veritabile mituri și operează în această calitate
asupra cititorului, cu autoritatea pe care o au
străvechile întruchipări ale imaginației populare...*

*... Ion, Vitoria Lipan, Budulea Taichii – bărbatul, femeia, copilul – iată, în fond,
schema unei noi mitologii țărănești, căreia marii noștri realiști din trecut i-au
așezat temeliele și pe care vremurile noastre au îmbogățit-o în chip nesperat,
potențându-i semnificațiile, adâncindu-i umanitatea...“*

Confluente literare

AL. CĂPRARIU

1929-1988

80 de ani de la naștere

„... Dacă, inițial, lirica lui Căprariu este infuzată cu reminiscențe blagiene în peisaje stilizate ori tatonează, în erotică, substratul profund melancolic al romanței, ulterior ea se deschide într-o aventură a cuvântului rafinat, spiritual, mătăsos și fluid uneori, voit sterp, precis și rece altădată... creația lui Căprariu coboară cu vervă cenzurată în stradă, se retrage elegiac-meditativă în spațiile unor blânde reverii, tresare fantastă și ironică în broderii migăloase sau se desface sub o abia perceptibilă maliție ingenuă, în silogisme și parabole.“

Petru Poantă